

VECTOR[®]

TYGODNIK POLONII

ŁĄCZYMY
POLONIĘ
DOŁĄCZ
DO NAS

Nr 28-29 (91-92) / Rok III / 13 i 20.07.2014 r.

HÉBDOMADAIRE - VECTOR POLONII - FRANCE - BELGIQUE - LUXEMBOURG - 1,50 € - www.vectorpolonii.com

**Wolność, spokój, zdrowie
i możliwość bycia w pełni sobą -
czyli to, o czym marzy ShataQS**

W NUMERZE m.in

- Co robić w mieście podczas wakacji?
- Polacy w Tour de France
- Wakacyjny konkurs

**WYDANIE
WAKACYJNE**

GASTT

gastronomie-tendance

HURTOWNIA SPOŻYWCZA

Hurtowy dystrybutor polskich produktów spożywczych zaprasza do współpracy:
Sklepy, Restauracje, Hurtownie, Stowarzyszenia i inne.

OBSŁUGUJEMY:

duże imprezy, bankiety, catering, kiermasze

ZAMÓWIENIA:

01 45 60 44 95, ekspresowe: 06 23 00 48 39
GASTT, Zone SOGARIS - Bâtiment R/S
Place de la logistique, 94150 RUNGIS
email: contact@gastt.fr

SPIS TREŚCI

s. 5

4 TU I TERAZ

Od Redakcji

5 POLONICA

Jesteśmy na wczasach... polscy emigranci i FWP

6-7 Lato w mieście

Oto velib

8 Konkurs: Jaka to plaża?

9 SPOSTRZEŻENIA POLSKIEJ PARYŻANKI

Goście w Paryżu

10 POLSKIE TROPY

Widziane z Tinquex

POLONUS TYGODNIA

Igor Mitoraj

11 PRZEGLĄD WYDARZEŃ

- Tour de France
- Gen. Pułaski na stałe zawitał do Garfield
- W skrócie

12-13 Polsko-francuskie szlaki wakacyjne, czyli *Wielka Cisza* i zielonkawy likier Chartreuse

14 Czytać, jak to łatwo powiedzieć

15 „Wakacje” w chińskim stylu

16-17 O muzyce, podróżowaniu i o tym, co w życiu istotne – opowiada ShataQS

18 ADWOKAT RADZI

Co zrobić w przypadku otrzymania mandatu w Belgii?

19 NA ZDROWIE

Prawdziwy wypoczynek

20-21 VECTOREK

22-23 ROZRYWKA

24 POWIEŚĆ W ODCINKACH

Cezary Dobies, *Wazon sypialny III/7*
Rozdział trzeci – *Goździki*

25 CO? GDZIE? KIEDY?

Kalendarium wydarzeń polonijnych

BYLIŚMY NA...

Odczyt Andrzeja Paluchowskiego pt. „O przenikaniu
wydawnictw emigracyjnych do Kraju”

26-29 PROGRAM TV

30 HOROSKOP, PRZEPIS KULINARNY, PRENUMERATA

31 OGŁOSZENIA, PRENUMERATA

32 SZTUKA NIECODZIENNA

Generał z brązu. Władysław Anders

s. 15

s. 10

s. 16-17

s. 12-13

s. 25

s. 14

s. 32

OD REDAKCJI

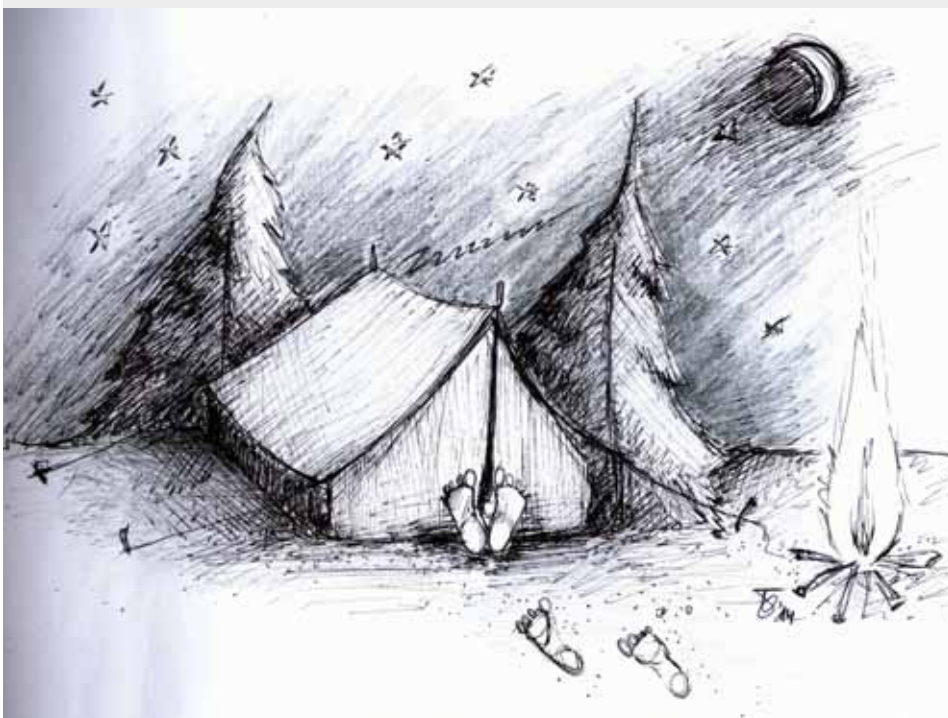
Jak we Francji spędzali wakacje polscy emigranci w latach 20. XX wieku? W tamtym okresie: „W Nord-Pas-de-Calais, które staje się małą Polską, pojawiają się sklepy (...), ale również salony fryzjerskie, zakłady krawieckie. Ich właściciele zaczynają kupować domy, samochody i radia, a także zaczynają odkrywać to, co dotąd zarezerwowane było dla warstw zamożniejszych – wakacje” – wspomina Aleksandra Stenka. Jakie miejsca upodobali sobie nasi Rodacy? Jak wyglądają one dziś? Może warto je odwiedzić tego lata? A jeśli nie znajdziemy czasu na podróż? Nie ma problemu! W mieście także czeka na nas wiele atrakcji. O nich przypomina Anna Garnys, która wcale nie powinna się martwić, kiedy także w metrze zaczną strajkować... Rozwiązanie znajduje Katarzyna Tymiec, która poleca jazdę na rowerze, wymieniając jej plusy, ale – przezornie – nie zapomina o minusach. A gdzie zabrać gości, jeśli takowi pojawią się w naszych progach? Nikt nie doradzi nam lepiej niż Krystyna Mazurówna – zna Paryż jak własną kieszeń. Korzystając z jej porad, na pewno nie będziemy się nudzić! Jeżeli zmęczymy się i zapagniemy duchowej stawy – wtedy wystarczy przez jakiś czas prowadzić pustelniczy tryb życia. W jaki sposób? O tym być może przekonają się Państwo, czytając artykuł o mnichach... A jeśli niektórzy Czytelnicy wolą bardziej konwencjonalny sposób na odpoczynek? Wystarczy poczytać... Co i gdzie? Podpowiada Michał Zieliński. Natomiast ShataQS opowie o tym, jak podróżując po całym świecie, odkrywała własną osobowość. A czego Państwo oczekują od podróży? Cokolwiek by to nie było – tego właśnie życzymy! Udanych wakacji!

PS – Do zobaczenia za dwa tygodnie!

WYWIAD TYGODNIA: ROZMOWA Z MAŁGORZATĄ KUŚ (pseudonim: ShataQS)

Wystawę prac Jana Lebensteina do Galerii Roi Doré (szczegółowe informacje w Kalendarium na s. 25)

Rysuje K. Tymiec

VECTOR
TYGODNIK POLONII
depuis 2012

REDACTION EN CHEF
Julita Lech
j.lech@vectorpolonii.com

EDITEUR
Sarl Roi Doré, Editions yot-art

DIRECTEUR DE LA PUBLICATION
Józef Rudek

SIEGE SOCIAL
6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paris,
tél. 09 62 62 77 86
e-mail: redakcja@vectorpolonii.com

REDACTION
Anna Garnys, Alicja Potap,
Anna Rudek-Śmiechowska,
Luiza Sawicka-Hofstede, Katarzyna Tymiec

AUTEURS DE TEXTES

Krystyna Mazurówna
Jean-Claude Kociotek
Aleksandra Stenka
Jolanta Boulbouille-Kaczorowska
Katarzyna Cukier
Henryka Lorenc (Wróżka Henry)
Katarzyna Nowak-Choux
Marta Plonka

COLLABORATION

Eliza Galon

GRAPHISTE

Paweł Wójcik,
e-mail: pawel.cube3d@gmail.com

IMPRESSION

Printgraph, 32-800 Brzesko,
drukarnia@printgraph.pl

PUBLICITE ET ANNONCES

6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paris
tél. 09 62 62 77 86
e-mail: redakcja@vectorpolonii.com

NOTRE SITE WEB
www.vectorpolonii.com

N° Commission Paritaire:
1215 192120

ISSN 2264-4717

Jesteśmy na wczasach... polscy emigranci i FWP*

Rodziny górników były klientelą bardzo sympatyczną, bardzo otwartą, która hojnie płaciła. Atmosfera była wspaniała. To była klientela, która była przyjaciółmi sklepikarzy.**

Potężna fala polskiej emigracji do Francji to lata dwudzieste. Oprócz wcześniejszego *exodusu* robotników rolnych, teraz to przede wszystkim górnicy i kandydaci na górników, którzy poprawić chcą swe warunki życiowe w kraju, gdzie według słów agentów francuskich czekać ma ich kraina mlekiem i miodem płynąca. Brak rąk do pracy w przemyśle, po Wielkiej Wojnie, która do dziś jest wielką traumą dla Francuzów, sprawia, że przybysze z Polski w miarę szybko i sprawnie odnajdują się w nowej ojczyźnie.

W Nord-Pas-de-Calais, który staje się małą Polską, pojawiają się sklepy (mięsne, wędliniarskie, nabiałowe), ale również salony fryzjerskie, zakłady krawieckie. Ich właściciele zaczynają kupować domy, samochody i radia, a także zaczynają odkrywać to, co dotąd zarezerwowane było dla warstw zamożniejszych – wakacje. Przybycie robotników na plażę, zajmowane do tej pory przez mieszczańską wywołuje zresztą małą rewolucję.

Początkowo jest Côte d'Opale z Le Touquet, oddalone o 100 kilometrów od górniczego zagłębia, a z czasem pełne morze, a w szczególności okolice Étapes, gdzie powstaną podwaliny pod przyszłe uzdrowisko – kąpielisko Stella-Plage. Ta sielanka zostaje brutalnie przerwana przez kryzys lat trzydziestych, rosnące bezrobocie i przymusowe powroty niektórych emigrantów do Polski, a później lata II wojny światowej. Jednak idea sprawiedliwości społecznej, ruchy społeczne, związki zawodowe pozostają cały czas obecne w życiu francuskim, a wprowadzenie w 1948 r. w życie Rad Zakładowych ułatwia realizację postulatów społecznych. Ośrodek Houillères du Nord-Pas-de-Calais, zwany „zamkiem górniczym”, znacjonalizowany w 1947 r., w roku następnym otwiera swe podwoje

dla górników, którzy według dyrektorów kopalń, po roku ciężkiej pracy pod ziemią, muszą mieć prawo do odrobiny słońca i relaksu. I tak, w 1948 r. centrum przyjmuje 2800 osób, a w 1950 r. prawie 10 000; chętnych jest tyle, że trzeba urządzać losowanie.

Polscy górnicy szczególnym upodobaniem darzą hotel w Berck-sur-Mer***, gdzie w pełni mogą skorzystać z odpoczynku. Ale i to okazuje się niewystarczające: w roku 1956 rząd Guy Molleta przyznaje wszystkim pracownikom trzeci tydzień płatnego urlopu, a instytucje takie jak VVF (Villages Vacances Familles – Wakacyjne Centra Rodzinne), JOC (Jeunesse Ouvrière Chrétienne – Chrześcijańska Młodzież

Robotnicza) czy Fédération française du tourisme populaire (Francuska Federacja Turystyki Ludowej) muszą poszerzyć swą ofertę tak, by rodziny górnicze mogły zobaczyć też inne zakątki Francji, jak plaże la Manche czy Méditerranée. Uruchomiony zostaje w tym celu specjalny pociąg z Douai, w roku 1977 samolot z Lille-Lesquin.

Co jest paradoksem w tej całej historii to to, że pracownicy francuscy do dnia dzisiejszego korzystają z ośrodków wczasowych zwanych przez Polaków często pogardliwie - komunistycznymi. Będąc kiedyś w Alpach w centrum wakacyjnym należącym do Rady Zakładowej EDF-u, usłyszałam, że nie ma sensu rezygnować z czegoś, co jest dobre i służy pracownikom. Przedstawiciele tej samej firmy, gdy prywatyzowali gdańską elektrociepłownię, jedną z pierwszych rzeczy, jaką zrobili, było pozbycie się ośrodków wczasowych, co przez Polaków uznane zostało za nowoczesne zarządzanie spółką. Czyżby, żeby pojechać na wczasy trzeba było znów emigrować do Francji?

Aleksandra Stenka

* FWP-Fundusz Wczasów Pracowniczych, instytucja zorganizowanych wczasów zakładowych, nieznaną już młodemu pokoleniu, a z nostalgią wspominana jako miły relikw z epoki socjalizmu, który wciąż bardzo dobrze ma się we Francji.

** *Les familles de mineurs étaient une clientèle très sympathique, très ouverte, de braves gens qui réglaient rubis sur l'ongle. L'ambiance était formidable. C'était une clientèle amie des commerçants* - „Gueules noires et salopards” - G.Evrard, publication décembre 2013, <http://www.economiedistributive.fr/II-Gueules-noires-et-salopards>

*** W Nord-Pas-de-Calais oprócz Berck jest jeszcze Bergues, znane głównie z komedii z Dany Boonem „Jeszcze dalej niż Północ” (*Bienvenue chez les Ch'tis*)

Lato w mieście

Co robić w mieście, jeśli nie wyjeżdża się z niego na całe dwa letnie miesiące? Na szczęście atrakcji w dużych aglomeracjach nie brakuje, przeciwnie – może zabraknąć czasu, żeby z nich skorzystać, zwłaszcza jeśli możemy im poświęcić tylko czas po pracy i w weekendy. Co zrobić z wolnym czasem w Paryżu?

Kino pod gwiazdami

W lecie nie brakuje propozycji dla kinomanów. I to nie tylko w salach kinowych, ale również na świeżym powietrzu. Doroczny Festiwal Kina w Plenerze (Le Festival du cinéma en plein air) w parku Villette przyciąga i repertuarem filmowym, i atmosferą. Nie bez znaczenia jest również fakt, że projekcje są bezpłatne. Od 24 lipca do 24 sierpnia paryżanie zasiądą na trawie (a ci bardziej wymagający, na wypożyczonych leżakach) przed olbrzymim nadmuchiwanym ekranem, aby w odprężającej scenerii oglądać zarówno klasykę kina, jak i nowe produkcje. W tym roku tematem przewodnim jest młodzież, a w programie filmy takich twórców jak: Gus Van Sant, Stanley Kubrick, Sofia Coppola, Michel Gondry, Jerzy Skolimowski i wielu innych.

foto: DR

Muzyka w plenerze

Chyba wszystkie gusta muzyczne zostaną zaspokojone podczas licznych letnich festiwali muzycznych. Melomani od początku lata mogą wsluchiwać się w dźwięki utworów Fryderyka Chopina. Najpierw w Ogrodzie Luksemburskim, a do 14 lipca na Festiwalu Chopinowskim w Oranżerii Parku Bagatela w 16 dzielnicy.

W ogrodzie botanicznym Parc Floral jeszcze do końca lipca w weekendy rozbrzmiewać będzie jazz (Paris Jazz Festival), ale już w pierwszy weekend sierpnia rozpocznie się tu festiwal Classique au Vert. Scena parku

Scena w Parc Floral

foto: culture.fr

Koncert w Parc Floral

zamieni się w salę koncertową pod gołym niebem. W programie recitale, koncerty, występy orkiestr symfonicznych, spotkania z twórcami.

Muzykę rockową będzie można usłyszeć w wielu miejscach w Paryżu. Na dziedzińcu klubu Glazart utworzono plażę. Przez całe lato, aż do 20 września odbywają się tu codziennie koncerty - w większości bezpłatne, a w weekendy imprezy klubowe.

Pod koniec sierpnia Parkiem Saint Clude zawładnie znany festiwal Rock en Seine, a na scenie pojawiają się takie gwiazdy jak Arctic Monkeys, Prodigy, Portishead, Lana Del Rey czy Queens of the Stone Age.

Wesołe miasteczko – nie tylko dla dzieci

Już po raz drugi wesołe miasteczko gości w Ogrodzie Tuileries. Do 24 sierpnia można będzie przenieść się do przeszłości na autentycznej karuzeli z 1900 roku, przyprowadzić o zawroty głowy na słynnym wielkim kole, poskakać na trampolinie, pokręcić się na nowoczesnej karuzeli z prędkością 140 km/h. Dla najmłodszych przewidziano odpowiednie zabawy typu łowienie kaczek, czy gry zręcznościowe.

foto: A.Garnys

Paris Plage

Tradycyjnie nabrzeże nad Sekwaną zamieni się w plażę z 5 tys. ton piasku. Ci, którzy nie wyjeżdżają z miasta będą mogli nie tylko się opalać, ale i skorzystać z wielu atrakcji. Od 19 lipca do 17 sierpnia na plażowiczów czekają m.in. kursy tańca i tai - chi, specjalna plaża dla maluchów, biblioteka, a przy Bassin de la Villette animacje, spektakle i atrakcje wodne: kajaki, rowery wodne, a nawet żagłówki. Nie zabraknie miejsca dla amatorów gry w bule. Natomiast na placu przed Ratuszem Miejskim powstanie boisko do gry w siatkówkę plażową, a w ramach Festiwalu Fnac Live, odbędą się bezpłatne koncerty.

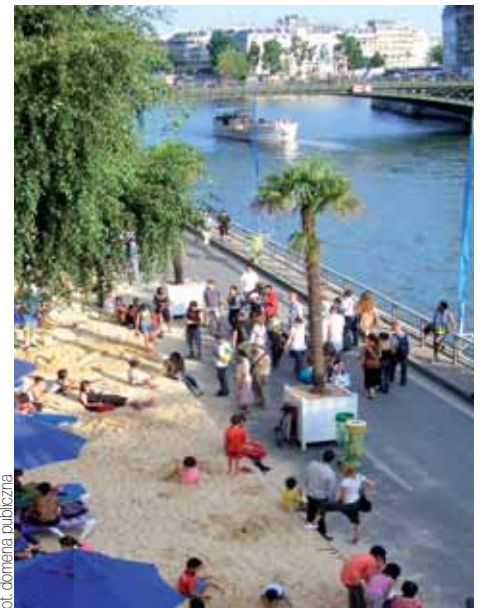

foto: domena publiczna

Paris plage

Woda dla ochłody

Nie ma jednak niczego przyjemniejszego niż zanurzenie się w gorący dzień w chłodnej wodzie. Szukujemy więc krem do opalania, kapelusze, akcesoria do pływania i ruszamy nad jeden z odkrytych basenów w mieście. Niektóre mają rozsuwane dachy, jak basen Keller w 15 dzielnicy, d'Auteuil w 16-tce, czy basen George'a Vallerey w 20-tce. Inne kompleksy są wyposażone w baseny zewnętrzne, często z kawałkiem piaszczystej plaży: Aquaboulevard w 15-tce. A może basen Josephine Baker kuszący poło-

foto: domena publiczna

Basen Josephine Baker

żeniem na Sekwanie, na którego dachu utworzono plażę z pięknym widokiem na okolice i park Bercy?

oprac. Anna Garnys

Oto Velib

Jestem przekonana, że jednym z największych luksusów jakie oferuje nam Paryż jest VELIB! Przez długi czas przekonywałam się do tego środka transportu, głównie ze względu na bezpieczeństwo jego użytkowania. Wcześniej często jeździłam rowerem, ale nie po dużych miastach. Na pierwszą próbę namówiła mnie koleżanka. Wykupiłam abonament (zwykły), który pozwala na jazdę gratis przez 30 min. Teraz jestem posiadaczką trochę droższego abonamentu dla pasjonatów „passion” i mogę jechać przez 45 min za darmo. Poza tym, np. dzięki stacjom Velib + dostaje się dodatkowe minuty. Natomiast jeśli przekroczy się dozwolony czas, płaci się za to dodatkowo: pierwsze 30 min 1€, następne 2€, itd. Na pewno nie jest to rower na długie wypadki poza Paryż, bo trzeba ciągle pamiętać o tym, żeby nie przekroczyć darmowego czasu. Warto zatem mieć dodatkowy, własny rower, który na pewno przyda się w momencie, kiedy chcemy zaplanować dłuższą wycieczkę, nie szukając co 30 min stacji Veliba. Własny rower przydaje się również w momencie, kiedy w pobliżu naszego domu nie ma już ani jednego dostępnego Veliba.

Aby się zarejestrować jako użytkownik, wystarczy wejść na stronę internetową serwisu i wybrać odpowiedni abonament roczny, tygodniowy bądź dzienny (te można kupić bezpośrednio na stacji Veliba), następnie wybiera się odpowiednią opcję i albo przysyłać specjalną kartę na podany adres, albo przesyłać kod dzięki, któremu można aktywować abonament bezpośrednio na kartę navigo i już!

Jaki jest Velib? Jest to szary, ciężki, miejski rower, z koszykami z przodu, światłami przednimi i tylnymi i 3 przerzutkami. Bardzo wygodny do jazdy po mieście. Gorszy na piaszczyste tereny... W Paryżu jest to rower szary, w Tuluzie (Vélo Toulouse) i w Lyonie (Vélo'v) szaro-czerwony, a w Polsce, we Wrocławiu czarny. Mam nadzieję, że niebawem dużo miast zdecyduje się na takie ekologiczne rozwiązanie.

Dodatkowo, La Ville de Paris wymyśliło program Cité Green, który wspiera ekologiczne używanie roweru. Wystarczy się zarejestrować na stronie, podając numer

abonamentu Velib, i od tej pory za każde użycie roweru zbiera się punkty, które później można wymienić na prezenty! Strona pokazuje również klasyfikację i nasze miejsce wśród zarejestrowanych użytkowników.

Od kiedy odkryłam ten środek transportu, Paryż stał się małym miastem, gdzie wszędzie dojeżdża się w max. 30 min. Był to dla mnie koniec jazdy zatłoczonym metrem, często z przesiadkami. Czasem odcinek, który metrem zajmuje 25 min, rowerem pokonuje się w 10! Jeśli ktoś nie wierzy, proszę przejechać Paryż z północy na południe – 30 min – niecałe! Do tego poznaje się miasto, różne miejsca, i podróżuje przejeżdżając wszystkie „kulturowe” dzielnice - od hinduskiej (Gare du Nord) po chińską (13 dzielnica). A kiedy jest jakikolwiek problem z metrem wsiada się na rower i problem z głowy. Nie rozumiem ludzi, którzy mówią, że życie w Paryżu to „metro, boulot, dodo”, są tacy którzy części zwaną „metro” nawet nie znają.

Gdy przyjadą znajomi, wystarczy wykupić im za 1,70€/dzień lub 8€/tydzień abonament, by mogli zwie-

dzać miasto rowerowo i uniknąć wszelkich niedogodności związanych z metrem. Poza tym, według statystyk jest to najbezpieczniejszy, miejski środek transportu! Nie trzeba długo szukać miejsca do parkowania i nie płaci się za nie. Nie trzeba się też martwić, że ktoś nam go ukradnie i że musimy nim wracać gdy pada deszcz, bo gdy go przyczepimy na stacji, to po prostu o nim zapominamy! A nocne powroty? Ile razy stresowałeś się, że uciekło Ci ostatnie metro? Jak masz abonament na Veliba, ten czeka na Ciebie całą noc, a powrót nim do domu to za zwyczaj żabi skok!

Velib ma oczywiście też swoje złe strony... Nie zawsze czeka na nas na najbliższej stacji, a nawet na kilku najbliższych go brak. Wtedy na jego znalezienie traci się dużo czasu, chociaż na każdej ze stacji można sprawdzić gdzie są najbliższe, dostępne rowery - jeśli widzimy, że zostały tylko trzy, to dobrze wiedzieć, że małe jest prawdopodobieństwo, że są one sprawne. Dobrze jest mieć „swoje”, sprawdzone stacje i wiedzieć kiedy i gdzie można znaleźć dostępny rower. Czasem też nie ma go gdzie przyczepić, bo stacja jest cała zapelniona, czas nam się kończy i zanim znajdziemy nową stację naliczane są dodatkowe minuty, za dodatkową opłatą... Oczywiście veliby istnieją tylko w zonie 1-2, dlatego tym, którzy mieszkają dalej niestety nie ułatwiają życia.

Jak już pisałam, nie możemy jeździć nim po mieście ile chcemy – trzeba pamiętać, żeby go co jakiś czas przypiąć. A pod odpięciem można jechać dalej... Oczywiście, gdy jest brzydka pogoda i na wielką ulewę nie wystarczy przeciwdeszczowa peleryna, to warto się jednak przesiąść na autobus bądź metro. Myślę, że minusem jest też brak bagażnika. Oczywiście nie wszędzie są trasy rowerowe i trzeba znaleźć swoją drogę wśród autobusów, skuterów i samochodów, uważając na skręcających w prawo bądź lewo kierowców, którzy nie zawsze pamiętają o pierwszeństwie rowerzystów jadących prosto.

Mimo wszystko polecam ten środek transportu, bo jest praktyczny, szybki i w dostępnej cenie. Nie zabiera miejsca w mieszkaniu i jest najlepszym sposobem na poznanie miasta „en direct”. A na odległości, które pokonywało się wcześniej metrem reaguje się: „Nie wiedziałam, że to tak blisko!”.

Katarzyna Tymiec

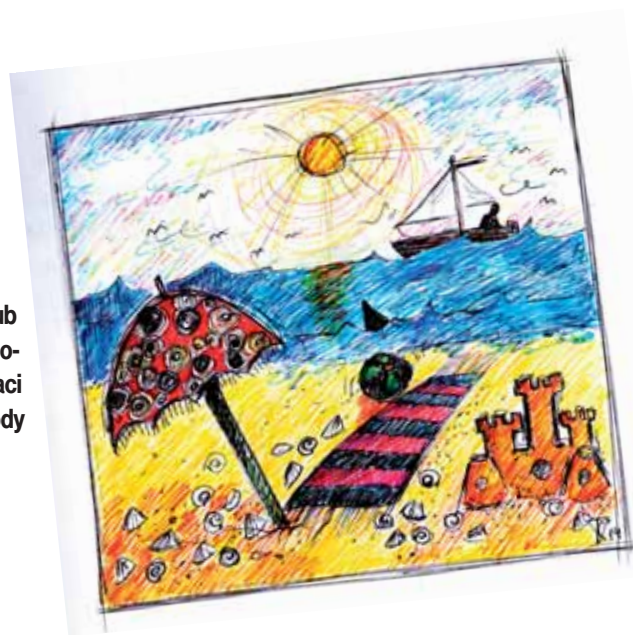
Redakcja „Vectora Polonii”
zaprasza do udziału w konkursie

Jaka to plaża?

Poniżej prezentujemy zdjęcia różnych plaż. Należy podać nazwę plaży lub państwo, w jakim się ona znajduje. Dla pierwszej osoby, która poprawnie zlokalizuje trzy spośród prezentowanych plaż, przewidujemy nagrodę w postaci półrocznej prenumeraty „Vectora Polonii”. Dla dwóch kolejnych osób: nagrody – niespodzianki.

Zwycięzcy zostaną wybrani na podstawie przesłanych odpowiedzi na adres e-mailowy: redakcja@vectorpolonii.com lub pocztą, na adres: 6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paryż.

Wyniki konkursu ogłosimy na łamach naszego tygodnika w sierpniu br.

Rysuje K. Tymiec

A oto konkursowe zdjęcia plaż:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

SPOSTRZEŻENIA POLSKIEJ PARYŻANKI

fot. z archiwum Krystyny Mazurówny

Goście w Paryżu

Dwoch kolegów z boiska, nie – przepraszam – dwóch kolegów jeszcze z ławy szkolnej, a nawet z przedszkolnej zjeżdżalni, spotkało się po latach w Warszawie. Jeden z nich, niezwykle przystojny blondyn, zrealizował swoje marzenia chłopięce i jest obecnie pilotem linii LOT-u, drugi, wyjątkowo przystojny szatyn – zgodnie ze swoją awanturniczą naturą i pociąganiem do egzotyki – żyje od lat w dalekiej Australii, zajmując się fotografią. Wzruszeni spotkaniem, postanowili je jakoś należyć, godnie uczcić. Ale jak? Najlepiej wybrać się razem w jakąś wspólną podróż! Wenecja tylko dla zakochanych, Złote Piaski już dawno wyszły z mody, do Ameryki za daleko – no, to do Paryża! Było nie było, stolica świata, nie można przeżyć życia, nie poznawszy tego pięknego miasta!

Ale – jechać w nieznaną, bez pełnej znajomości języka, bez życzliwej duszy, która podpowie, co i jak zwiedzać, co godne grzechu a co można sobie odpuścić, na co warto przepuścić oszczędności, a jakich niebezpieczeństw się wystrzegać – to tylko połowa przyjemności, mierny sukces. Postanowili zasięgnąć rady u znajomych warszawianek, które – jako kobiety światowe, znają cały świat i na pewno coś rozsądnego podpowiedzą.

– Już wiem! – krzyknęła zaangażowana do roli informatorki Kaśka. – W Paryżu mieszka moja przyjaciółka, uwielbia chłopców, zajmie się wami jak swoimi, wprowadzi ekscentryczną wariatka i trzeba się mieć na baczności przed jej zwirowanymi pomysłami, żeby was w co nie wkręciła i nie napytała wam jakiejś biedy, ale sprawicie jej niebywałą przyjemność samą waszą obecnością. Walcie z mojego polecenia – jak w dym – i mocno, serdecznie wycalujcie ode mnie!

– Tak... – zadumała się skonsultowana w tej samej sprawie Ruda Krysta. – Dobrze, dam wam adres pewnej osoby, która zna Paryż od podszewki, wprowadzi was wszędzie od strony kulis, na jej widok kelherzy kłaniają się w pas a właściciele knajp leją szampana, ona zawsze wie, co i kiedy ciekawego tam się dzieje, pozdrowicie ją ode mnie!

Misia też zaproponowała pomoc:

– Siedzi tam od lat pewna wiekowa dama, mam na-

dzieję, że jeszcze żyje. To stary i dobry człowiek, sam się tyle w życiu przecierpiał, że teraz wszystkim chętnie pomaga, najczęściej zresztą byle komu i bez sensu... Idźcie do niej, kłaniajcie się jej w moim imieniu, dostaniecie może herbatki albo i ziółek z ciasteczkami, no i opowie wam może jakieś wspomnienia z przeszłości...

Ostatnia wezwana na pomoc – w sprawie znajomości paryskich – Bożenka, też polecała usługi swojej paryskiej koleżanki:

– Pozdrowicie ją ode mnie, to taka nieszkodliwa snobka, ale ma encyklopedyczną wiedzę o wydarzeniach kulturalnych, lata – tak jak i ja – na wszystkie wernisaże, promocje i premiery, więc wam powie co i jak. Opowiada ciekawie, chociaż połowę zmyśla, ale zabawnie, bo nawet – jak na byłą tancerkę – jest dość inteligentna...

Po bacznych przyjrzeniu się podanym adresom, okazało się, że chodzi o ten sam adres, o jedną i tę samą osobę. Tak, to właśnie jestem ja...

Dwoch Przystojniaków przybyło do mnie na zaproponowaną kawę, grzecznie szurając nogami w szarmanckim ukłonach. Pierwszym krokiem z mojej strony było upojenie ich – zamiast kawą – kirem, czyli najbardziej znanym i popularnym we Francji aperitifem.

Do wysokiego kieliszka od szampana nalewamy – na palec – likieru z czarnej porzeczki i dopełniamy białym, wytrawnym winem. Efekt murowany – napój jest smaczny, słodki, nie upija na umór, ale powoduje jednak stan lekkiego upojenia i miły, choć niewielki zawrót głowy. Po trzech kirach obaj chłopcy uznali mnie za bardzo sympatyczną i bez oporu zgodzili się zmienić nieco szyki zaplanowanego pobytu, kierując się moimi wskazówkami.

Wstawali co dzień o świcie, żeby oglądać pomniki i obiekty godne zwiedzenia, zgodnie z wskazówkami z przewodnika. Wieża Eiffla, katedra Notre-Dame, place Étoile, Concorde i Trocadéro, nowoczesna dzielnica La Défense, uroczy Montmartre z fatalnymi malarzami na Placu du Tertre, wieża Montparnasse i nawet Luwr, w którym niemal się zgubili – wszystko było zaliczone. Byli oczarowani, przemierzali pieszo całe kilometry ulic, zachwycając się architekturą, niepowtarzalną atmosferą i specyficznym klimatem paryskim. Uwielbiali to miasto tętniące życiem, zatłoczone i pulsujące dzień i noc kolorowym, rozradowanym tłumem.

Wieczorem brałam się za pokazywanie im innych uroków Paryża.

Wspólnie zwiedzaliśmy moje nietuzinkowe koleżanki, dziwacznych członków mojej rodziny, ciekawe knajpki i nie-dobre, ale jakże urokliwe spektakle.

W czteropiętrowym kompleksie restauracyjnym „American Dream” półgółtkie panienki wdzięcznie kręciły tyleczkami, tańcząc na barze, przy którym spożywałam T-bone steak. W starutkim, tradycyjnie kiczowatym programie kabaletowym w „La Belle Époque” zgrabne tancerki (na szczęście nie z epoki!) wywijały modną wciąż salsę, a nasza rodaczka, prowadząca tam program, nakłaniała nas bezskutecznie do akompaniamentu wokalnego przy śpiewanych przez nią piosenkach Edith Piaf. Artystyczna dzielnica Le Marais, zwiedzana między drugą a czwartą rano, też wprowadziła ich w oszłomienie, a nachalnie wlewany przeze mnie w nich kir podtrzymywał permanentny stan euforycznego zachwytu.

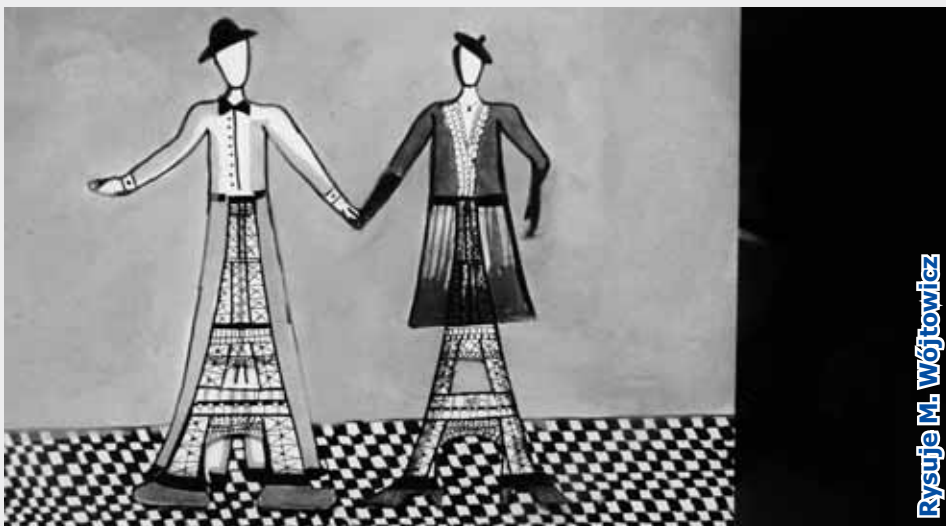
W sumie, po trzech dniach pobytu w Paryżu, wyjechali z żalem, obiecując, że znów tu powrócą przy najbliższej okazji, a nawet i bez takiej.

No bo przecież nie zdążyłam ich zaprowadzić do Centrum Pompidou na aktualną wystawę, ani do Palais de Tokyo, ani nawet do muzeum Quai Branly... Nie udało nam się pójść potańczyć nad Sekwaną, gdzie co wieczór latem na trzech wielkich parkietach można oddawać się szaleństwu tanga, rocka lub salsy. Nie starczyło nam czasu na uczestniczenie w coczwartkowych spotkaniach na moście des Arts, by wspólnie z gronem wtajemniczonych podziwiać zachód słońca, pogryzając i popijając przyniesione, wspólnie zebrane do kupki zapasy. Nie zostało wolnego wieczoru na kolację w restauracji Pau Brasil, zainstalowanej na dnie byłego basenu, gdzie do woli można objeść się dwunastoma rodzajami pysznego mięsowa, w towarzystwie tancerek i tancerzy brazylijskich, którzy po spektaklu na mini scenie, tańczą między stolikami, a potem zapraszają nadzianych mięsem klientów do wspólnych ewolucji choreograficznych...

Nie mówiąc o otwartej, jak co roku o tej porze, Paris Plage, czyli najprawdziwszej plaży na wybrzeżach Sekwany, z nawiezionymi tonami piasku, z ławeczkami, leżakami i prysznicami, a nawet i z występami artystycznymi, żeby się nikomu nie nudziło. Wkrótce ruszy także letni sezon filmów w plenerze – na olbrzymim trawniku w la Villette ludzie siedzą na wypożyczonych leżakach lub wręcz na trawie, na przytarganych kocach, z napitkiem i własną wałówką, by oglądać co wieczór inny świetny film, w dodatku zupełnie za darmo!!!

Goście wyjechali, a ja mam tyle jeszcze możliwości zaglętych paryskich rozrywek, że nie wiem, od której zacząć. Ale – cudze chwalicie, swego nie znacie – może lepiej, już wiem (!), skoczę na parę dni do Krakowa, a potem polecę do Warszawy. I tu, i tam też zawsze coś ciekawego się dzieje!!!

Krystyna Mazurówna

WIDZIANE Z TINQUEUX

Jeanine Paradzinski - nauczycielka i dyrektorka szkoły z ponad 40-letnim stażem pracy

W dniu, kiedy budynek prywatnej szkoły w miasteczku Sommepey-Tahure (departament Marna) został sprzedany przez diecezję, przewróciła się strona na kartach historii, a Jeanine Paradzinski, wieloletnia nauczycielka i dyrektorka szkoły, poczuła wielkie ukłucie w sercu.

I nie ona jedyna w miasteczku. Ale to z pewnością ona poświęciła tej szkole większość swojego czasu. Mieszkała tu od 1939 r. Jej rodzice przybyli do Sommepey-Tahure w 1923 r. Polska imigracja lat 20. i początku lat 30. stanowiła wielką szansę dla Francji. Po pierwsze dlatego, że w tym okresie kraj bardzo potrzebował rąk do pracy. Po drugie dlatego, że populacja nowych pracowników, odpowiednio wyselekcjonowanych, okazała się odważna, uczciwa, efektywna i niezawodnie lojalna wobec nowej ojczyzny.

Trzeba przyznać, że ten epizod historii jest czasami pomijany. Dzieci imigrantów, dziś w pełni zintegrowane, nie znają często historii swoich rodziców czy dziadków. Jeanine bardzo dobrze pamięta przyjaciół swojego ojca, Mariana, urodzonych w Polsce po roku 1900, którzy już odeszli: Aleksander Banasiak, Roman Wysocinski, Jan Doruk, Wladislas i Joseph Kowalski..

„Tak, mogę powiedzieć, że byłam tu naprawdę szczęśliwa! Będąc niezamężną, spędzałam moje życie w szkole. Znałam wszystkie jej kąty i zakamarki...” Zresztą, w wieku 73 lat, była nauczycielką nigdy nie pozostawiała daleko od klasowych pomieszczeń. Nadal udzielała korepetycji i chętnie służyła pomocą. Pamięta szczególne momenty z życia szkoły, jak podczas słynnego roku 1983: z powodu braku uczniów, jednej z klas w miejscowej szkole groziło zamknięcie. „Burmistrz, Bernard Soudant, powiedział mi wtedy:

Jeanine Paradzinski, urodzona w Sommepey-Tahure w 1939 roku - miejscowa nauczycielka z 40-letnim stażem pracy oraz jej przyjaciółka, Yolande Kowalski, urodzona w Polsce w 1954 r. Obydwie pozostały w Sommepey-Tahure.

- Jeanine, będziemy musieli podjąć pielgrzymią misję, aby przekonać rodziców dzieci szkoły prywatnej, aby umieścili swe pociechy w szkole publicznej. - To było wyjątkowe - prywatna szkoła podjęła się pomocy szkole publicznej! Ale

wspomnienia nie zacierają się w pamięci i nie znikają. Wszyscy ci, którzy uczęszczali do szkoły, w jakiej uczyła Jeanine, widują regularnie swoją byłą wychowawczynię.

Jean-Claude Kociotek

POLONUS TYGODNIA

IGOR MITORAJ

Rzeźbiarz. Być może podczas wakacyjnych wędrówek zauważył jedną z jego monumentalnych rzeźb. Znajdują się one bowiem w wielu ważnych punktach europejskich miast: Rzymie, Mediolanie, Paryżu, Londynie, Krakowie, żeby wymienić tylko kilka.

Mitoraj urodził się w 1944 r. w Niemczech. Jego rodziców połączyły wojenne losy, matka jest Polką, ojciec Francuzem. Po wojnie wraz z matką wrócił do Polski, gdzie spędził dzieciństwo i młodość.

Zaczynał od malarstwa na krakowskiej ASP, w pracowni Tadeusza Kantora. W 1968 r. wyjechał do Paryża, gdzie kontynuował studia w École Nationale Supérieure des Beaux-Arts. Właśnie we Francji zajął się rzeźbą, jako samouk w tej dziedzinie.

Pierwsza znacząca wystawa indywidualna artysty miała miejsce w 1976 r. w paryskiej galerii La Hune. Rok później przygotował wystawę dla galerii ArtCurial w Paryżu, prowadzonej przez bratanka ówczesnego prezydenta Francji, Mitteranda. Ona również okazała się sukcesem.

Od tego czasu jego prace były pokazywane na ponad 120 ekspozycjach na całym świecie, znajdują się w kilkudziesięciu muzeach i w wielu kolekcjach prywatnych.

W swoich rzeźbach Mitoraj wykorzystuje tradycyjne materiały: marmur, brąz i terakotę. Głównym tematem jest ludzkie ciało, niekiedy tylko przedstawiane w pełnej postaci. Najczęściej są to głowy, twarze, torsy, ręce czy stopy. Zafascynowany pięknem greckiej i rzymskiej rzeźby antycznej, tworzy figury bogów, herosów, centaurów, tytanów odwołując się do nich również dosłownie, poprzez tytuły: *Ikar*, *Centaur*, *Eros*, *Mars*..

Przedstawiając piękno i idealne proporcje, jednocześnie podkreśla ich ludzką naturę i niedoskonałość poprzez splekania i uszkodzenia powierzchni. Charakterystycznym motywem jest bandaż wyrzeźbiony wokół głowy.

Artysta od 1983 r. mieszka na przemian we włoskiej miejscowości Pietrasanta w Toskanii, w sąsiedztwie słynnych kararyjskich kamieniołomów marmuru (jest jej honorowym obywatelem) oraz w Paryżu.

Choć porzucił malarstwo, nie przestał rysować. Nie eksponuje tej dziedziny twórczości. Rysunki węglem, białą kredą na szarym papierze cechuje intymność i osobisty charakter. Mitoraj jest także autorem scenografii do opery *Manon Lescaut* Giacomo Pucciniego.

FRANCJA

Wielka Pętla rozpoczęta

5 lipca wystartował najbardziej znany wyścig kolarski świata – Tour de France.

W 101. edycji będzie można kibicować 5 Polakom, chociaż nie założą oni biało-czerwonych koszulek. Nie zabrakło największych gwiazd światowego kolarstwa z obrońcą tytułu na czele.

Tour de France kojarzy się z Francją, jednak jego pierwsze etapy odbędą się w Anglii. Kolarze rozpoczną wyścig w Leeds, następnie przez Belgię, Alpy oraz Pireneje dojadą do Paryża. Finiszować będą 27 lipca na Polach Elizejskich. Całość składa się z 21 etapów o łącznej długości 3 664 kilometrów.

Wśród niemal dwustu kolarzy znaleźli się Polacy: Michał Kwiatkowski, który z sukcesem brał udział w ubiegłorocznym wyścigu, będzie jednym z liderów belgijskiej ekipy Omega Pharma-Quick Step. W tym samym teamie pojedzie Michał Golaś. Maciej Bodnar został powołany przez włoską grupę Cannondale, Rafał Majka znajdzie się w szeregach duńsko-rosyjskiej grupy Tinkoff-Saxo, a Bartosz Huzarski wystartuje w składzie niemieckiej ekipy NetApp-Endura.

Z pięciu Polaków, trzech zadebiutuje w Wielkiej Pętli, jak nazywany jest wyścig: Majka, Huzarski i Golaś. Kwiatkowski był rewelacją ubiegłorocznej edycji, którą, w debiucie, ukończył na 11. miejscu, a przez wiele etapów jechał w białym trykocie najlepszego młodzieżowca. Bodnar pojedzie w wyścigu po raz trzeci.

Dotychczas najwięcej polskich kolarzy - trzech - ścigało się w latach: w 1993 r. (Zenon Jaskuła, Zbigniew Spruch, Marek Szerszyński), w 1996 r. (Jaskuła, Spruch, Marek Leśniewski), w 2011 r. (Bodnar, Maciej Paterski, Sylwester Szmyd) oraz w 2013 r. (Bodnar, Kwiatkowski, Przemysław Niemiec).

Tour de France jest jednym z najważniejszych wyścigów kolarskich świata i najstarszym wśród wszystkich obecnie rozgrywanych. Pierwszy wyścig odbył się w 1903 r. z inicjatywy Henri Desgrange – założyciela gazety „L'Auto”, poprzednika obecnego dziennika sportowego „L'Équipe”.

oprac. A.G., na podst. meritum.pl, wp.pl

STANY ZJEDNOCZONE

Gen. Pułaski na stałe zawitał do Garfield

W sobotę 21 czerwca odsłonięty został pomnik gen. Kazimierza Pułaskiego w Garfield. Uroczystość była częścią Dnia Wspólnoty, podczas którego dokonano również oficjalnego otwarcia nowego parku przy River Road.

Odsłonięcie pomnika odbyło się podczas uroczystości, w której uczestniczyli m.in. mieszkańcy Garfield i okolicznych miejscowości, w tym przedstawiciele licznej na tych terenach Polonii, burmistrzowie Garfield, Wallington i Elmwood Park, Rada Miasta oraz przedstawiciele administracji Garfield, Richard Berndik – szeryf powiatu Passaic oraz tegoroczny Wielki Marszałek Parady Pułaskiego, kongresman 9. dystryktu Bill Pascrell, lokalni biznesmeni, w tym mocno zaangażowany w życie Garfield Henryk Rybak, kapłani z kościołów i świątyń znajdujących się w Garfield oraz przedstawiciele licznych organizacji i instytucji działających na terenie Garfield, jak również przedstawiciele polonijnych organizacji, w tym m.in. Komitetu Parady Pułaskiego, Chóru Aria, chóru dziecięcego Polish Highlanders.

Podczas wielu przemówień politycy i działacze z Garfield i okolic podkreślali zasługi gen. Pułaskiego dla wolności Stanów Zjednoczonych. „Benjamin Franklin poprosił gen. Pułaskiego o przyjazd do Ameryki i pomoc w walce o wolność. Był wspaniałym dowódcą. Gdy przyjechał, powiedział do George'a Washingtona: *Przyjechałem tutaj, gdzie walczy się w obronie wolności, żeby służyć, żyć lub umrzeć za nią. Gen. Pułaski był Polakiem, ale też prawdziwym bohaterem amerykańskim*” – powiedziała zastępca burmistrza Tana M. Ramond.

Wśród setek osób, które wzięły udział w Dniu Wspólnoty w Garfield było też wielu naszych Rodaków z Gar-

field i okolic, jak również z dalszych części nowojorskiej metropolii. Pomnik gen. Kazimierza Pułaskiego mierzy prawie 7 stóp wysokości. Został wykonany z brązu i na razie stoi na tymczasowym cokole, który jesienią zostanie wymieniony na stałą podstawę o wysokości 5,5 stóp.

Uroczystość odsłonięcia pomnika polskiego bohatera walki o wolność Stanów Zjednoczonych była częścią oficjalnego otwarcia parku – Historic Dundee Dam River Walk, ciągnącego się od Banku Wawel na południe, wzdłuż River Road do Outwater Lane. Pomysł stworzenia parku w tym rejonie powstał jeszcze w latach 80. ubiegłego wieku.

źródło: „Nowy Dziennik”

W SKRÓCIE

POLSKA

Dobra wiadomość dla studentów! Przywrócono możliwość bezpłatnego studiowania na drugim kierunku studiów dziennych uczelni publicznych. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że obowiązujący od października 2013 r. przepis o odpłatności za studia jest niezgodny z konstytucją, argumentując, iż studia stacjonarne należą do zakresu podstawowej działalności publicznych szkół wyższych i powinny być bezpłatne.

ŚWIAT

Niepokojące informacje napływają z Bliskiego Wschodu. Ugrupowanie dżihadystyczne i odłam Al-Kaidy - Islamskie Państwo Iraku i Lewantu ogłosiło utworzenie islamskiego kalifatu na terenach części Syrii i Iraku.

Na jego czele stanął dowodzący tą grupą Abu Bakr Al-Bagdadi, który wg wyśtosowania przez radykałów komunikatu, ma być przywódcą muzułmanów na całym świecie. Ugrupowanie wzywa też wszystkich muzułmanów do „odrzućenia demokracji i innych zachodnich śmieci”.

BIZNES

Od 1 lipca w Polsce nie można zaciągać kredytów mieszkaniowych w innej walucie niż osiągane dochody. W trudnej sytuacji znajdują się emigranci, którzy choć zarabiają w walutach zamieszkiwanych krajów, na kupowane w ojczyźnie mieszkania często brali kredyty w złotychkach.

NAUKA

3 lata temu Facebook zawarł umowę z dwoma uniwersytetami amerykańskimi w celu przeprowadzenia eksperymentu. Wyniki opublikowano w czerwcu br. Mimo szczytnego celu sprawa wywołała oburzenie wśród użytkowników tego portalu społecznościowego, którymi manipulowano wyświetlając na ich „ścianach” pozytywne lub negatywne treści, aby zbadać jak reagują na tego typu informacje.

SPORT

W doniesieniach sportowych królują rozgrywki piłkarskie w Brazylii. Tymczasem w Londynie odbył się wielkoszlemowy turniej tenisowy Wimbledon - jedna z czterech największych imprez tenisowych na świecie. W turnieju uczestniczyło 6 polskich singlistów. Jerzy Janowicz zatrzymał się w 3 rundzie, a Agnieszka Radwańska doszła do 1/8 finału.

CIEKAWOSTKA

Virtuti Militari – najwyższe polskie odznaczenie wojskowe jest najstarszym orderem wojskowym przyznawanym na świecie do chwili obecnej! 222 lata temu, w 1792 r., król Stanisław August Poniatowski przyznał go po raz pierwszy żołnierzom biorącym udział w bitwie pod Zieleńcami.

Polsko-francuskie szlaki wakacyjne, czyli *Wielka Cisza* i zielonkawy likier

Czy pojedziesz do klasztoru na północ? To niedaleko Nancy. Zgodziłem się i dopiero potem okazało się, że to północ Europy, a niedaleko Nancy to niedaleko Danzig... w Polsce... – tak swoje przybycie do klasztoru w Kartuzach, 30 kilometrów od Gdańska, wspominał jeden z francuskich mnichów, który przybył na Kaszuby jako z jeden ostatnich, przed kasatą zakonu na tych ziemiach.

Polsko-francuskie kontakty miały już miejsce kilkaset lat temu i dotyczyły sfery duchowo-naukowej. Polscy wojownicy ruszali na Zachód Europy, by uczestniczyć w wyprawach krzyżowych, studiować na uniwersytetach, udać się z pielgrzymką do Ziemi Świętej czy Rzymu. Francuzi z kolei udawali się na barbarzyńską północ, by umacniać wiarę chrześcijańską i przy okazji pomnożyć nieco dobra doczesne. Takie możliwości stwarzały klasztory, a dzielni bracia oprócz zasługi w niebie za opiekę duchową nad nowymi owieczkami, mogli budować bogactwo Kościoła. I tu tereny ziem polskich stwarzały nowe możliwości – nieprzebrane lasy pełne zwierzyny i innego bogactwa, ziemie rolnicze, a także przychylnie władze miejscowe. Należy tu oddać bowiem sprawiedliwość przybyszom, że oprócz sprawowania rządu dusz, na zajmowanych przez siebie terenach wprowadzali nowoczesną gospodarkę, budowali spichlerze, młyny, browary, promowali nowoczesne rolnictwo, rybołówstwo, zajmowali się w mikroskali

przemysłem metalurgicznym, a także tworzyli załazek centrów kulturalno-religijnych, promieniujących na okolice.

Jednym z bardziej tajemniczych zakonów, które przybyły z Francji do Polski są Kartuzi, zakon kontemplacyjny, prowadzący prawie pustelniczy tryb życia. Założony przez świętego Brunona z Kolonii i jego sześciu współbraci, jako swą siedzibę wybrał zagubiony zakątek w masywie La Grande Chartreuse we francuskich Alpach. Pierwsza osada wspólnoty składała się z domków skupionych wokół krąganku i kamiennego kościółka. Zniszczona przez lawinę została odbudowana 2 kilometry dalej, a po licznych pożarach swój obecny kształt uzyskała w XVIII wieku, wraz z zaledwie kilkoma elementami, które przetrwały z XIV i XV wieku.

Lecz to, co jest najbardziej fascynujące w zakonie Kartuzów, to sposób ich życia, który praktycznie jak skamielina, pozostaje niezmienny od wczesnego średniowiecza. Zachowujący regułę milczenia, pragnący poświęcić całkowicie swe życie Bogu, ograniczali się praktycznie tylko do pozdrowienia *memento mori* (pamiętaj o śmierci), ze światem zewnętrznym kontaktując się pisemnie, za pomocą gestów lub korzystając z niezbędnego werbalnego minimum. Spać mieli podobno w trumnach, a przerwy między modlitwami wypełniała im ciężka fizyczna praca.

Porządek dnia zresztą niewiele się zmienił od czasów założenia zakonu.

Zasadą jest zachowanie równowagi: osiem godzin modlitwy, osiem godzin pracy i osiem odpoczynku. Szczegółowy plan dnia różni się oczywiście w zależności od domu zakonnego, stażu klasztorowego mnicha czy innych czynników. Ale przykładowy dzień to: pobudka o godzinie 5.30, poranek do godziny 10.00 wypełniony modlitwami, kontemplacją, mszą i lekturą w celi bądź kaplicy, potem praca w ogrodzie lub gospodarstwie, modlitwa i pierwszy posiłek dopiero o 10.45, oczywiście w samotności w celi. Następnie po chwili odpoczynku znów modlitwa, kontemplacja i praca. Drugi posiłek w celi o 16.30 (w okresie od Wielkanocy do 13 września coś ciepłego, sałata, owoce, ser, od 14 września do Wielkanocy ciepły napój i chleb). Do godz. 19.00 kiedy dzień dobiega końca, rytm nadal wyznacza dewiza „ora et labora” (módl się i pracuj), lecz myliłby się ten, kto sądzi, że to już koniec. O godz. 22.30 ma miejsce tzw. pobudka nocna, a modlitwy, laudacje, nabożeństwa trwają do godz. 2.30, kiedy wreszcie utrudzony mnich może zasnąć snem sprawiedliwego... Co prawda raptem tylko na trzy godziny...

Ten sposób życia, tak egzotyczny w dzisiejszych zabieganych czasach, stał się inspiracją dla obsypanego nagrodami dokumentalnego filmu *Wielka cisza* niemieckiego reżysera Philipa Gröninga, który spędził w klasztorze La Grande Chartreuse sześć miesięcy życia, by poznać prawdziwe życie zakonników. Pozbawiony rozmowy, wypełniony muzyką i śpiewem film jest ilustracją pustelniczej egzystencji Kartuzów, którą tworzą codzienna praca, samotna kontemplacja i przede wszystkim modlitwa, częściowo wspólna. Przyznać co prawda trzeba, że przeor wykazał się dużym poczuciem humoru - reżyser musiał czekać aż 16 lat, by uzyskać pozwolenie na przekroczenie furty monasteru i stworzenie swego filmu.

Warto tu jednak wspomnieć, że przy całym mistycy-

r Chartreuse

zmie Kartuzi (jeśli chodzi o stronę materialną) są bardzo pragmatyczni, i mimo że prowadzą ubogi tryb życia, przypominając światu o marności ludzkiej egzystencji, to ich zakon, jak większość tego typu instytucji, jest niezależny finansowo. Koronnym produktem, znanym na całym świecie jest zielony likier Chartreuse, znany jako eliksir życia. Produkowany ze 130 ziół, znanych tylko dwóm, braciom Dom Benoit i Jean-Jacques'owi, odpowiedzialnym za produkcję - pozostaje niezmiennie owiany mgiełką tajemnicy. Co roku różni dostawcy dostarczają 18 ton ziół z alpejskich stoków, które są suszone, przebierane, mielone, ważone i mieszane, zgodnie z recepturą z 1605 roku. Do destylarni we Voiron docierają już w numerowanych workach, potem poddane zostają macerowaniu i mieszanka trafia do alembików. Destylacja trwa około 8 godzin. Wszystkie destylaty następnie są mieszane, dodaje się do nich destylowany miód i naturalny barwnik roślinny, który nadaje likierowi piękną zieloną barwę. Oczywiście dziś proces ten odbywa się w sposób nowoczesny, a mniszki mogą nim kierować via internet, by nie odrywać się za nadto od modlitw i kontemplacji. Potem zostaje jeszcze tylko dojrzewanie w dębowych beczkach przez kilka lat, ale w końcu Kartuzi lubią ćwiczenia z cierpliwości. Po analizach zapada decyzja czy likier można butelkować

i komercjalizować. Oczywiście nie trzeba dodawać, że produkcja Chartreuse jest bardziej sekretna niż produkcja Coca-Coli, jej cały przebieg znają wybrani bracia, a do poszczególnych etapów dopuszczeni są zaufani pracownicy destylarni.

Na świecie uchowało się do naszych czasów około 20 Kartuzi. A co odnaleźć można w Polsce? Zakapturzonych, milczących mnichów w białych habitach raczej nie spotkamy, mimo że na terenie naszego kraju były trzy wspólnoty zakonne: koło Radomska, Legnicy i w Kartuzach.

Ta ostatnia miejscowość, znajdująca się właśnie 30 kilometrów obok domniemanego Nancy (czyli Gdańska) zawdzięcza zresztą swą nazwę tajemniczemu zakonnikowi.

Sprowadzeni przez bogatego szlachcica w XIV wieku, który w ten sposób chciał odkupić swe winy, na miejsce swej siedziby wybierają odludne miejsce na Kaszubach, między dwoma jeziorami. Powód jest dosyć banalny - Kartuzi są jaroszami, a jeziora gwarantują im zaopatrzenie w ryby. Ponadto ziemie, które dostają, pozwalają na rozwinięcie wzorcowo funkcjonującego (jak byśmy dziś powiedzieli) przedsiębiorstwa, zakonnicy mogą zając się hodowlą ryb, uprawami, uruchomić młyny, piekarnię, browar. To wszystko sprawia, że w roku 1381 pierwszy przeor klasztoru poświęca miejsce pod budowę przyszłej Kartuzi. Co ciekawe, w przeciwieństwie do siedziby macierzystej zakonu, w Kartuzach, budynki

klasztoru przetrwały w dużej części niezmienione od ponad sześciuset lat do dziś. Wyruszając spod kaplicy świętego Brunona, mijamy miejsce, gdzie mieścił się zakonny browar (zostało tu kilka starych cegieł) i idąc lipową aleją (to tu spacerowali kontemplujący zakonnicy), przechodzimy obok refektarza (miejsce spotkań i posiłków braci), by dotrzeć do klasztoru. Dach pokrywający świątynię, zgodnie z barokowym trendem ma formę trumny, by zawsze przypominać o ulotności życia ludzkiego, a na jednej ze ścian nad zegarem słonecznym spogląda czaszka człowieka, o której szkolne dzieci opowiadają sobie straszne historie typu: „Jak czaszka spadnie, to będzie koniec świata”. Gdy przekroczymy próg kościoła, widzimy wahadło zegara, który ma postać anioła z kosą - *memento mori*. Ponadto - oprócz wspaniałych zabytków sztuki sakralnej: rzeźb, obrazów - na zewnątrz, w ogrodach, podziwiać możemy jedną z ocalałych pustelni, zwaną eremem. Dziś mieści się tam domek kościelny, ale w okresie funkcjonującego monasteru było to miejsce życia brata zakonnego. Zwyczajowo nie mogło ich być mniej niż dwunastu (liczba apostołów) i nie więcej niż trzydziestu. W Kartuzach eremy miały wymiar 10 na 8,5 metra; małe okienko służyło do podawania posiłków, a pięć pomieszczeń to: cela - kaplica, pracownia, kuchenka, składzik na narzędzia i część mieszkalna. Było też wyjście na ogród, bo każdy mnich uprawiał swój ogródek o powierzchni 200 metrów.

A koniec życia? Także i sposób chowania zakonników świadczy o ich osobliwym podejściu do śmierci - chowani byli bez trumien, na dziedzińcu przed kościołem. Wierni po dziś dzień idąc do świątyni, stąpają po prochach mnichów.

Zatrzymując się więc na chwilę w rozpędzonym świecie, popijając zielonkawy, zielony likier, warto skorzystać z głębokiej mądrości i siły spokoju, bijącej z wielowiekowej tradycji ciszy, refleksji i zadumy braci Kartuzów. W końcu to również w jednym z ich klasztorów na Majorce, ukojenia, zdrowia i natchnienia szukał nasz wielki rodak, Fryderyk Chopin.

Aleksandra Stenka

Czytać, jak to łatwo powiedzieć

Przeoglądając serwisy informacyjne, możemy natknąć się co jakiś czas na raporty, apele, akcje dotyczące czytelnictwa w Polsce. A może wypadaloby powiedzieć – jego braku. Statystycznie czytamy mało, a do tego głównie formy krótkie, czyli prasę codzienną i kolorową (którą to w większości się ogląda, a nie czyta – pasek wiadomości na TVN24 też się nie liczy). Dlaczego mało i dlaczego nie książki? A bo za drogie, a bo nie ma czasu, a bo telewizor zahipnotyzował... i statystyki spadają. Wiadoma rzecz, że żaden człowiek nie będzie czytał, żeby podnieść jakąś wymyśloną średnią. Tylko jak ich/się zachęcić do czytania? Przecież nikt chyba nie podważa faktu, że czytanie ma w sobie moc, a na apel grupy społecznościowej: „Nie czytasz, nie idę z Tobą do łóżka” to już mało kto pozostaje obojętny. W moim przypadku rozwiązanie okazało się dość przewrotne.

Paryż. Praca-dom-praca-dom... Godzina autobusem-metrem-piechotą w jedną stronę. Początkowo dosypianie za krótkich nocy, potem obserwacje współpasażerów, słuchanie muzyki, ostatecznie refleksja: tutaj wszyscy coś czytają! W większości są to darmowe gazetki zaścielające całe wagony metra, ale nierzadko są to też książki. Też tak chcę! To będzie przyjemne z pożytecznym. Droga szybciej minie, a może i w głowie coś zostanie. To, że przez ostatnie kilka lat trochę odpuściłem literaturze, nie oznacza przecież, że zapomniałem, jak się to robi. Trzeba jedynie „zorganizować” jakieś książki i do dzieła!

Hmmm, no tak. W Paryżu jestem. Nie wyskoczę do antykwariatu czy pierwszej lepszej księgarni, bo nie umiem/nie chcę/nie lubię czytać po francusku. Przecież nie po to Tadeusz Boy-Żeleński urabiał się po łokcie, żeby

przetłumaczyć cały kanon francuskiej literatury, żebym ja podważał jego pracę i nieudolnie robił to od nowa! Z drugiej strony, zasłużenie sobie na ulicę w Paryżu mianowaną własnym nazwiskiem jest dość kuszące... ale to nieco odleglejsze plany. Na początek wybierzmy się na spacer do dziesiątej dzielnicy, może spłynie na nas nieco talentu i zapału pracowitego Boya, a potem poszukamy czegoś do czytania.

Książki mają w sobie magię. Papier, druk, okładka, zapach, szelest, zakładka, zagięty róg, dedykacja, suszony liść, plama od herbaty, notatka na marginesie. Wspaniałości. Nieco kłopotliwe jest jednak ich zdobywanie na obczyźnie. Można przywieźć – hurtem – raz do roku pół walizki wracając z urlopu. Wtedy pojawia się problem szesnastometrowego „mieszkania” i upychania kolejnego towaru po kątach. Można skoczyć na organizowane wśród Polonii wymiany książek, ale wtedy mamy ograniczony wpływ na to, co będziemy czytać. Wreszcie, możemy wstąpić do subkultury gadżeciarzy technologicznych i zaopatrzyć się drogą kupna w czytnik książek elektronicznych.

Tak jak nie każde buty sportowe to Adidasy, tak nie każdy czytnik książek elektronicznych (e-booków) nazywa się Kindle. Faktem jest, że to właśnie ten produkt

przyczynił się do swoistej rewolucji w sposobie czytania książek, a konkurencja sprawiła, że ceny sprzętu znacząco spadły. Zrozumiałe jest, że czytając e-papier, odpada nam część magii opisaną kilka linijek wcześniej. Nie mniej kilka cech tradycyjnej książki zachowujemy (w zależności od modelu czytnika: zakładki, notatki, okładki, bardzo wyraźny druk, czytelność w pełnym słońcu), a dodatkowo zyskujemy inne: oszczędność miejsca i wagi (można to szczególnie odczuć, wożąc codziennie obszerne powieści metrem), tak pożądana przez zamieszkałych na obczyźnie dostępność do książek w dowolnym języku świata, a nawet wodoodporność.

No to już! Zakładamy konto w dowolnej księgarni internetowej, klik, klik (podaj numer karty płatniczej), klik i czytamy! Według rankingu „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” z maja 2014 roku, aż 27 tytułów z listy TOP 30 możemy kupić jako e-booki. Do tego księgarnie prześcigają się w promowaniu tego typu wydawnictw, oferując liczne upusty, pakiety, kody rabatowe, czy nawet całe darmowe książki (np. klasykę literatury, jak choćby „Kubus Fatalista i jego Pan” Denisa Diderota, w tłumaczeniu patrona tego felietonu, Tadeusza Boya-Żeleńskiego). Mamy nawet polską inicjatywę „płać ile chcesz”, gdzie za dowolną kwotę możemy zakupić zestaw kilku książek, a dodatkowo sami decydujemy, czy nasze pieniądze dostanie wydawca, autor czy fundacja wspierająca czytelnictwo.

Przy takiej łatwości zdobywania nowych tytułów, trzeba mieć tylko nadzieję, że będziemy mieli wystarczająco daleko do pracy albo wystarczająco długi urlop, bo uzbiera nam się spory stosik zaległości... Jaki stosik? Przecież pliki nie zajmują miejsca!

Autorka tekstu ze swoją uczennicą Emily

„Wakacje” w chińskim stylu

W końcu nadeszły upragnione wakacje! Już od bardzo dawna nie wyczekiwałam ich z takim utęsknieniem. Chyba za mocno dałam się wciągnąć w chiński tryb pracy, podejmując stanowiska w paru różnych miejscach. Jednak doświadczenie, jakie zdobyłam w ciągu ostatniego roku, jest niesamowite i na pewno nie raz zaprocentuje w przyszłości.

Trochę się rozpędziłam z tym wolnym, bo tak naprawdę, przestałam uczyć (autorka tekstu uczy w Chinach języka angielskiego – red. VP) tylko w jednym miejscu – szkole podstawowej. W dwóch prywatnych firmach i szkółce językowej, gdzie jestem nauczycielką, przerwy letniej od nauki nie ma. Chińczycy nie rozumieją co to znaczy mieć wakacje, przecież pracuje się cały rok, a odpoczywa tylko od święta, czyli w Nowy Rok

i ewentualnie podczas świąt narodowych. Wybaczenie, ale ja (i pozostali obcokrajowcy) muszę złapać trochę oddechu. Choć wcale nie powinnam nic mówić, ponieważ w porównaniu z małymi Chińczykami i tak jestem wielką szczęściarą, że „biorę” sobie urlop. Sezon letni jest jednym (chyba zaraz po czasie intensywnego przygotowania do egzaminów) z najgorętszych momentów, jeśli chodzi o edukację młodej latorośli. Szkoły językowe przeżywają obłędzenie, prywatni nauczyciele języka angielskiego zostają zasypiani mnóstwem ofert pracy, jak grzyby po deszczu powstają letnie obozy i kursy językowe. Ja sama w ostatnim miesiącu dostałam tyle ofert, że spokojnie można by je rozdzielić na dwie lub trzy osoby.

W tamtym roku na czas wakacji udzielałam korepetycji jednemu dziesięcioletniemu chłopcu. Pod koniec sierpnia przeniósł się on z całą rodziną do Hong Kongu, gdzie miał kontynuować dalszą edukację w języku angielskim. Byłam przekonana, że jego poziom jest bardzo słaby lub wręcz nie mówi on wcale w tym języku, bo jego ojciec zażytył sobie lekcji trzy razy w tygodniu, po dwie godziny (zegarowe) każda. Już na samym początku zorientowałam się, że Frank biegle posługuje się angielskim, bo... wychował się w Kanadzie! Po tygodniu, gdy zaczął zasypiać na ławce (lekcje odbywały się w jednej z wynajętych klas w szkole), zrobiło mi się go strasznie żal, ale dopiero gdy powiedział mi, że pozostałe dni wypełnia mu nauka chińskiego, to się przeraziłam. Miał „wolne” w niedzielę na... basen z dziadkiem, bo przecież sport to zdrowie. Może w oczach jego rodziców nie byłam najlepszą nauczycielką, pozwalając dziecku na 30 minutowe drzemki, ale naprawdę nie miałam serca budzić go, widząc, że nie ma on siły na nic.

Przypadek Franka nie jest odosobniony. Odkąd chińska klasa średnia zaczęła zdatywać sobie sprawę z płynących benefitów ze znajomości języków obcych i generalnie wyższej edukacji, rodzice starają się wypełnić każdą wolną chwilę swojego dziecka nauką. Nie raz kończyłam prywatne zajęcia z przedszkolakami o godz. 21.00. Muszę przyznać, że często prosiłam o przesunięcie klas na wcześniejszą godzinę, bo po całym dniu pracy byłam zmęczona i chciałam szybciej wrócić do domu, nie mówiąc już o tym, że szkoda było mi dzieci. Bardzo często w odpowiedzi słyszałam jednak: „Nie, bo wcześniej są zajęcia ze sportu/rysowania/chińskiego”. Jedyne, co mogę powiedzieć, to to, że większość dzieci przyzwyczajona jest do takiego trybu, do którego ja bardzo szybko musiałam się dopasować.

Leżąc na plaży w znanym kurorcie czy pod jabłonią u babci na wsi, doceniamy każdą wolną chwilę i rozkoszujemy się nicnierobieniem. Wakacje zazwyczaj kojarzą się nam z wypoczynkiem, podróżami, błogim leniuchowaniem i niech tak zostanie. Kiedyś przecież musimy zregenerować siły i ponudzić się, by móc później rozbudzić swoją kreatywność.

Marta Płonka, korespondentka z Chin
(więcej zdjęć na blogu: <http://martkiee.com/blog>)

Wolność, spokój, zdrowie, ale przede wszystkim możliwość bycia w pełni sobą – czyli to, o czym marzy ShataQS

Przede wyjazdem za granicę, miałaś chyba wszystko, czego pragnęłyby młoda artystka: dobry background, rozpoznawalność i uznanie. Z Dolnego Śląska przeniosłaś się do Katowic, z Katowic do Warszawy, ze stolicy wywiało Cię do Azji, potem do Stanów Zjednoczonych. Czy częste przemieszczanie się jest nierozwalne z Twoją naturą?

Shata QS: Można to tak określić. Wbrew temu jak wygląda moje życie, tak naprawdę jestem domownikiem, lubiącym ciepło, spokój, stabilizację. Ważna jest dla mnie rodzina i azyl. Podróże pojawiały się na skutek różnych sytuacji życiowych. Raz była to ciekawa propozycja, raz jakaś nieudana sytuacja, czasem niebezpieczeństwo. I tak w zależności od tego, co się działo, musiałam podejmować dalsze kroki i wszystko się zdarzało. Przyznaję, że odkąd opuściłam kraj, moja podróż była nieustanna, bardzo intensywna, tak bardzo szybka, że sama nie potrafiłam ze wszystkim nadążyć. Do tego wiecznie zmieniające się realia... Bardzo często było tak, że nie miałam zbyt dużo czasu na zastanowienie się i musiałam szybko podejmować kolejne decyzje. Zaczęłam iść za ciosem i brałam to, co mi życie dawało. Wydaje mi się, że gdybym planowała moją podróż, to prawdopodobnie nigdzie bym nie była, a na pewno nie zaśpiewałabym koncertu dla Michaela Jacksona. Pamiętam, że sama stojąc na tej wielkiej scenie na stadionie Jojogi w Tokio zastanawiałam się jak to możliwe, jak i kiedy to się w ogóle stało. To był taki ciągnący się przez 10 lat potężny prąd rzeki, w którym na początku chciałam kontrolować swoje ruchy, styl pływania, trochę się pobawić, poszpanować, ale szybko zdałam sobie sprawę, że najważniejsze jest po prostu utrzymać się na wodzie, nie stracić równowagi i nauczyć się tyle, ile wlezie, bo nie wiadomo jak, kiedy i gdzie ta rzeka mnie doprowadzi. Oczywiście próbowałam zawsze przy tym podziwiać widoki, a było ich wiele i były precudowne. Więc czy podróż wiąże się z moją naturą? Jako nastolatka nigdy nie widziałam siebie jako backpackerkę przemierzającą świat pełen niebezpieczeństw na własną rękę itd., ale po 10 latach podróży można się uzależnić, a tylko dlatego, że podróż to rozwój. Rozwój, jakiego nie może zaoferować żadna szkoła na świecie. Pomimo że dalej jestem zwolenniczką ciepłego kąta i stabilizacji, muszę od czasu do czasu pojechać gdzieś na koniec świata, gdzie wszystko jest do góry nogami. To mi daje wolność.

Jak dawałaś sobie radę w Stanach? Czy młodej wokalistce żyje się tam łatwo?

Stany, a dokładnie Nowy Jork to najtrudniejszy etap w moim życiu. Nie był on w moich planach jak większość moich wyjazdów. Nie byłam na to miejsce zupełnie przygotowana i być może dlatego też dane mi było tam wyładować. To była największa szkoła życia. Próba utrzymania się, nauka innego zawodu niż śpiewanie czy scena, rachunki, mieszkanie w ciężkich, trudnych dzielnicach, wieczny brak kasy, różnokolorowi i kulturowi ludzie mówiący w tysiącu dialektów języka angielskiego. Przepych, biedota... Nigdy nic nie wiadomo o co chodzi, ale była muzyka. Bleecker street, na którym szybko znalazłam swoje grono znajomych, muzyków, artystów. Tam

też znalazłam pracę jako barmanka i tak kilka lat zleciało. To właśnie z muzykami z Bleecker nagrałam swoje pierwsze kompozycje, które można usłyszeć na płycie „The Colors I know”. W międzyczasie zagrałam w 3 musicalach, no i poza Broadwayem. Nagrałam parę demówek, kilka reklam, zagrałam parę festiwali bluesowych i reggae-owych. Poznałam mnóstwo cudownych artystów, z którymi do tej pory współpracuję. Ale Nowy Jork, tak jak reszta miejsc, nigdy nie był dla mnie miejscem szukania kariery. To był kolejny nieplanowany etap w moim życiu. Ja po prostu tam żyłam. Dzięki takiemu życiu powstawały moje utwory.

Czy miałaś kontakt z tamtejszą Polonią?

Właśnie nie, i jako rzadko miałam możliwość poznać Polaków w środowisku, w którym przebywałam. To śmieszne, ale przez długi czas nawet nie wiedziałam, że jest takie miejsce w Nowym Jorku jak Greenpoint.

Dużo podróżowałaś...

Oj, dużo. Czasem myślę, że aż za dużo. Wiesz, kiedy mówię o podróżach, nie mam na myśli jechania pociągami wzdłuż równika i patrzenia przez szybę. Dla mnie podróż to wędrówka w głąb życia. Życia mojego i świata mnie otaczającego. Bardzo wartościowe lekcje. Może gdybym była inna, mniej zwracała uwagę na świat i mniej się przejmowała ludzkim losem, to może miałabym lżejsze podróże i więcej bym zwiedziła fizycznie a nie emocjonalnie czy duchowo. Ja ciągle doszukiwałam się prawdy. Wiecznie chciałam wszystko wiedzieć. I tak może dlatego też los rzucił mnie w miejsca czy środowiska, które mogły mi to wszystko umożliwić. Znajdowałam to, czego szukałam. Większość moich znajomych to osoby, o których mogłabym napisać niejedną książkę. Wiele się od nich nauczyłam. W ogóle miałam szczęście do poznawania bardzo ciekawych i mądrych ludzi.

Opowiedz, proszę, o Twojej przygodzie z Japonią.

Przygody miałam dwie. Mieszkałam w Japonii dwa razy. Na początku swojej podróży, kiedy dopiero uczyłam się rozumieć świat i na końcu, przed ostatnim powrotem do Polski. Oba te doświadczenia były niesamowite, chociaż bardzo różne. Tokio było moim pierwszym miastem po opuszczeniu Polski. Pochłaniałam je całą sobą bez ograniczeń. Nowoczesność, miasto, które nigdy nie śpi, maszyny, elektroniczne gadżety, podgrzewane toalety, sztuka, moda, wariactwo. Bardzo dobrze mi się układało, byłam bardzo zajęta i nie miałam czasu na myślenie. Pieniądzy też nie brakowało. Nie myślałam o szczegółach życia Japończyków. Dużo się działo, dużo pracowałam, co zaowocowało później wspaniałymi kontaktami ze świetnymi artystami. Drugi pobyt był nieco inny. Powracając z Nowego Jorku 7 lat starsza, już poza światem komercyjnym, pracując tylko nad własnymi projektami, miałam możliwość przyrzeć się szczegółowo Japonii. Jest to niesamowity kraj, trochę trudny, by go zrozumieć, ale wyjątkowo ciekawy. Darzę go wielkim szacunkiem, pomimo że z wieloma sprawami i zasadami, które tam panują nie zgadzam się. Jest on bardzo nowoczesny, pełny wynalazków, bardzo

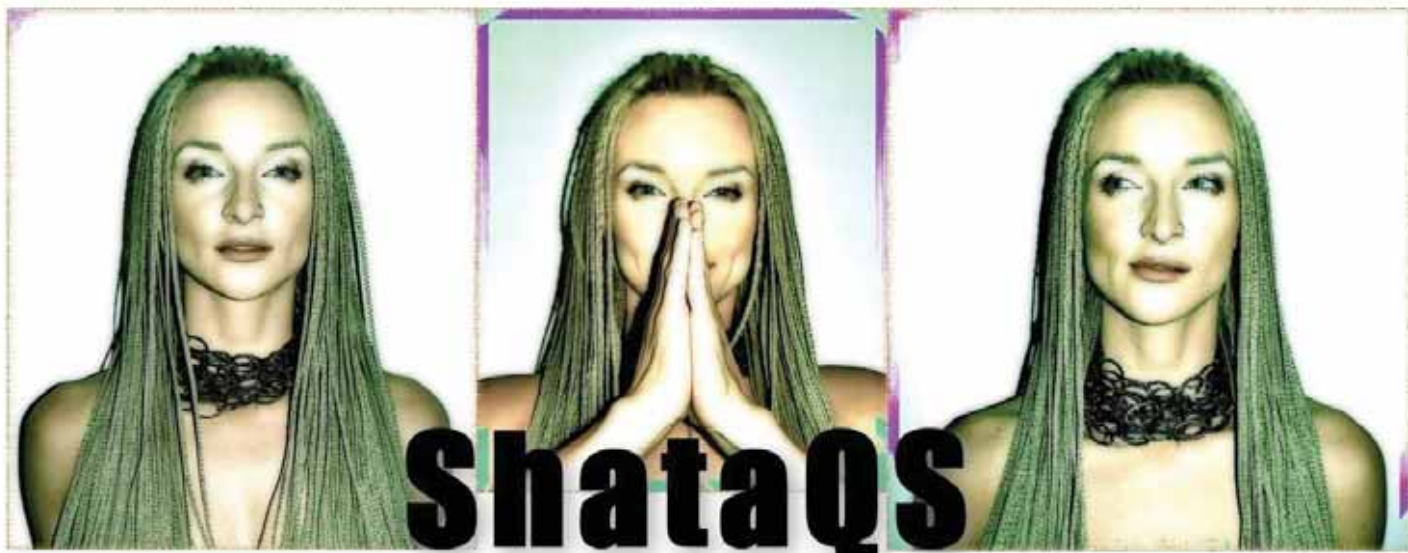
czysty i fenomenalnie zorganizowany, o pięknej architekturze i tej dawnej i tej nowej, bajkowej, ale przepełniony smutkiem. Japońska kultura to więcej zasad niż samego życia. Czuję się to na każdym kroku. Dużo czasu spędziłam w parkach i na ławkach pisząc i miałam mnóstwo czasu, by się przysłuchiwać ludziom. Są wspaniali, oddani i bardzo dobrzy, ale przynależąc do systemu panującego w Japonii bardzo cierpię. Człowiek jest człowiekiem i nie da się tego oszukać. Zasady tam panujące nie pozwalają ludziom na indywidualność, samodzielną myśl, na swobodę wypowiedzi. Tam żyje się według instrukcji, poza instrukcją tworzy się panika i strach. W głębi każdy jest wyjątkowy i bardzo kreatywny i widać to w sztuce japońskiej. Wszystko, co tworzą ma znaczenie i głębię. Każdego dnia Japonia zaskakuje swoją kulturą i z dnia na dzień coraz bardziej uzależnia. Jest niesamowita i mam nadzieję, że będzie mi dane odwiedzać ją dalej w przyszłości. Boję się o Japonię, o ich zdrowie i bezpieczeństwo. Problem Fukushima nie został rozwiązany. Do Pacyfiku codziennie wypływa ponad 300 ton radioaktywnej wody, zwiększa się poziom napromieniowania. Jest to przerażające, dotyka to nas wszystkich, bo jest to nasz jeden, jedyny ekosystem, a najgorsze jest to, że mało się o tym mówi.

Jacy są Polacy mieszkający w Japonii?

Och, cudowni. Miałam na tyle szczęścia, że współpracowałam z Ambasadą RP w Tokio. Muszę przyznać, że mamy tam bardzo fajną ekipę reprezentantów naszego kraju. Zagrałam dla nich kilka koncertów na festiwalach polskich. To bardzo mili ludzie. Ktoś, kto w ogóle decyduje się na życie czy pracę w Japonii, musi być bardzo otwartym człowiekiem. Tego kraju nie da się zrozumieć, trzeba go po prostu w pełni zaakceptować, a to wymaga bardzo dużej umiejętności.

A Tajlandia?

Tajlandia to mój obecny nowy rozdział. Na chwilę opuściłam to miejsce dla projektu Shata QS, ale wiem, że moja przygoda z tym krajem jeszcze się nie zakończyła. Standardowo, jak ze wszystkim, wyładowałam tam przypadkowo, ale to długa historia. Od pierwszego dnia byłam zakochana w tym kraju. Szukając miejsca wyciszenia, znalazłam się na wyspie Koh Tao, na której planując oczywiście zostać tylko 3 tygodnie, pozostałam kilka miesięcy. Nie wiem czy jestem w stanie opisać to miejsce. Ktoś, kto wychował się na bajce „Piotruś Pan”, wie doskonale co to jest Nibylandia, bo właśnie tym dla mnie jest Koh Tao. Mieszkam u Piotrusia Pana. Krystalicznie czysta, ciepła woda, kokosy, papajka, pomarańcze, banany prosto z drzewa, o butach się zapomina, 30 stopni C cały rok, zachód słońca zapierający dech w piersi i ludzie pełni spokoju i prawdziwości, buddyzm... Sama wyspa mierzy 3,5 na 7,5 km i jest w pełni zależna od deszczu, ale odwiedzają ją miliony turystów z całego świata, więc okazuje się, że nawet siedząc w miejscu masz możliwość w pewnym sensie poznać świat. Życie jest proste i spokojne, głównie oparte na samowystarczalności. To bardzo wyjątkowy etap, bo właśnie na Koh Tao zrodziła się Shata.

fot. Damian Cenarski

Ciekawe podróże bardzo wpłynęły na Twoją osobowość... Gdybyś mogła opowiedzieć coś o sobie, o Twoim światopoglądzie, o wpływie tych podróży właśnie na Twój charakter, o rzeczach, których się tam nauczyłaś – np. naturalnych metodach leczenia i o przygodzie z dietetyką.

Moja podróż była czymś o wiele większym niż zwiedzanie. Na pewno to, kim jestem, o czym śpiewam i piszę jest efektem mojej tułaczki po świecie. Kiedy widzisz rzeczywistość taką, jaka naprawdę jest, a nie kreowaną przez media czy filmy, to zaczynasz zadawać coraz więcej pytań. Im więcej wiesz, tym coraz bardziej otwierają ci się oczy na świat. Poglądy się zmieniają, jest coraz gorzej cię oszukiwać, a tobie coraz gorzej czasem zaznać spokoju. Obserwuję ludzi w różnych zakątkach świata i widzę, że schemat się powiela. Działa wszędzie tak samo. Większość społeczeństwa to ofiary mediów, mody, klienci, konsumenci pozbawieni kreatywności, samodzielnego myślenia, których rozumienie życia i sukcesu zostało ograniczone i ściśle zamknięte w osiąganiu materialnego komfortu. Ludzie wierzą w zasady i schematy wymyślone przez drugiego człowieka w celu kontrolowania jeden drugiego. Wieczna konkurencja i walka o to, kto zrobi więcej. Nieświadomości swojego kalektwa, zakłamania i braku wolności, budują coraz to większe metropolie przepelnione nienawiścią, chciwością i bezużytecznymi rzeczami. Wiecznie brakuje i wiecznie jest niewystarczająco. Ja widzę w ludziach samotność, strach przed byciem sobą, strach przed brakiem przynależności, przed innością. Żeby być wolnym człowiekiem, trzeba przede wszystkim umieć samodzielnie myśleć, a ludzie tego nie są nauczeni. Od samego przedszkola przyuczamy dzieci do zawodów i zarabiania na życie, ale nie uczymy ich samego życia, filozofii, miłości czy chociażby komunikowania się między sobą. Edukacja ogranicza się do podstawowych zasad przetrwania w systemie. Ludzie ślepo idą przed siebie i biorą to, co im się wciska, otacza się ich gadżetami, wiarą w potrzeby. Wiecznie zmęczeni pracą i życiem, którego nie mają, otoczeni gotowymi produktami, pseudo własnościami, o które trzeba wiecznie niewolniczo dbać, nie mają szans na zastanowienie się czego tak naprawdę potrzebują. Tak samo jest z jedzeniem. Jemy i kupujemy więcej niż potrzebujemy. Nie zastanawiamy się czy dany produkt jest dla nas dobry, zdrowy. Nie uczymy się, nie interesujemy, nawet nie wiemy, że powinniśmy. Mówią w reklamach, że jest dobre, to trzeba kupić. I tak oddajemy swoje życie w ręce korporacji, których jedynym interesem od wieków był tylko zarobek. Ostatnio ściśle przyglądałam się biznesowi farmaceutycznemu. Tak się składa, że mój tato ciężko zachorował i musiał być poddany chemioterapii, z tego też powodu wróciłam do Polski. Od razu więc po przyjeździe szukałam dietetyków, którzy

mogliby pomóc tacie. Ku mojemu zdziwieniu w Polsce nie łączy się diety z nowotworami, nie bierze się jej w ogóle pod uwagę podczas leczenia. Na wydziałach onkologii podaje się ludziom podczas chemii biały chleb z przetworzoną szynką, czarną herbatę z cukrem i może jakiś listek sałaty czy pomidor. Koszmar. Był to dla mnie największy szok i jednocześnie mobilizacja do studiowania dietetyki. Chodziło o życie mojego taty, a wokół same szubienice. I tak się zaczęła moja kolejna przygoda. Ja co prawda od wielu lat interesowałam się medycyną niekonwencjonalną i dużo się na jej temat uczyłam. Sama dość długo już stosuję się tylko do naturalnych alternatyw. Poza tym biologia zawsze była dla mnie bardzo zrozumiała, więc nauka tego typu nie była dla mnie problemem. Po szerszym zapoznaniu się z tematem, szybko mogłam zrozumieć i zauważyć, że „rak to święty biznes”. Są leki i terapie, które wyleczyć mogą wielu z bardzo poważnych i zaawansowanych chorób, tylko ludzie muszą o tym wiedzieć. Taka wiedza jest niestety dużym zagrożeniem dla wielkich korporacji farmaceutycznych, dlatego nie ma do niej dostępu na rynku komercyjnym ani w mediach. Wygrywają więc tylko ci, którzy się interesują i szukają. Łącząc nowe wiadomości ze wszystkim, czego nauczyłam się w Azji, udało mi się zmaistrować dietę, która idealnie zadziałała na mojego tatę, i mieliśmy szokująco szybką poprawę zdrowia a po 8 miesiącach pełną remisję. Wszystko jest w jedzeniu, w ziołach a przede wszystkim w samym człowieku. Od czasu choroby mojego taty połowa moich znajomych i rodziny stopniowo przerzuca się na naszą dietę i są zadowoleni. Matka natura zadbała o wszystko, o burzę i o słońce, więc należy jej zaufać i należy zrobić wszystko, by ją poznać, szanować i rozumieć, a ona ci wszystko poda na tacy.

Twoje najważniejsze dewizy życiowe, tzw. credo?

Wolność, spokój, zdrowie, ale przede wszystkim możliwość bycia w pełni sobą. Robienie tego, czego się chce najbardziej, co jest naszą największą pasją a nie tego, co musimy zrobić, bo jest nakazem. Bardzo często nawołuję ludzi, nawet podczas koncertów, do wsłuchiwania się w siebie i słuchania siebie nawzajem, do pielęgnowania własnego, niezależnego myślenia, do tworzenia a nie wiecznego kupowania, do bycia kreatywnym i do walki o swoją wolność myśli, decyzji, poruszania się.

Oprócz muzyki, spełniasz się w innych artystycznych dziedzinach...

Tak. Od najmłodszych lat zawsze coś budowałam, majsterkowałam. Jestem zwolennikiem samowystarczalnego życia, w pełni zgodnego z naturą. Próbuję produkować to, czego potrzebuję... Od własnego jedzenia po kosmetyki,

ciuchy, meble. Ciągłe czytanie i uczenie się nowych rzeczy. Interesuję mnie nowoczesne ekologiczne rozwiązania. Jest tego mnóstwo i można wiele samemu wykonać. Kilka lat temu bardzo zafascynowało mnie wyrobienie ceramiki. Mam w domu młyn i jak mam tylko możliwość, to zawsze coś kręcę. Nie ma nic piękniejszego niż wykonanie samemu własnego kompletu naczyń czy garnków. W ogóle bycie samowystarczalnym, to klucz do wolności i szczęścia. Sprawa jest prosta. Im więcej rzeczy wykonujemy samemu, tym mniej kupujemy, im mniej kupujemy, tym mniej potrzebujemy pieniędzy. Im mniej pieniędzy potrzebujemy, tym mniej pracujemy, a im mniej pracujemy, tym więcej czasu mamy, by sobie samemu produkować rzeczy, spędzać czas z rodziną, a co najważniejsze, mieć czas na własny rozwój.

Standardowe pytanie: najbliższe plany?

Od czasu wygranej w MBTM (program telewizyjny Must be the music, red. VP) bardzo dużo pracuję. Z zespołem nagraliśmy płytę „Streets of The World”, którą mamy zamiar wydać jesienią 2014 r. Ostatnio w sieci ukazał się nasz klip do singla „Die free” promującego płytę. Jest to dość ciekawy projekt, do którego zapoznania się serdecznie zapraszam. Pomimo wygranej w MBTM nie usiedliśmy na laurach, lecz zaczęliśmy bardzo intensywnie działać i grać. Dostaliśmy się do międzynarodowego festiwalu Emergenza i ostatnio wygraliśmy jego finał krajowy w Polsce, co jest biletem do finału światowego w Taubertal. Więc już 8-go sierpnia jedziemy do Niemiec reprezentować nasz kraj. Zagramy też w tym roku na dużej scenie Przystanku Woodstock. W międzyczasie gramy koncerty, pracujemy nad kolejnym materiałem i nagrywamy kolejne klipy. Jeśli chodzi o plany, to jedyne, co mogę powiedzieć, to rozwój. Idę do przodu realizując swoje marzenia. Projekt ShataQS to całą moje życie teraz, to wszystko kim jestem i coraz bardziej się w tym realizuję. Cieszy mnie to, że ludziom podoba się to, co robimy i dają nam tak wiele wsparcia.

A marzenia?

Istnieje tego dużo, ale wiem, że wszystko jest osiągalne. Potrzeba tylko chęci i pracy. Ale jedno o czym naprawdę marzę, co jest ponad siłę jednej osoby, to lepszy świat. Zdrowy świat. Marzę, by mieć zdrową rodzinę. Dzieci, które będą mogły biegać po deszczu, nie bojąc się skażenia, oddychać świeżym powietrzem i pływać w czystych rzekach i oceanach. Będą miały dostęp do świeżej wody i prawdziwego, niemodyfikowanego jedzenia. Marzę o świecie ludzi myślących, odkrywających siebie na nowo.

rozmawiała: **Julita Lech**

Co zrobić w przypadku otrzymania mandatu w Belgii?

Jak uniknąć otrzymania mandatu?

Jedną z zasadniczych przyczyn otrzymywania mandatów na terytorium obcego państwa jest nieznanostwo obowiązujących tam przepisów ruchu drogowego. Dlatego też, osoby zamierzające poruszać się po belgijskich drogach, aby uniknąć narażenia się na otrzymanie mandatu, powinny wcześniej zapoznać się z przepisami, które w pewnym zakresie różnią się od tych obowiązujących w Polsce. Mimo iż w istotnej części są one mniej restrykcyjne od polskich (np. w zakresie braku obowiązku jazdy z włączonymi światłami mijania w ciągu dnia, jak również wyższego dopuszczalnego limitu spożytego alkoholu), istnieje cały szereg różnic, które mogą okazać się zaskakujące i narazić kierowcę na otrzymanie mandatu. Warto zatem zwrócić szczególną uwagę na przepisy dotyczące niższej niż w Polsce dopuszczalnej prędkości na autostradach, która wynosi w Belgii 120 km/h. Na belgijskich autostradach obowiązuje ponadto prędkość minimalna 70 km/h. Należy pamiętać także o obowiązującym, niezależnie od pory dnia, ograniczeniu prędkości na terenie zabudowanym do 50 km/h. Szczególną uwagę na ewentualne różnice w obowiązujących przepisach powinny zwrócić osoby zajmujące się zawodowo prowadzeniem pojazdów, w przypadku których istnieje szeroka gama dodatkowych regulacji.

Kary za wykroczenia drogowe

Nadmienić należy, że dużym zaskoczeniem dla niewłaściwie przygotowanych kierowców może okazać się wysokość kar nakładanych mandatami. W zależności

od kategorii wykroczenia uzależnionej od wagi naruszonych przepisów, kary wynoszą bowiem od 60 aż do 3000 euro.

Kary i mandaty funkcjonują w czterech kategoriach, wyróżnionych ze względu na wagę popełnionego wykroczenia. Wraz z kolejnymi kategoriami naruszonych przepisów, zwiększa się wysokość możliwych do orzeczenia kar. I tak, o ile w przypadku pierwszej kategorii jest to kara od 60 do 1500 euro, to w przypadku ostatniej, tj. czwartej kategorii, będą to już kary oscylujące między 240 a 3000 euro.

Zapłata mandatu

Podobnie jak ma to miejsce w przypadku cudzoziemców popełniających wykroczenia drogowe na terenie Polski, również cudzoziemców przebywających w Belgii obowiązują odmienne reguły dotyczące trybu opłacenia mandatów. Nie istnieje mianowicie możliwość przyjęcia mandatu i opłacenia go w późniejszym, określonym do tego terminie. Cudzoziemcy obowiązani są do natychmiastowego gotówkowego opłacenia mandatu funkcjonariuszowi służby dokonującej interwencji.

Problemu nie ma, jeśli zgadza się z decyzją funkcjonariusza policji i dysponuje się gotówką wystarczającą do opłacenia mandatu. Jednakże może się zdarzyć, że zatrzymana osoba nie posiada gotówki przy sobie. Wówczas istnieją dwie możliwości. Można skorzystać z pomocy wyspecjalizowanych instytucji „assistance”, które mogą opłacić mandat, zaś stosowna kwota jest następnie zwracana tej instytucji, w późniejszym, wyznaczonym do tego terminie. Drugą możliwością jest

ADWOKAT RADZI

wydanie pojazdu funkcjonariuszom służby dokonującej interwencji w celu pozostawienia go na parkingu depozytowym. Jednakże w tym przypadku, poza obowiązkiem uregulowania należności wynikających z mandatu, należy dodatkowo uiścić koszty odholowania pojazdu na parking oraz koszty postoju przez czas do dokonania płatności.

Odebranie prawa jazdy

Należy także zwrócić uwagę na to, że za niektóre wykroczenia, charakteryzujące się wysoką rangą naruszonych przepisów (np. znaczne przekroczenie prędkości, czy też zawracanie na autostradzie), oprócz ukarania mandatem, możliwe jest orzeczenie przez Prokuraturę zawieszenia ważności dokumentu prawa jazdy na określony okres. Wówczas, podobnie jak w przypadku ukarania mandatem, dalsze postępowanie uzależnione jest od tego, czy ukarana osoba posiada adres zamieszkania na terytorium Belgii, czy poza nim. W pierwszym przypadku, po upływie terminu zawieszenia ważności prawa jazdy, dokument można odebrać osobiście we właściwym urzędzie gminy. W przypadku osób nie posiadających adresu na terytorium Belgii, dokument prawa jazdy jest przesyłany do Wydziału Konsularnego w Brukseli, a następnie do Wydziału Komunikacji Urzędu Miasta lub Starostwa, który go wydał, gdzie można go odebrać.

Jolanta Boulboulle-Kaczorowska
Adwokat w Brukseli i Liège

e-mail: JBK.avocat@belgacom.net
www.jbkadwokat.be

OGŁOSZENIE

Redakcja tygodnika „Vector Polonii” poszukuje korespondentów z Belgii.

Chcecie podzielić się z nami pomysłami na ciekawe tematy, przekazać informacje o tym, co ważnego dzieje się w środowisku polonijnym w Belgii, znacie barwne osoby, stowarzyszenia, o których warto napisać, piszcie na adres: redakcja@vectorpolonii.com

NA ZDROWIE!

Prawdziwy wypoczynek

Wakacje! Wyczekane, wytęsknione i wymarzone w końcu nadeszły. Dzieci opuściły szkolne mury, studenci pozaliczali egzaminy, a w biurach i w porannym metrze też jakoś luźniej. Zmęczeni i zabiegani odliczamy dni do urlopu i zastanawiamy się, jak najlepiej wykorzystać wolne dni. Z jednej strony, każdy chciałby wyrwać się choć na chwilę z codziennej rutyny, coś zobaczyć lub po prostu polecić się nad wodą. Niestety jest także ta druga strona, o wiele mniej przyjemna: koszty! Mam tu na myśli zarówno finanse, jak i obciążenia psychologiczne, na przykład związane z ogromnymi nadziejami i ryzykiem zawodu.

O kryzysie nie możemy już nawet słuchać, lecz także bez niego wielu rodzin nie stać na wakacyjny wyjazd. Na szczęście są różne sposoby, by wykorzystać wolne dni bez nadwyrężania budżetu. W ciepłe, letnie dni i wieczory organizowane są w miastach różne atrakcje, tak dla dzieci, jak i dorosłych. Kino na świeżym powietrzu, koncerty, konkursy – oferta jest szeroka.

Lato to także świetna okazja, by wprowadzić pozytywne zmiany do naszego stylu życia. Warzywa i owoce są teraz nie tylko pełne smaku, lecz także tańsze. Poranna wyprawa na targ, poznawanie i wybieranie produktów, a potem wspólne przygotowywanie pysznego, zdrowego posiłku – ten pozornie banalny plan dnia może sprawić wielką radość dzieciakom. Dodatkowym plusem będzie zaszczepianie w nich zdrowych nawyków żywieniowych.

Odpowiednia dieta odgrywa ogromnie ważną rolę w życiu młodszych i starszych. Do pełnego sukcesu brakuje nam jeszcze ruchu. Tutaj także lato przychodzi nam z pomocą. Pieszne wędrowki, jazda na rowerze, gra w ping ponga lub piłkę nożną, by wymienić tylko te najprostsze dyscypliny, to łączenie przyjemnego z pożytecznym. Jeśli pod swoją opieką mamy grupę dzieci, możemy pokusić się o przygotowanie gry terenowej lub podchodów.

Przykłady te pokazują, że nawet za niewielkie pieniądze możemy spędzić miło czas. Dla dzieci wielką przyjemnością jest przebywanie

z rodzicami i wspólne aktywności, nawet te banalne, jak gotowanie czy jazda na rowerach. Takie proste chwile potrzebne są do budowania więzi i okazywania uczuć. Często brakuje ich w codziennej, zabieganej rzeczywistości. Co ciekawe, na nadmiar czasu nie narzekają także dzieci. Ich grafiki są równie napięte co te, należące do ich rodziców. Dlatego w wakacje warto odpuścić „zadaniowe” podejście i po prostu cieszyć się wspólnymi chwilami.

Takie swobodniejsze spojrzenie na rzeczywistość przyda się nie tylko przy spędzaniu czasu z dziećmi. Z pewnością lepiej skorzystamy z urlopu, jeśli pozwolimy sobie na rozluźnienie. Czy przypominanie o wypoczynku w trakcie wakacji wydaje się banałem? Być może, lecz sprawa wcale nie jest tak oczywista, jak mogłoby się wydawać.

W potoku mijającego czasu kilka dat zdaje się nam „magicznymi”. Takimi szczególnymi momentami są na przykład nasze urodziny, różne rocznice, Boże Narodzenie. Oczywiście, obiektywnie rzecz biorąc, nie ma niczego „magicznego” w tych dniach. Możemy obudzić się z bólem głowy, pokłócić z mężem, czy dać się okraść. Dzień jak co dzień! Jednak w naszym subiektywnym odczuciu daty te łączą się z ogromem emocji, nadziei, wspomnień i marzeń, tak że rzeczywistość staje się wyjątkowa. Wakacje również wpisują się w te szczególne chwile. Wyczekiwane i planowane, wypatrywane przez długie miesiące i traktowane jako nagroda za całoroczny wysiłek – no cóż, nie dziwne, że oczekiwania są mocno wygórowane!

Oczywiście nie ma nic złego w cieszeniu się urodzinami czy wyjazdem na urlop (jestem pierwsza do świętowania z nawet najbliższych powodów – życie trzeba w końcu celebrować). Jednak pokładanie zbyt wielkich nadziei i oczekiwanie „idealnego” wyjazdu prawie na pewno doprowadzi do rozczarowania. Po prostu rzeczywistość nie zdoła sprostać marzeniom, a my zamiast cieszyć się odpoczynkiem będziemy roztrząsać niedociągnięcia.

Jak zatem uniknąć rozczarowania i zwiększyć szansę na udany urlop? Jak w wielu (wszystkich?) sytuacjach życiowych, zadajmy sobie pytanie, co jest naprawdę ważne, a co stanowi jedynie dodatek. Jeśli spędzamy czas z rodziną lub przyjaciółmi, to właśnie te wspólne chwile powinny być kluczowe. W końcu możemy spokojnie porozmawiać czy pograć w karty, nadrobić zaległości z ostatnich tygodni. Nie warto tracić czasu na kłótnie o szczegóły czy marudzenie na obsługę hotelową.

Jeśli jednak czujemy, że zbyt często skupiamy się na innych, a to, czego nam potrzeba, to chwila tylko dla siebie, nie obwiniajmy się za to uczucie. Odpocznijmy i zrelaksujmy się na samotnym spacerze lub z książką. Wygospodarowanie trochę czasu dla siebie nie jest egoizmem, ponieważ inni też na tym skorzystają. Odstresowani i wypoczęci będziemy lepszymi i sympatyczniejszymi kompanami.

Wyjazdy na wakacje często rozczarowują, ponieważ pokładamy w nich zbyt dużo nadziei, a to, co dostajemy naprawdę, to masa problemów. I nie chodzi tutaj o zagubione walizki, które przez lata sprawdzą się w roli anegdotali, „jak to przez tydzień praliśmy co wieczór nasz jedyny zestaw odzieżowy”. Raczej fakt, że najbliższe osoby spędzają ze sobą 24 godziny na dobę i okazuje się, że nie przestają się kłócić. Urlop może być świetnym momentem, by odnaleźć się jako para, lecz nie rozwiąże wszystkich problemów. Dlatego o relacje z najbliższymi trzeba dbać na bieżąco, a wakacyjny wyjazd potraktować jako ekstra bonus, gdy możemy zbierać owoce całorocznej pracy.

Podsumowując, cieszyć się wakacjami za mniejsze lub większe pieniądze, korzystając z darów natury i pięknej pogody, pielęgnujemy więzi z bliskimi, zrewidujemy swoje wygórowane oczekiwania, a przeciwności losu traktujemy jako bazę do brylowania w towarzystwie na jesieni. To chyba nie za dużo?

Życzę Wszystkim udanych wakacji!

Katarzyna Nowak-Choux, psycholog

WAKACJE!

Wreszcie nadeszły upragnione wakacje! Całe dwa miesiące na zabawę i wypoczynek. Życzymy Wam wspaniałych wakacji, udanych podróży, niezapomnianych przygód!

CZY WIECIE, ŻE...

- Letnie wakacje szkolne na świecie wypadają w różnych terminach. W krajach leżących na półkuli północnej, tak jak w Polsce, są zazwyczaj w lipcu i sierpniu. Natomiast w krajach na półkuli południowej uczniowie odpoczywają od szkoły na przełomie roku, od grudnia do stycznia. Wtedy jest tam najcieplej.
- Różna jest też długość wakacji. Podobnie jak w Polsce, w Anglii, Grecji, Belgii i Francji, rok szkolny zaczyna się na początku września. Szwedzi i Duńczycy wracają do szkoły w sierpniu, a Hiszpanie, Włosi i Portugalczycy - dopiero w drugiej połowie września.

ZAGADKI

1.
Świecę mocno dzionek cały,
żeby wszystkim ciepło dać,
by zobaczyć jak przychodzę,
trzeba bardzo wczesnie wstać.

2.
Włóż do niego wszystkie rzeczy:
sok, kanapkę i czapeczkę.
Potem załóż go na plecy
i na letnią idź wycieczkę.

Odpowiedzi:
1. Słońce, 2. Plecak

ZRÓB TO SAM

fol. DALI - warsztaty plastyczne dla dzieci

GDZIE SPĘDZASZ WAKACJE ? POKOLORUJ I POŁĄCZ OPIS Z RYSUNKIEM

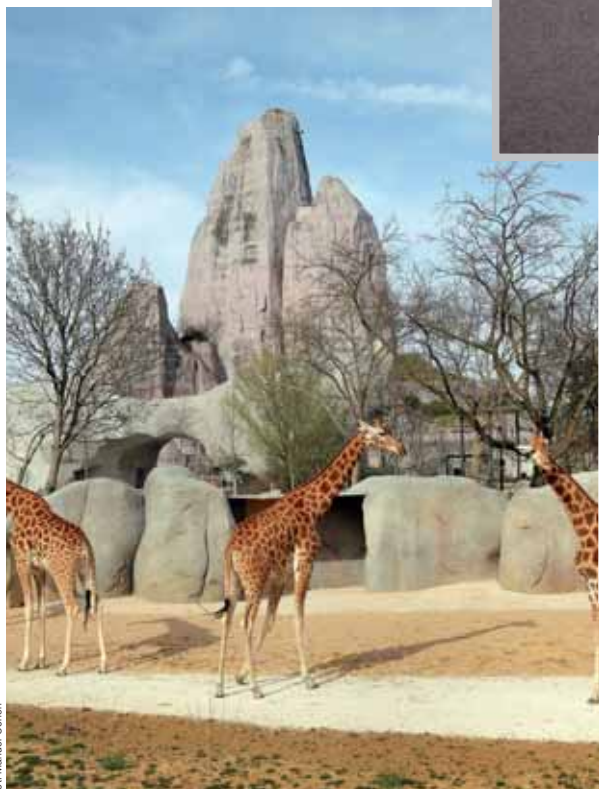

LATO

Lato, wakacje! Długo wyczekiwane, szczególnie przez najmłodszych. Tradycyjnym rodzinnym miesiącem urlopowym jest sierpień. Wtedy kto żyw wyjeżdża z miast. Wyzwanie stawia lipiec. Spośród licznych atrakcji, proponujemy poniższe.

Wycieczka do ZOO

12 kwietnia, po 6 latach przerwy na renowację, Zoo w Vincennes znów otworzyły wrota, a tłum odwiedzających nie słabnie. Nie odstraszą nawet wysokie ceny, Dorosły płaci za bilet wstępu 22 €, dzieci i młodzież od 14 € do 16,50 €, i jedynie maluchy poniżej 3 lat wchodzi za darmo.

Źródło: Manuel Cöhen

W ciągu 80 dni od otwarcia 500 tys. osób przyszło zobaczyć zwierzaki. A jest co oglądać! W parku zamieszkało 180 gatunków zwierząt. Od tych najbardziej znanych, które każde dziecko zna z książek: słonie, żyrafy, zebry, nosorożce, lwy... po takie, o których istnieniu nie mamy pojęcia.

Nowy projekt zoo zakłada, że najważniejszy jest komfort zwierząt i stworzenie warunków jak najbardziej zbliżonych do naturalnych. Nie są one „wystawione” na widok zwiedzających, trzeba ich szukać, bo mogą się kamuflować w wielu miejscach, a czasem trzeba cierpliwie poczekać, aż wyjdą ze swojej kryjówki.

Każdy może również „zaadoptować” na rok zwierzę, np. żyrafę Adelinę, jaguara Aramis, czy żółwia błotnego – Gertrudę, wpłacając określoną kwotę i korzystając w zamian z różnych form podziękowania.

By zmniejszyć koszty rodzinnego wypadu, warto pomyśleć o zabraniu ze sobą posiłku, ponieważ na terenie parku wydzielono miejsca do piknikowania.

Berges de Seine, czyli zabawa nad Sekwaną

Od kiedy w ubiegłym roku zaadaptowano nabrzeże Sekwany między portem Solferino i Gros Caillou, paryżanie chętnie tu przychodzą całymi rodzinami. Ponad dwukilometrowy, wyłączony z ruchu sa-

mochodowego, odcinek jest pełen atrakcji dla najmłodszych, ale i dorośli znajdą tu coś dla siebie, np. zajęcia cardio boks, czy jogi. Dzieci mogą odnajdować drogę w olbrzymim labiryncie narysowanym na ziemi, odbijać

rakietkami piłeczkę (uwiązaną na sznurku), rysować kredą po wielkiej tablicy, skakać, biegać, krzyczeć, czyli to, co maluchy lubią najbardziej. Przez cały lipiec organizowane są tematyczne imprezy, atelier dla dzieci i dorosłych. Można też bezpłatnie zarezerwować tzw. przestrzenie zzz, wyposażone w stół, ławki i wygodne materace.

A co jeśli pada?

To dobry moment, żeby wybrać się razem do kina. W okresie letnim nie zabraknie filmów dla najmłodszych.

Warto też zajrzeć do jednego z wielu muzeów, w których dzieci nie będą się nudzić. Szkielety dinozaurów w Muzeum Historii Naturalnej, maski indiańskie i barwne kostiumy ludów z Afryki, Azji, Oceanii wśród ponad 3000 eksponatów, wszystko o lalkach w mało znanym Muzeum Lalek nieopodal Centrum Pompidou. Ci, którzy chcieliby spędzić czas aktywnie mogą skorzystać z wielu sportowych zajęć pod dachem, np. przez całe lato bezpłatnie udostępniony został sprzęt sportowy w Pavillon de l'Arsenal.

oprac. Anna Garnys

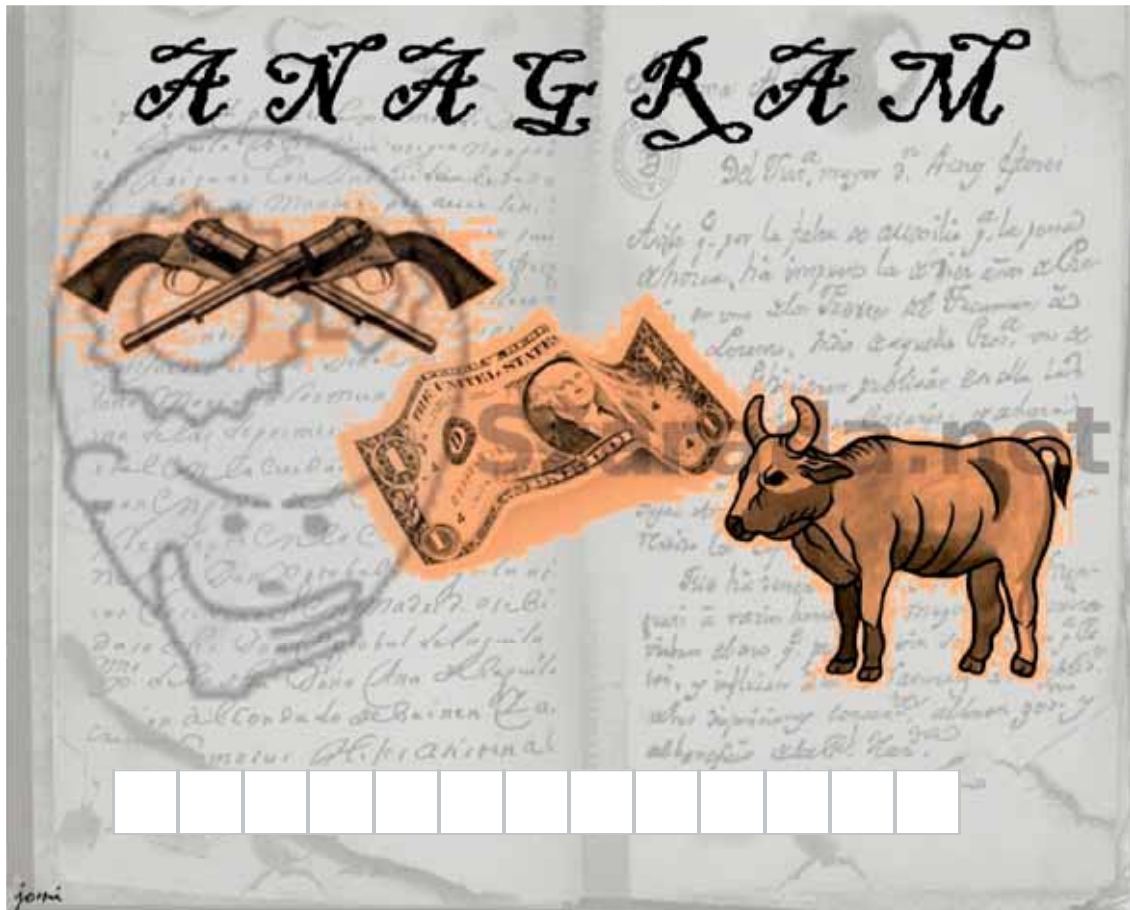
Źródło: F-G Grandin/MNHN

Szarada.n

17 km od Kartaginy	dostarczenie transportem	potocznie toaleta	istota będąca przedmiotem kultu	składacz	chucie	ścinanie zboża	erekcja	piszę pójdzki
19	42	35	36	39	44	26	16	11
43	45	22	30	41	27	37	4	32
20	23	33	28	5	1	8	14	31
40	34	2	13	18	6	17	25	21
3	9	12	15	24	7	29	38	10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 45 utworzą rozwiązanie - przysłowie polskie.

Pierwsze litery rozwiązania: T.D.O.

R
E
B
U
S

Szarada.net

Szarada.net

Skreślanka: Z każdego określenia należy usunąć kilka liter, by bez przestawiania pozostałych otrzymać słowo do wpisania do diagramu. Otrzymane słowo musi być rzeczownikiem pospolitym w mianowniku, występującym w Słowniku Języka Polskiego PWN. Liczba mnoga dopuszczalna jedynie w przypadku gdy struktura diagramu nie pozwala na użycie liczby pojedynczej.

CEZARY DOBIES

*Wazon sypialny III/7*Rozdział trzeci – *Goździki*

Piotr pojechał w stronę la Défense, burmistrzostwo z Andrzejem wzięli przeciwny kierunek. Przy wyjściu z metra powiało przeciągiem, który zwykle był zdradliwy, rozsiewał katar i nie tylko, ale zarazem sprawiał ulgę. Dzielnica, do której wprowadził się Andrzej, żyła spokojnie i cicho, toteż chodnik był prawie pusty. Pisarz mieszkał na pierwszym piętrze. W górę wiodły kręte schody, a drzwi stały dwukolorowe: niebieskie od strony klatki i białe od środka.

Na zewnątrz panował upał. W mieszkaniu wszyscy usiedli wygodnie, wyciągnęli przed siebie nogi i poczuli ulgę. Okna nie przylegały do słonecznej ulicy, ale wychodziły na kamienne podwórze, które niesło chłód od strony północnej. Kobieta się rozgadała, ale mówiła chaotycznie jak motyl, co lata z kwiatka na kwiatek i nie może się zdecydować. Mężczyźni czuli się wyczerpani, toteż przycichli i udawali, że słuchają uważnie. Monolog przerywał jedynie brzdęk szkła i bulgot płynący z zielonej butelki. Lodówka schłodziła różne napoje i chwilowo o wyjściu nie było mowy.

Kobieta uśmiechnęła się słodko i zarazem podstępnie. Szukała sposobu, żeby mąż wyszedł, miał przecież pójść do hotelu – nie można Andrzejowi siedzieć na głowie – wrzucała intencję w monolog, a przy tym usiłowała zatrzymać kochanka, który szykował się do wyjścia. Burmistrzowa potrafiła doskonale azefować. Umiała działać na dwa fronty jak Jewno Azef, który był podżegaczem, przywódcą czerwonych bojówkarzy, a zarazem pracował dla carskiej Ochrany. Azef niszczył i komunistów, wydając ich przywódców w ręce policji politycznej, jak i osłabiał carską Rosję, przygotowując liczne zamachy. Czyny jego były podłe i wręcz wstydlive dla rodzaju ludzkiego. Rzecz przypomina komórkę rakową, która zabija organizm i narodzi buduje zarazem. Niemniej patrząc przewrotnie, można powiedzieć, że Jewno Azef osłabiał polskich wrogów: i carat, i bolszewików. Może powinniśmy mu stawiać pomniki albo jego imieniem nazwać jakąś ulicę, na przykład w Gdańsku? Świat przecież lubi Azefów, niektórym nawet przyznaje Nagrodę Nobla.

Burmistrzowa układała plany skutecznie. Była przebiegła, ostra i czasem bezlitosna wobec swojego kochanka i męża. Dlatego różniła się od Rosy, która miała delikatną naturę, taką co świat woli poznawać, a nie okupować. Kiedy burmistrzowa azefowała, to Rosa niewinnie poszukiwała. Bywało, że ludziła się albo robiła coś bez przekonania. Ale któż nie ulega pustemu oczarowaniu, tej pokusie, aby zapuścić się spacerem w las i błądzić? Niekiedy poszukiwanie

rodzi się ze strachu, gdy boimy się tego, co znamy.

Burmistrz znał żonę na wylot. Nic nie mówił i to było mocnym komentarzem. Złączył zęby sztywno, jak wagony, co mocno przywierają do torów, a usta jego zmalowały, nieco się cofnęły do środka i przybrały kolor cielęciny. Kipiał ze złości.

Andrzej wstał, podszedł do otwartego okna i oparł się o poręcz balustrady, która była utwierdzona we framudze. Wspierał się mocno, na pełnych dłoniach i wyglądał jak ptak siedzący na gałęzi, któremu tylko głowa obracała się na boki. Kobieta siedziała na kanapie jakieś dwa metry od niego, może trzy, niby sporo, ale dla burmistrza każda odległość była za duża. Skojarzył ich nogi splecione i ruchy tych kończyn komiczne, bez butów i ubrań. Nogi wyglądają korzystnie w biegu, a nawet w marszu, ale kiedy wystają do góry i drżą, to muszą być śmieszne. Odwracał się od ściany, ale daremnie, bo i tak wszystko miał przed oczyma, co gorsza, słyszał jęki i sprężanie materaca, wyraźnie jak w dniu, kiedy ukrył się w pokoiku na ubrania przy kasie pancерnej.

Widział jak żona mizdzy się przed Andrzejem, próbuje go zatrzymać, objąć słówkiem lub choćby bzdurą, aby chwilę został i gdyby tylko chciał, to oddałaby mu się w sekundzie, na stole, w piwnicy, gdziekolwiek, byle zniknąć albo na oczach męża i spalić się z rozkoszy, a później ze wstydu, jak oderwany meteor, który wylatuje z okręgu.

I zareagował. Zdecydowanie. Nawet go nie uderzył, tylko pchnął z wymierzoną siłą. Andrzej w jednej chwili przewinął się przez poręcz i wypadł.

- Masz swojego kochanka! – rzucił burmistrz.

Stał krótko bez ruchu, a Andrzej zniknął z mieszkania i wyglądało tak, jakby niezdarny myśliwy spłoszył dużego ptaka.

- Poniosło cię! – odpowiedziała kobieta.

Po czym wybiegła na podwórko. Mężczyzna ruszył za nią. I razem kucnęli przy leżącym Andrzeju.

- Wybacz stary, musiałem to zrobić – wyznał burmistrz. I chciał zapłakać, ładnie by to wyglądało, ale nie mógł.

- Jak boli? Noga! – cierpiał Andrzej. I dodał po chwili. – To między nami już kwita.

Żadna kwita – pomyślał burmistrz. W duchu doznał zadowolenia i zarazem dręczył go niepokój. Miał sieczkę w głowie. Wziął telefon i zadzwonił po pomoc.

cdn.

Kalendarium wydarzeń polonijnych

OD 2 LIPCA DO 19 WRZEŚNIA: Na ekspozycji *Podróż przez Historię* (Les voyages à travers l'Histoire) zgromadzono kolekcje kartograficzne Towarzystwa Historyczno-Literackiego i Biblioteki Polskiej w Paryżu, w tym rzadkie edycje map z XVI do XIX wieku. (Biblioteka Polska: 6, quai d'Orléans, 75004 Paryż. Uwaga! Biblioteka Polska będzie nieczynna od 26 lipca do 1 września);

13 LIPCA (niedziela), godz.17.00: Katarzyna Mościcka - polska pianistka koncertująca na całym świecie zagra na ostatnim koncercie Festiwalu Chopin w Ogródzie Luksemburskim. (**Ogród Luksemburski: 75006 Paryż**);

14 LIPCA, 21.30: Piotr Beczała, światowej sławy tenor operowy, został zaproszony do udziału w wielkim koncercie *Wojna i pokój* u stóp Wieży Eifla z okazji narodowego święta Francji. Orchestre National de France zinterpretuje utwory słynnych kompozytorów, a oprócz Piotra Beczały na scenie zaśpiewają takie sławy

DO 23 LIPCA: Nohant Festival Chopin 2014. W programie festiwalu w dawnej rezydencji George Sand znalazły się koncerty, klasy mistrzowskie, spotkania z twórcami, projekcje filmów. Wieloletni dyrektor artystyczny festiwalu w Nohant, Yves Henry, zagrał na jednym z koncertów tegorocznego festiwalu Chopin w Ogródzie Luksemburskim. **20 lipca w ramach festiwalu wystąpi polski pianista, Paweł Wakarecy.** Oprócz utworów Chopina, zagra również Au soir op.10 no 1, Ignacego Paderewskiego. (Domaine de George Sand w Nohant: 36400 Nohant-Vicq);

Paweł Wakarecy

DO 31 LIPCA: Wystawa *Jan Lebenstein. In Memoriam*, zorganizowana z okazji 15. rocznicy śmierci Jana Lebensteina (1930-1999) oraz 55. rocznicy otrzymania Grand Prix na I Biennale Młodych w Paryżu i przyjazdu artysty do Francji (1959). Ekspozycja, objęta patronatem Fundacji im. Jana Lebensteina i zorganizowana we współpracy z Instytutem Polskim i Ambasadą RP w Paryżu, została wyróżniona jako projekt polonijny przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Na wystawie w Galerii Roi Doré można oglądać prace na papierze, m.in. serię litografii, które w 1973 r. pokazała słynna Galeria Lambert, a także tekę ilustracji do *Folwarku zwierzęcego* George'a Orwella z 1974 r., gwasze, rysunki, plakaty

Ambasador RP w Paryżu, Tomasz Orłowski wraz z małżonką Aleksandrą Orłowską na wystawie *Jan Lebenstein. In Memoriam*

polityczne z okresu stanu wojennego w Polsce. (Galeria Roi Doré: 6, rue Sainte Anastase, 75003 Paryż);

DO 24 SIERPNI: Katarzyna Kozyra bierze udział w wystawie *Power&Play*. Prace dziesięciu artystów z Europy Środkowej i Wschodniej nawiązują do tematyki gender. (De Markten: Vieux marché aux grains 5, 1000 Bruksela);

DO 24 SIERPNI: Ekspozycja *Transpositions Anny Ostoyi* – polskiej artystki sztuk wizualnych mieszkającej w Nowym Jorku. Prezentowaną serię kolaży Ostoya wykonała wg dawnego harmonogramu pracy robotników w miejscu wystawy - dawnej hucie. Kwestionuje w ten sposób stereotypową pozycję artysty z jego „wolnym” zawodem i testuje możliwość produkcji artystycznej w rytmie pracy robotnika w fabryce. (Centrum Sztuki Współczesnej) La Kunsthalle Mulhouse: 16, rue de la Fonderie, 68093 Mulhouse).

DO 7 PAŹDZIERNIKA: Wystawa zbiorowa *All that Falls* z udziałem Agnieszki Kurant. (Palais de Tokyo: 13, avenue du Président Wilson, 75016 Paryż);

OD 4 DO 18 PAŹDZIERNIKA: Francuskie tournée Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca Mazowsze. Słynny na całym świecie zespół da 13 koncertów, m.in. w Paryżu, Lyonie, Nantes. Szczegółowy program tournée na stronie zespołu Mazowsze: www.mazowsze.waw.pl

DO 23 PAŹDZIERNIKA: Na wybranych stacjach paryskiego metra podróżni mogą oglądać dwie wystawy, których inicjatorem jest Miasto Warszawa. Prace studentów Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie znajdują się na stacjach linii 14: Madeleine, Gare de Lyon, Pyramides. Na

Zdjęcie przedstawiające budynek Muzeum Historii Żydów Polskich na stacji metra Bercy

tomiast na stacji Bercy i Europe obejrzymy fotografie na temat nowej architektury Warszawy.

 Więcej informacji na: www.facebook.com/VectorPolonii

jak Natalie Dessay, Anna Netrebko, Olga Peretyatko, Elina Garanca, Juan Diego Florez, Laurent Naouri. Koncert odbędzie się przed tradycyjnymi, słynnymi sztucznymi ogniami, w tym roku, by przypomnieć 100. rocznicę wybuchu I wojny światowej. (Champs-de-Mars: 75007 Paryż);

BYLIŚMY NA...

Odczycie Andrzeja Paluchowskiego pt. „O przenikaniu wydawnictw emigracyjnych do Kraju” (przed rokiem 1989)

W piątek 27 czerwca br. o godz. 20.00 w sali Centrum Dialogu księżki Pallotynów przy 25, rue Surcouf w Paryżu odbył się odczyt Andrzeja Paluchowskiego - ambasadora książki polskiej i byłego dyrektora biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

W 1-szej części odczytu wskazano na kilka kategorii źródeł, do których koniecznie należałoby dotrzeć, by nasza wiedza o przenikaniu wydawnictw emigracyjnych do Kraju była ścisła i sprawdzalna. A sprawa ta jest bardzo ważna, gdyż stanowi część walki o więź z kulturą Zachodu, walki, by nie dać się zepchnąć na margines światowej nauki i kultury artystycznej i dotyczyć zmaterializowanego dziedzictwa całej emigracji polskiej.

Drużyna. Druga część referatu poświęcona była prezentacji różnych sposobów przekazywania barier celnych i cenzuralnych, często podstępem, by móc przechwycić tomy książek zakazanych bądź przewieźć miniaturowe wydania, kryptodruki, etc. W ostatniej części Pan Paluchowski przedstawił ogólny zarys kanonu niezbędnych wydawnictw emigracyjnych, które powinny się znajdować w każdej krajowej poważnej bibliotece naukowej, której użytkownicy interesują się polską emigracją polityczną. W Paryżu chodziłoby o publikacje Centrum Dialogu, Instytutu Literackiego, BPP, Libelli Romanowiczów, Kontaktu, Spotkań. Jest to jeszcze możliwe, bo starsi emigranci przekazują swoje zbiory różnym bibliotekom na emigracji.

06:10 Kazimierz Kowalski zaprasza **07:10** Wilnoteka **07:25** Zapiski Łazęgi **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:45** Bajlandia **09:50** Bukolandia **10:25** Dzika Polska **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionery **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:50** Komisarz Alex **14:45** Kazimierz Kowalski zaprasza **15:40** Smaki polskie **16:00** Złotopolscy **16:30** Błękitne wakacje **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:45** Łamigłówka **17:55** Bulionery **18:25** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Na dobre i na złe **22:00** Polonia 24 **22:45** Bajland reż.: Henryk Dederko wyk.: Wojciech Pszoniak Olaf Lubaszko **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Bukolandia **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Na dobre i na złe **03:40** Polonia 24 **04:20** Bulionery **04:50** Bajland **06:10** Polonia w Komie

PIĄTEK 11.07

06:35-08:20 Złotopolscy **08:55** Polonia 24 **09:30** Polonia w Komie **09:45** Błękitne wakacje **10:10** Hotel pod żyrną i nosorożcem **11:00** Zakłęty Dwór **12:05** Łamigłówka **12:15** Pamiętaj o mnie **12:35** Bank nie z tej Ziemi **13:30** Makłowicz w podróży **14:00** Na dobre i na złe **15:00** Piasek jest drapieżnikiem Słowiński Park Narodowy reż.: Krystian Matysek Dorothea Adamkiewicz **16:00** Kulturalni PL **17:00** Słownik polsko@polski **17:25** Łamigłówka **17:30** Telexpress **17:55** M jak miłość **18:50** Londyńczycy **19:40** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Laskowik & Malicki **21:35** Pamiętaj o mnie koncert życzeń **22:00** Polacy tu i tam **22:40** Łalka **00:15** Słownik polsko@polski **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:20** Sport **02:30** Pogoda **02:40** Laskowik & Malicki **03:25** Pamiętaj o mnie koncert życzeń **03:45** Polacy tu i tam **04:25** Łalka

SOBOTA 12.07

06:00 Galeria **06:25-07:45** Dwie strony medalu **08:20** Polacy tu i tam **08:55** Łamigłówka **09:00** Nasza armia **09:25** Tajemnica Sagali **10:00** Ziarno **10:30** Noce i dnie reż.: Jerzy Antczak **11:35** Pamiętaj o mnie **11:55** Między ziemią a niebem **12:00** Anioł Pański **12:10** Między ziemią a niebem **12:45** Pod Tatrami **13:00** Transmisja Mszy Świętej **14:20** Gala Posenki Biesiadnej Biesiada Śląska **15:20** Łalka **16:55** Made in Poland **17:25** Łamigłówka **17:30** Telexpress **17:50** M jak miłość **18:45** Ochrona przyrody w lasach państwowych **19:15** Błękitne wakacje **19:40** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:30** Pogoda **20:45-21:35** U Pana Boga w ogródku **22:40** Pamiętaj o mnie **23:00** Noce i dnie **00:05** Co tu jest grane **00:35** program rozrywkowy **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:20** Sport **02:25** Pogoda **02:40-03:30** U Pana Boga w ogródku **04:25** Pamiętaj o mnie **04:40** Made in Poland **05:05** Kulturalni PL

NIEDZIELA 13.07

07:00 Afisz kulturalny **07:15** Ogniem i mieczem **08:20** Rewizjoniści reż.: Scott Thurman **09:25** Pograbek reż.: Jan Jakub Kolski wyk.: Grażyna Błęcka Kolska Mariusz Sanitermik Franciszek Pieczka **10:55** Młodym być koncert jubileuszowy Jerzego Polomskiego **12:05** Echo **12:40** Mała Apokalipsa film reż.: Costa Gavras wyk.: Pierre Arditi Andre Dussollier Jiri Menzel **14:40** Powrót do ulubionych... Jeszcze nie raz **15:25** Ogniem i mieczem **16:30** Rozmowy o literaturze i nie tylko Joanna Bator **17:10** Rewizjoniści **18:15** Pograbek **19:45** Informacje kulturalne **20:10** Mad Men **21:15** Kino festiwalowe Serafina reż.: Martin Provost wyk.: Ulrich Tukur Yolande Moreau Serge Lariviere **23:25** Informacje kulturalne **23:45** Mad Men **00:45** Kino noce Śmiertelne zmęczenie reż.: Michel Blanc wyk.: Roman Polański Thierry Lhermitte Gérard Jugnot Mathilda May Marie Anne Chazel **02:15** Młoda Kultura Joanna Kondrat koncert **02:55** Kino festiwalowe Serafina **05:25** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Rycerze i rabusie **08:25** Rejs reż.: Marek Piwowski **09:50** Informacje kulturalne **10:15** wydarzenie aktualne Studio Kultura Rozmowy **10:50** Prowokator reż.: Krzysztof Lang wyk.: Bogusław Linda Krzysztof Pieczyński Danuta Stenka Bartek Topa Piotr Wawrzyniak Andrzej Blumentfeld Janusz Nowicki Henryk Bista Edyta Olszówka Monika Boly **12:30** Dokument tygodnia Miss Nikki i Tiger Girls reż.: Juliet Lamont **14:05** Wystrzał film reż.: Jerzy Antczak **15:30** Irena Santor **15:40** Jej portret Recital Ireny Santor **16:15** Irena Santor zakończenie **16:40** Opowiedz mi o deszczu reż.: Agnes Jaoui **18:25** wydarzenie aktualne Studio Kultura Rozmowy **19:05** Klasyczne albumy rocka Elton John Goodbye Yellow Brick **20:10** Nie zastarzejemy się razem reż.: Maurice Pialat **22:05** Lulu Loulou reż.: Maurice Pialat **00:05** Rockowy początek nocy Deep Purple z orkiestrą Montreux **01:15** Jak narkotyki reż.: Barbara Sass wyk.: Magdalena Cielecka Teresa Budzisz Krzyżanowska **03:45** 3 dni wolności **05:00** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Rycerze i rabusie **08:25** Opowiedz mi o deszczu reż.: Agnes Jaoui **10:05** Informacje kulturalne **10:30** Łowca ostatnie starcie film reż.: Jerzy Łukaszewicz wyk.: Joanna Trzecieńska Wojciech Malajkat Mateusz Damięcki **12:15** Cyrograf dojrzałości film reż.: Jan Łomnicki wyk.: Jan Englert Jadwiga Andrzejewska **13:20** Klasyczne albumy rocka Elton John Goodbye Yellow Brick **14:25** Gwiazdy opery Pavarotti i przyjaciele najpiękniejsze duety Pavarotti **15:50** Rejs **17:15** Niedziela z Andrzejem Grabowskim **18:15** Lekcja pana Kuki reż.: Dariusz Gajewski wyk.: Łukasz Garlicki August Diehl Nadia Cameron Blakey Andrzej Grabowski Anna Przybylska Mirosław Zbrojewicz **20:05** Para na życie reż.: Sam Mendes **21:55** Bella vista reż.: Alicia Cano **23:05** Guliver film **23:10** Wzjonerzy **23:15** Super N Most film **23:35** Przylut mnie reż.: Kaspar Munk **01:05** Młoda Polska Ludzie normalni **01:35** Klasyczne albumy rocka Primal Scream Screamedelica **02:50** Para na życie **04:30** Pasma kontemplacyjne **05:00** Zakończenie dnia

fot. VIVARTO

fot. VIVARTO

fot. VIVARTO

fot. VIVARTO

fot. VIVARTO

ITVN: film „W LEPSZYM ŚWIECIE”, 18 lipca o godz. 21.15

PONIEDZIAEK 14.07

06:10 Piasek jest drapieżnikiem **07:10** Błękitne wakacje **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:50** Detektyw na wakacjach **10:25** Dzika Polska **11:00** Made in Poland **11:40** Galeria **12:05** Bulionery **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50-13:40** U Pana Boga w ogródku **14:40** Kulturalni PL **15:40** Smaki polskie **16:00** Złotopolscy **16:30** Alchemia zdrowia i urody **16:55** Galeria **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:45** Łamigłówka **17:55** Bulionery **18:25** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Ja wam pokażę! **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45-23:40** Komisarz Alex **00:30** Zapiski Łazęgi **00:45** Galeria **01:10** Łamigłówka **01:15** Detektyw na wakacjach **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Ja wam pokażę! **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionery **04:50** 11 Przysianek Woodstock **05:40** Alchemia zdrowia i urody **05:55** Zapiski Łazęgi **06:05** Zakończenie dnia

07:15 Ogniem i mieczem **08:20** Portrety Ptaszyn zyciorys jazzmena reż.: Stefan Mateusz Szałchyczy j **09:20** Grzeszny żywot Franciszka Buły reż.: Janusz Kidawa **11:10** Tak Jest piosenki Jacquesa Brela **12:05** Kryształ film reż.: Julian Dziedzina wyk.: Ryszard Pietruski Krystyna Borowicz **12:40** Statyści reż.: Michał Kwieciński wyk.: Anna Romantowska Krzysztof Kiersznowski **14:50-15:00** Powrót do ulubionych... Tischnera historia filozofii po góralsku Podhalański Anaksymander Stefek Łaciok z Chyżnego **15:25** Ogniem i mieczem reż.: Jerzy Hoffman **16:30** Sztuka czytania **17:10** Portrety Ptaszyn zyciorys jazzmena reż.: Stefan Mateusz Szałchyczy j **18:10** Grzeszny żywot Franciszka Buły reż.: Janusz Kidawa wyk.: Andrzej Grabarczyk Jarosław Antonik Jerzy Cnota Grażyna Szapolowska **20:10** Mad Men **21:10** 25 lat wolności **23:05** Mad Men **00:05** Videofan **00:15** Videogalerie **01:20** Noc z operą Festiwal w Bregencji Czardziejski flet W A Mozart Bregenz Festival: Mozart Zauberflöte **04:05** Porwana Tussilago film reż.: Jonas Odel **04:25** Zakończenie dnia

WTOREK 15.07

06:05 Lato Zeti Dwójki **07:05** Słownik polsko@polski **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:45** Notatnik przyrodniczy **09:50** Rodzina Leśniewskich **10:25** Dzika Polska **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionery **12:30** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Londyńczycy **13:45** Krzyżacy Powstanie potęgi i upadek **14:50** Lato Zeti Dwójki **15:45** Smaki polskie **16:00** Złotopolscy **16:30** Flesz historii **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:45** Łamigłówka **17:55** Bulionery **18:25** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:50** Nowa **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Sfora **23:45** Falszerze Powrót sfory **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Rodzina Leśniewskich **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Nowa **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionery **04:50** Gala Posenki Biesiadnej **05:45** Flesz historii **06:05** Zakończenie dnia

07:15 Ogniem i mieczem **08:15** Campo di Fiori reż.: Michał Nekanda Treпка **09:00** Jasminum reż.: Jan Jakub Kolski wyk.: Grażyna Błęcka Kolska Wiktoria Gąsiorowska Janusz Gajos **11:00-11:20** Co tu jest grane **12:00** Polski bohater współczesny reż.: Marek Koterski **12:25** Testament doktora Mabuse Testament reż.: Fritz Lang **14:35** Powrót do ulubionych... Poczet aktorów polskich Bogumił Kobiel **15:35** Ogniem i mieczem **16:40** Rozmowy poSzczególne **17:20** Campo di Fiori reż.: Michał Nekanda Treпка **18:00** Jasminum reż.: Jan Jakub Kolski wyk.: Grażyna Błęcka Kolska Wiktoria Gąsiorowska **20:10** 25 lat wolności **21:55** Admiral film reż.: Andrzej Krawczuk wyk.: Konstantin Chabiński Anna Kowalczyk **00:05** Młoda Polska Mukal reż.: Kordian Kądziała wyk.: Elżbieta Jarosik Antoni Gryzik Arkadiusz Jakubik Andrzej Warcaba **00:40** 25 lat wolności **02:25** Kompozytorzy muzyki filmowej Gabriel Yared IN THE TRACKS OF GABRIEL YARED **03:30** Skaza **03:45** Pasma kontemplacyjne **04:55** Zakończenie dnia

ŚRODA 16.07

06:05 Lato Zeti Dwójki **07:05** Polacy z Misiones **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:50** Do przemy 0:1 **10:25** Dzika Polska **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionery **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Ja wam pokażę **13:50** Studio Wschód **14:25** Okrasa lamie przepisy **14:55** Lato Zeti Dwójki **16:00** Złotopolscy **16:30** Wilnoteka **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:45** Łamigłówka **17:55** Bulionery **18:30** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Pogoda na piątek **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45-23:45** Oficer **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Do przemy 0:1 **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Pogoda na piątek **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionery **04:50** Co tu jest grane **05:15** N jak Neo **05:45** Wilnoteka **06:05** Zakończenie dnia

07:15 Sława i chwala reż.: Kazimierz Kutz **08:25** Portrety Viva Maria! reż.: Agnieszka Smoczyńska **08:40** Portrety Muzykanci Gace z Radomskiego reż.: Andrzej Bienkowski Monika Mencina **09:25** Wielki bieg reż.: Jerzy Domaradzki **11:15** Młoda Kultura Camero Cat koncert **11:50** Diabeł film reż.: Stanisław Różewicz wyk.: Bogusław Sochnacki Wanda Łuczycka **12:35** Podkręć jak Beckham reż.: Gurinder Chadha **14:35** Powrót do ulubionych... Pieprz i wanilia **15:25** Sława i chwala reż.: Kazimierz Kutz wyk.: Michał Żebrowski Marcin Bonaszewski **16:35** Wydarzenie aktualne **17:10** Portrety Viva Maria! reż.: Agnieszka Smoczyńska **17:30** Portrety Muzykanci Gace z Radomskiego reż.: Andrzej Bienkowski Monika Mencina **18:10** Wielki bieg reż.: Jerzy Domaradzki **20:10** 25 lat wolności **22:20** Studio Kultura Andrzej Fidyk **22:25** Yodok Stories reż.: Andrzej Fidyk **24:00** Kot w Panzy film reż.: Jean Loup Felicoli Alain Gagnol **01:20** Performance **02:15** Młoda Polska Mukal reż.: Kordian Kądziała **02:50** 25 lat wolności **05:00** Teledyski **05:15** Zakończenie dnia

CZWARTEK 17.07

06:05 Co nam w duszy gra **07:05** Nowymi językami mówić będą **07:25** Przyjaciele lasu **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:45** Notatnik przyrodniczy **09:50** Zegnar Rockefeller **10:25** Dzika Polska **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionery **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:45** Pogoda na piątek **14:45** 11 Przysianek Woodstock **15:40** Uniejęw Terry Poland Cup **16:10** Złotopolscy **16:35** Klimaty i smaki **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:45** Łamigłówka **17:55** Bulionery **18:25** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Komisarz Alex **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Głina **23:35** Statkiem po trawie **00:30** Przyjaciele lasu **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Zegnar Rockefeller **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Komisarz Alex **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionery **04:50** Statkiem po trawie **05:40** Franek Dolas powraca **05:50** Klimaty i smaki **06:05** Zakończenie dnia

07:15 Sława i chwala **08:20** Decrescendo reż.: Marta Minorowicz **09:05** Sublokator reż.: Janusz Majewski **10:45** Jabłka reż.: Zbigniew Kamiński **11:30** Europejski Stadion Kultury Haydamaki koncert **12:25** Sceny noce film reż.: Marek Nowicki **14:25** Powrót do ulubionych... Godzina szczerości Urszula Sipiorska **15:30** Sława i chwala **16:40** Sztuka czytania **17:15** Decrescendo reż.: Marta Minorowicz **17:45** Powrót do natury film reż.: Zbigniew Stanisławski **17:50** Galapagos film reż.: Bronisław Modrzyński Hieronim Neumann **18:00** Donos film reż.: Bronisław Modrzyński **18:25** Sublokator reż.: Janusz Majewski wyk.: Jan Machulski Barbara Ludwiżanka Katarzyna Łaniewska **20:10** Kobra Śmierć w samochodzie spektakl teatralny reż.: Marek Nowakowski **21:35** Pianista reż.: Roman Polański **00:10** Wszystkie niewidzialne dzieci reż.: Ridley Scott John Woo Spike Lee Emir Kusturica Kaia Lund Mehdi Charef Stefano Veneruso **02:30** Hebron moja ziemia reż.: Giulia Amati Stephen Natanson **03:50** Pasma kontemplacyjne **04:55** Zakończenie dnia

07:30 Zamki kresowe Rzeczypospolitej **08:00** Wielcy marzyciele **09:05** Sława i chwala **10:05** Flesz historii **10:25** Igrzyska wojna bez broni **10:50** Zaproszenie Bóg dał Bug wziął **11:20** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11:50** Lotnicy kosmonauci **13:00** Kolo historii **13:40** Spór o historię **14:20** Szerokie tory **14:50** Architektura Warszawy **15:00** Było nie minęło **15:40-16:10** Sensacje XX wieku **16:40** Cafe Historia **17:00** Sława i chwala **18:05** Kalendarium historyczne **18:40** Polska i świat z historią w tle **19:00** Dziennik telewizyjny **20:00** Okręty II wojny światowej reż.: Jaromir Mozdżyński **21:15** Było nie minęło **21:45** - **22:15** Sensacje XX wieku **22:45** Szerokie tory **23:20** Czarny serial **23:50** Ballada o lekkim zabarwieniu erotycznym **00:30** Kobiety koty i dzieci **01:05** Zamki kresowe Rzeczypospolitej **01:30** Krzyżacy Powstanie potęga i upadek reż.: Krzysztof Talczewski **02:35** Marie Springer to ja reż.: Hanna Kramarczuk **03:25** Zakończenie dnia

PIĄTEK 11.07

07:30 Zamki kresowe Rzeczypospolitej **08:00** Eldorado polowanie na legendę reż.: Rafał Mierzewski **09:05** Panny i wdowy **10:05** Znak Orła **10:40** Kolo historii Szkie do zyciorysu **11:25** Okręty II wojny światowej **12:45** Ocalić od zapomnienia DREWNIARMI miasteczka **13:25** Polska i świat z historią w tle **13:50** Dzika Polska **14:25** Szerokie tory **15:00** Flesz historii **15:25** Dzieje Kultury Polskiej **16:30** Pochodzenie człowieka Nauka religia i Darwin **17:10** Panny i wdowy **18:05** Znak Orła **18:40** Kalendarium historyczne Rewizja nadzwyczajna Bereza Kartuska **19:10** Dziennik telewizyjny **19:50** Polskie orleża na pakistańskim niebie reż.: Anna Pietraszek **21:00** Tajemnice Doliny Nilu reż.: Władysław Jurkow **21:45** Sen o Morzach i Koloniach reż.: Tomasz Rudomino **22:40** Pradawni bogowie **23:20** Dom **01:00** Zamki kresowe Rzeczypospolitej **01:25** Poezja i maszyny Hipolit Cegielski **02:00** Nuklearne gry reż.: David Cohen **03:00** Zakończenie dnia

SOBOTA 12.07

07:30 Zamki kresowe Rzeczypospolitej **08:00** Tajemnice Watykanu **08:35** Tajemnice Watykanu **09:15** Panny i wdowy **10:10** Znak Orła **10:45** Dzieje Kultury Polskiej **11:55** Nuklearne gry **13:00** Wisła od źródła do ujścia reż.: Paolo Volponi **14:10** Wielka Gra **15:10** Jadzia reż.: Mirosław Krawicz wyk.: Jadwiga Smosarska Zutek Kudła Mieczysława Owikłńska Aleksander Zaborzyński Michał Znicz Stanisław Sierański **16:40** Przelomowe dni **17:10** Panny i wdowy **18:05** Znak Orła **18:40** Kalendarium historyczne **19:10** Dziennik telewizyjny **19:50** Legenda 27 Wolińskiej Dywizji Piechoty AK reż.: Maria Wiśnicka Andrzej Wyrozębski **20:45** Flesz historii **21:05** C K Dezertery reż.: Janusz Majewski wyk.: Marek Kondrat Zoltan Bezerdy Wiktor Zborowski Jacek Sas Uhrynowski Robert Koltai Anna Gomostaj Kalina Jedrusik Krzysztof Kowalewski Wojciech Pokora **22:45** Pradawni bogowie **23:20** Dom **01:05** Zamki kresowe Rzeczypospolitej **01:30** Grzesiak chłopak z ferajny reż.: Mateusz Szlachtycz **02:40** Zaspiewajmy to jeszcze raz **03:15** Zakończenie dnia

NIEDZIELA 13.07

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta serial **08:50** Francuskie miasteczko serial **09:45** Hela w opalach serial **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja to mam szczęście serial **11:30** 66 niezapomnianych chwil showbiznesu program **11:55** Kobieta na krańcu świata **12:20** Anna German serial **13:15** Diabeł wie lepiej **14:00-14:15** Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop serial **15:05** Pomysł na weekend program **15:30** W niewoli przeszłości **16:20** Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Ja to mam szczęście **20:30** Kuchenne rewolucje **21:15** Mój brat jest jedynakiem reżyseria: Daniele Luchetti **23:00** Bezpieczeństwo wewnętrzne serial **23:55** Doradca smaku program **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35** Mityczne szlaki **02:30** W obcym ciele **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Wawa non stop **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

06:00 Rozmowy w toku **06:40** Rozmowy w toku **07:20** Kobieta na krańcu świata **07:40** Układ Warszawski serial **08:30** Dzień dobry wakacje **10:55** Podano do stołu serial **11:50** Maja w ogrodzie **12:15** Co za tydzień **12:35** Będzie pan zadowolony program **13:00** Kabaret Młodych Panów - z Młodymi jak najbardziej program **15:00** Top wings program **15:30** Mam talent program **16:45** Kobieta na krańcu świata **17:10** Ugotowani **17:55** 66 niezapomnianych chwil showbiznesu program **18:20** Sablewskiej sposób na modę program **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga program interwencyjny **20:00** Anna German serial **20:55** W obcym ciele **21:20** Zbrodnia i wino film reżyseria: Marc Riviere **22:55** Będzie pan zadowolony program **23:20** Akta oszustów dokument **23:50** Trzy róże Ewy **01:25** Brygada antymafiajka serial **02:15** Sekrety chirurgii program **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Zbrodnia i wino film reżyseria: Marc Riviere **05:25** Sablewskiej sposób na modę program

06:00 Rozmowy w toku **06:40** Rozmowy w toku **07:20** Co za tydzień **07:40** Ugotowani **08:30** Dzień dobry wakacje **10:55** Podano do stołu serial **11:50** Anna German serial **12:45** Życie od nowa ludzkie gadanie serial **13:40** Jadzia polska czyli jak przetrwać na polskich drogach **14:05** Kod szczęścia serial **14:30** Kod szczęścia serial **14:55** Akta oszustów dokument **15:20** X Factor program **16:35** Co za tydzień **17:00** Wisła od źródła do ujścia Wzdłuż dawnego szlaku lososia dokument **17:55** Legendy PRL program **18:20** SAMOCHÓD MARZEŃ: kup i zrób **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga program interwencyjny **20:00** Układ Warszawski serial **20:45** Trzy róże Ewy **22:20** Top wings program **22:45** Kuchenne rewolucje **23:30** Mój brat jest jedynakiem reżyseria: Daniele Luchetti **01:15** Odrobina Polski program **01:30** Miasto Kobiet **02:15** Kuba Wojewódzki **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Trzy róże Ewy **05:25** Będzie pan zadowolony program

iTVN: program „AUTOMANIAK”, 15 lipca o godz. 22.30

iTVN: serial „Ja to mam szczęście”, 14-18 lipca o godz. 20.05

PONIEDZIAEK 14.07

07:20 Był taki dzień 14 lipca **07:30** Zamki kresowe Rzeczypospolitej **08:00** Święty Graal T reż.: Andrés Garrigó **09:00** Sława i chwala **10:05** Spór o historię **10:45** Zaproszenie Pirat w Grodzie Sędomira **11:15** Okrasa łamie przepisy **11:45** Krzyżacy Powstanie potęga i upadek reż.: Krzysztof Talczewski **12:50** C K Dezertery reż.: Janusz Majewski wyk.: Marek Kondrat Zoltan Bezerdy Wiktor Zborowski Jacek Sas Uhrynowski **14:25** Z Samak do Londynu reż.: Krzysztof Wojciechowski **15:00** Było nie minęło **15:35-16:05** Sensacje XX wieku **16:30** Flesz historii **17:00** Sława i chwala **18:15** Kalendarium historyczne Śluby Rycerskie reż.: Maciej Pawlicki **19:05** Dziennik telewizyjny **19:45** Pierwsza wojna światowa reż.: Edward Fuherd **20:30** Polska i świat z historią w tle Bunt ziemi obiecanej **21:00** Było nie minęło **21:40-22:10** Sensacje XX wieku **22:40** Krzyżacy **23:20** Delegat Jan Piekalkiewicz reż.: Hanna Etemadi **00:25** Bez komentarza Bitwa pod Grunwaldem **01:00** Zamki kresowe Rzeczypospolitej **01:30** Jadzia reż.: Mirosław Krawicz **02:50** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** Pomysł na weekend **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta serial **08:50** Francuskie miasteczko serial **09:45** Hela w opalach serial **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja to mam szczęście **11:30** Odrobina Polski **11:45** Automaniak **12:20** Wisła od źródła do ujścia Wzdłuż dawnego szlaku lososia **13:15** Diabeł wie lepiej **14:00** Serwis pogodowy Polska **14:05-14:15** Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop serial **15:05** SOS Uroda program **15:30** W niewoli przeszłości **16:20** Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga **20:05** Ja to mam szczęście **20:30** W 11 Wydział Śledczy serial **21:00** X Factor program **22:05** Brygada antymafiajka **23:00** Miasto Kobiet **23:45** Co za tydzień **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35** Mityczne szlaki **02:30** W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Wawa non stop serial **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

WTOREK 15.07

07:20 Był taki dzień **07:30** Miejsce z historią **07:55** Izabela Katolicka reż.: Andrés Garrigó **09:05** Sława i chwala **10:05** Flesz historii **10:20** Cafe Historia **10:45** Zaproszenie Miasto innym na wzór zbudowane **11:10** Makłowicz w podróży **11:40** Warownie poganicznych szlaków **11:55** Pierwsza wojna światowa reż.: Edward Fuherd **12:50** Delegat Jan Piekalkiewicz reż.: Hanna Etemadi **14:00** Bez komentarza Bitwa pod Grunwaldem **14:40** Było nie minęło **15:10-15:45** Sensacje XX wieku **16:20** Grunwald **17:00** Sława i chwala **18:10** Kalendarium historyczne Legenda Grunwaldu reż.: Mirosław Gronowski **7** **19:15** Dziennik telewizyjny **20:05** Pierwsza wojna światowa reż.: Edward Fuherd **21:00** Było nie minęło **21:40-22:05** Sensacje XX wieku **22:40** Papierowy żołnierz reż.: Aleksei German **MI** wyk.: Chulpan Khamatowa Merab Ninidze **00:45** Miejsce z historią **01:10** Dwie Joasie reż.: Mieczysław Krawicz wyk.: Jadwiga Smosarska Franciszek Brodniewicz **02:45** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta serial **08:50** Francuskie miasteczko serial **09:45** Hela w opalach serial **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja to mam szczęście **11:30** X Factor program **12:35** Legendy PRL **13:00** Odrobina Polski program **13:15** Diabeł wie lepiej **14:00-14:15** Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop serial **15:05** Zawody 24h program **15:30** W niewoli przeszłości **16:20** Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga **20:05** Ja to mam szczęście serial **20:30** W 11 Wydział Śledczy **21:00** Sekrety chirurgii program **21:45** Kuba Wojewódzki **22:30** Automaniak **23:05** Życie od nowa ludzkie gadanie **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35** Mityczne szlaki **02:30** W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Wawa non stop serial **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

ŚRODA 16.07

07:20 Był taki dzień 16 lipca **07:30** Miejsce z historią **07:55** Trzej Królowie reż.: Andrés Garrigó Tortajada **08:40** Ex Libris **09:00** Sława i chwala **10:05** Polska i świat z historią w tle **10:25** Dzika Polska **10:55** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11:35** Pierwsza wojna światowa **12:30** Partyzanci trzech puszczy reż.: Stanisław Jedynka wyk.: Zygmunt Hubner Halina Łabonarska **14:10** Partyzanci trzech puszczy reż.: Zofia Kunert **14:45** Było nie minęło **15:15-15:45** Sensacje XX wieku **16:15** Spór o historię **17:00** Sława i chwala **18:10** Kalendarium historyczne Zestrzelony nad Czechosłowacją reż.: Jerzy Morawski **19:05** Dziennik telewizyjny **19:45** Pierwsza wojna światowa **20:45** Ex Libris **21:00** Było nie minęło **21:40-22:10** Sensacje XX wieku **22:40** Krzyżacy Powstanie potęga i upadek reż.: Krzysztof Talczewski **23:45** Więźniowie świętego Michała reż.: Joanna Wierzbicka **00:40** Miejsce z historią **01:05** Papierowy żołnierz reż.: Aleksei German **MI** **03:05** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta serial **08:50** Francuskie miasteczko serial **09:45** Hela w opalach serial **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja to mam szczęście **11:30** Sablewskiej sposób na modę **12:05** Top wings program **12:30** Kuchenne rewolucje **13:15** Diabeł wie lepiej **14:00-14:15** Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop serial **15:05** Kobieta na krańcu świata **15:30** W niewoli przeszłości **16:20** Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga **20:05** Ja to mam szczęście serial **20:30** W 11 Wydział Śledczy **21:00** Mam talent **22:15** Miasto Kobiet **23:00** Moto ON **23:25** Doradca smaku **23:35** W obcym ciele **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35** Mityczne szlaki **02:30** W 11 Wydział Śledczy serial **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Wawa non stop serial **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

CZWARTEK 17.07

07:20 Był taki dzień 17 lipca **07:30** Miejsce z historią **07:55** Wicekról Palafox reż.: Andrés Garrigó Tortajada **09:00** Sława i chwala **10:10** Kolo historii Tak żyć warto było **10:50** Przyrodnicze opowieści Włodzimierz Puchalskiego **11:25** Makłowicz w podróży **12:00** Pierwsza wojna światowa **13:00** Dziewiczy reż.: Małgorzata Brama Rafał Skalski **13:25** Krzyżacy Powstanie potęga i upadek reż.: Krzysztof Talczewski **14:30** Testament żołnierza Legionów **15:10** Było nie minęło **15:45-16:10** Sensacje XX wieku **16:40** Polska i świat z historią w tle **17:00** Sława i chwala **18:10** Kalendarium historyczne Tadeusz Komorowski Bór reż.: Zygmunt Adamski **19:10** Dziennik telewizyjny **19:50** Pierwsza wojna światowa **20:45** Kobiety Białego Domu **21:00** Było nie minęło **21:35-22:10** Sensacje XX wieku **22:45** Szerokie tory **23:15** Czarny **23:45** Ballada o lekkim zabarwieniu erotycznym **00:25** Mityczny PRL Proces Józefa Marchwickiego **01:05** Miejsce z historią Szydłowiec Chłuba Radziwiłłów **01:25** Trójka hultajską reż.: Henryk Szaro **02:55** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta serial **08:50** Francuskie miasteczko serial **09:45** Hela w opalach serial **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja to mam szczęście serial **11:30** Mam talent program **12:45** Zawody 24h program **13:15** Diabeł wie lepiej **14:00-14:15** Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop serial **15:05** Nowy Gadżet program **15:30** W niewoli przeszłości **16:20** Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga **20:05** Ja to mam szczęście serial **20:30** W 11 Wydział Śledczy serial **21:00** Uwaga **21:35** Ugotowani **22:20-23:10** Podano do stołu serial **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35** Mityczne szlaki **02:30** W 11 Wydział Śledczy serial **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program interwencyjny **03:50** Wawa non stop serial **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

06:10 Kazimierz Kowalski zaprasza **06:55** Smaki polskie **07:10** Wilnoteka **07:25** Zapiski Łazęgi **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:45** Bąblandia **09:50** Bajki Pana Bałagana **10:15** Franek Dolas powraca **10:25** Dzika Polska **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:50** Komisarz Alex **14:50** Kazimierz Kowalski zaprasza **15:40** Smaki polskie **16:00** Złotopolscy **16:30** Błękitne wakacje **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:45** Łamigłówka **17:55** Bulionerzy **18:30** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Na dobre i na złe **22:00** Polonia 24 **22:45** Niedziele dzieci **24:00** Franek Dolas powraca **00:15** Polacy z Misjonami **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Bajki Pana Bałagana **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Na dobre i na złe **03:40** Polonia 24 **04:15** Polonia w Komie **04:25** Bulionerzy **04:55** Niedziele dzieci **06:35** Zakończenie dnia

07:15 Sława i chwala **08:25** Pocałunek Putina reż.: Lise Birk Pedersen **09:35** Zmartwychwstanie Jana Wióro reż.: Roman Nikolski wyk.: Wojciech Siemion Tadeusz Bartosik **11:00** Gwiazdy śpiewają w piątek **12:10** Gdzie jesteś Lourdes reż.: Janusz Kubik wyk.: Władysław Kowalski Zofia Słoboszowska **12:50** Louredes film reż.: Jessica Hausner wyk.: Sylvie Testud Lea Seydoux Bruno Todeschini **14:40** Powrót do ulubionych... Mały Książę wśród innych **15:25** Sława i chwala **16:30** Rozmowy o literaturze i nie tylko **17:10** Pocałunek Putina reż.: Lise Birk Pedersen **18:20** Zmartwychwstanie Jana Wióro reż.: Roman Nikolski **19:45** Informacje kulturalne **20:10** Kino festiwalowe Pogorzelsko reż.: Denis Villeneuve wyk.: Lubna Azabal Allen Altman Maxim Gaudette Melissa Desormaux Pouliz **22:20** Informacje kulturalne **22:45** Tamara i mężczyźni reż.: Stephen Frears wyk.: Gemma Arterton Roger Allam Bill Camp **00:45** Młoda Kultura N O T **01:30** Pogorzelsko reż.: Denis Villeneuve **03:50** Krakatau reż.: Mariusz Grzegorzek **04:05** Teledyski **05:00** Zakończenie dnia

PIĄTEK 18.07

06:35-08:20 Złotopolscy **08:55** Polonia 24 **09:45** Błękitne wakacje **10:10** Hotel pod żyrnąfą i nosorożcem **11:00** Zakłęty Dwór **12:05** Łamigłówka **12:15** Pamiętają o mnie **12:35** Bank nie z tej Ziemi **13:30** Makłowicz w podróży **14:00** Na dobre i na złe **15:00** Bory Tucholskie reż.: Jerzy Wosik Rafał Ulatowski **16:00** Kulturalni PL **17:00** Słownik polsko@polski **17:25** Łamigłówka **17:30** Telexpress **17:55** M jak miłość **18:50** Londyńczyk serial **19:40** Dobranocka Sceny z życia smoków **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:45** Łaskowik & Malicki widowisko rozrywkowe **21:35** Pamiętają o mnie **22:00** Polacy tu i tam **22:40** Łalka **00:15** Słownik polsko@polski **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:20** Sport **02:25** Pogoda **02:40** Łaskowik & Malicki Niedziela Wieczór widowisko rozrywkowe **03:25** Pamiętają o mnie **03:45** Polacy tu i tam polonijny **04:25** Łalka **06:00** Zakończenie dnia

SOBOTA 19.07

06:00 Galeria **06:25-07:45** Dwie strony medalu **08:20** Polacy tu i tam **08:55** Łamigłówka **09:00** Nasza armia **09:25** Tajemnica Sagali **10:00** Ziarno **10:30** Noce i dnie **11:35** Pamiętają o mnie **11:55** Między ziemią a niebem **12:00** Aniol Pański **12:10** Między ziemią a niebem **12:45** Pod Tatrami **13:00** Transmisja Mszy Świętej **14:15** Gala Piosenki Biesiadnej **15:20** Łalka **16:55** Made in Poland **17:25** Łamigłówka **17:30** Telexpress **17:50** M jak miłość **18:45** Skrzydlaci sprzymierzeniec lasu film **19:15** Błękitne wakacje **19:40** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:20** Sport **20:30** Pogoda **20:45-21:35** Ranczo **22:30** Pamiętają o mnie **22:45** Pod Tatrami **23:00** Noce i dnie **00:10** Co tu jest grane **00:35** program rozrywkowy **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:20** Sport **02:25** Pogoda **02:40-03:30** Ranczo **04:25** Pamiętają o mnie **04:40** Made in Poland **05:05** Kulturalni PL **06:05** Zakończenie dnia

NIEDZIELA 20.07

iTVN: program „MATKI ZA KRATAMI”, 19 lipca o godz. 20.55

iTVN: program „KABARET MŁODYCH PANÓW - Z MŁODYMI JAK NAJBARDZIEJ”, 12 lipca o godz. 13.00

PONIEDZIAŁEK 21.07

06:10 Bory Tucholskie **07:10** Błękitne wakacje **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:50** Dom na głowie reż.: Grzegorz Kędzierski **10:25** Dzika Polska **11:00** Made in Poland **11:40** Galeria **12:05** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50-13:40** Ranczo **14:40** Kulturalni PL **15:40** Smaki polskie **16:00** Złotopolscy **16:30** Alchemia zdrowia i urody **16:55** Galeria **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Bulionerzy **18:30** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Ja wam pokażę **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45-23:40** Komisarz Alex **00:30** Zapiski Łazęgi **00:45** Galeria **01:10** Łamigłówka **01:15** Dom na głowie **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Ja wam pokażę **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:50** 11 Przystanek Woodstock **05:45** Alchemia zdrowia i urody **06:05** Zakończenie dnia

07:15 Sława i chwala **08:25** Portrety Władysława Szpilman **09:40** Horror w Wesołych Bagniskach reż.: Andrzej Barański wyk.: Joanna Szczepkowska Jan Fryc **11:10** 29 Przeгляд Piosenki Aktorskiej z poważaniem L. Cohen **12:20** Brzydkie kaczko film reż.: Tomasz Zygadko wyk.: Małgorzata Piłulak Andrzej Krasicki Małgorzata Lorentowicz Jolanta Lothe **13:05** Ludzie i bestie reż.: Sergei Gerasimov **14:55-15:05** Powrót do ulubionych... Tischnera historia filozofii po góralsku **15:25** Sława i chwala **16:35** Sztuka czytania **17:15** Portrety Władysława Szpilman **18:25** Horror w Wesołych Bagniskach reż.: Andrzej Barański wyk.: Joanna Szczepkowska Jan Fryc Krzysztof Kowalewski Krystyna Feldman **20:10** 25 lat wolności **21:35** Buddenbrookowie reż.: Heinrich Breloer wyk.: Armin Mueller Stahl Iris Berben Jessica Schwarz August Diehl **00:15** Videofan **00:25** Videogalerie **00:28** Fire Followers **01:15** Videogalerie **01:30** Andrea Chenier koncert **03:55** Polariści: poszukiwany i pożądany reż.: Marina Zenovich **05:35** Zakończenie dnia

WTOREK 22.07

06:05 Lato Zet i Dwójki **07:05** Słownik polsko@polski **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:50** Rodzina Leśniewskich **10:25** Dzika Polska **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionerzy **12:30** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Londyńczyk **13:50** Co się wydarzyło na wyspie Pam **14:55** Lato Zet i Dwójki **16:00** Złotopolscy **16:30** Polskie wakacje **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Bulionerzy **18:30** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Nowa **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45-23:35** Falszerzy Powrót strony **00:25** Polskie wakacje **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Rodzina Leśniewskich **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Nowa **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:50** Gala Piosenki Biesiadnej **05:45** Polskie wakacje **06:05** Zakończenie dnia

07:15 Sława i chwala **08:25** Urodzeni dla Rzeczy reż.: Kinga Włolyszyn Świerk **09:35** Sztuczki film reż.: Andrzej Jakimowski wyk.: Damian Ul Ewelina Walendziak Tomasz Sapryk **11:15-11:40** Co tu jest grane **12:10** Ludzie i bestie reż.: Sergei Gerasimov **14:15** Powrót do ulubionych... Poczet aktorów polskich Zbigniew Oybalski **15:20** Sława i chwala **16:30** Rozmowy poSzczygole **17:10** Urodzeni dla Rzeczy reż.: Kinga Włolyszyn Świerk **18:20** Sztuczki reż.: Andrzej Jakimowski **20:10** 25 lat wolności **21:30** Vatel film reż.: Roland Joffe wyk.: Gerard Depardieu **23:20** Młoda Polska Pokój film reż.: Sławomir Shuty Maciej Bochniak wyk.: Juliusz Chrzastowski Iwona Budner **00:05** Ki film reż.: Leszek Dawid Leszek Dawid wyk.: Roma Gąsiorowska Adam Woronowicz Agata Kulesza Kamil Malecki **01:55** 25 lat wolności **03:15** Kompozytorzy muzyki filmowej Georges Delerue IN THE TRACKS OF GEORGES DELERUE reż.: Pascale Cuenot **04:20** Egzorcyzmy Krzysztof M Bednarski **04:40** Pasma kontemplacyjne **05:00** Zakończenie dnia

ŚRODA 23.07

06:05 Lato Zet i Dwójki **07:10** Szlakiem gwiazd **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:50** Do przerw 0:1 **10:25** Dzika Polska **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Ja wam pokażę **13:50** Studio Wschód **14:25** Okrasa lamie przepisy **14:55** Lato Zet i Dwójki **16:00** Złotopolscy **16:30** Wilnoteka **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Bulionerzy **18:25** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Pogoda na piątek **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45-23:45** Oficer **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Do przerw 0:1 **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Polonia na piątek **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:50** Co tu jest grane **05:15** program rozrywkowy **05:45** Wilnoteka **06:00** Zakończenie dnia

07:15 Sława i chwala **08:25** Portrety Historia Cyganki reż.: Gregory Kowalski **09:25** Jutro idziemy do kina film reż.: Michał Kwieciński wyk.: Mateusz Damięcki Antoni Pawlicki Jakub Wesolowski **11:15** Młoda Kultura Babu Król koncert **12:00** Błękitny pokój reż.: Janusz Majewski wyk.: Pola Raksa Jerzy Nasierowski Janusz Kosiński Artur Młodnicki **12:45** Wróżby kumaka reż.: Robert Gliński wyk.: Krystyna Janda Matthias Habich Dorothea Walda **14:30** Powrót do ulubionych... Pieprz i wanilia **15:20** Sława i chwala **16:30** Wydarzenie aktualne **17:10** Portrety Historia Cyganki **18:05** Jutro idziemy do kina film reż.: Michał Kwieciński wyk.: Mateusz Damięcki Antoni Pawlicki Jakub Wesolowski **20:10** 25 lat wolności **21:50** Studio Kultura Jacek Blawut **21:55** Szczer w koronie reż.: Jacek Blawut **22:55** Korespondent reż.: Paweł Pawlikowski **00:40** Ludzie Boga reż.: Xavier Beauvois wyk.: Lambert Wilson Michael Lonsdale Olivier Rabourdin Philippe Lardenbach **02:55** Performance **03:40** Młoda Polska Pokój film **04:25** Teledyski **04:55** Zakończenie dnia

CZWARTEK 24.07

06:05 Co nam w duszy gra **07:05** Postylla Kobieta **07:25** Chłopi wielkie kino na małym ekranie **07:40-08:30** Ojciec Mateusz **09:20** Polonia w Komie **09:30** Baśnie i bajki polskie **09:40** Bąblandia **09:50** Żegnaj Rockefeller **10:25** Dzika Polska **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:05** Bulionerzy **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:45** Pogoda na piątek **14:45** 14 Przystanek Woodstock **15:40** Smaki polskie **16:00** Złotopolscy **16:30** Klimaty i smaki **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Łamigłówka **17:55** Bulionerzy **18:30** Encyklopedia II wojny światowej **18:55** Czas honoru **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Komisarz Alex **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Głina **23:40** Nieznana Białorus **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Żegnaj Rockefeller **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Komisarz Alex **03:35** Polonia 24 **04:10** Polonia w Komie **04:20** Bulionerzy **04:55** Nieznana Białorus **05:50** Klimaty i smaki **06:05** Zakończenie dnia

07:15 Sława i chwala **08:20** Sześć tygodni reż.: Marcin Janos Krawczyk **08:50** Wygrany film reż.: Wiesław Saniewski wyk.: Paweł Szajda Janusz Gajos **11:00** Przeklęte tango Daniel Melingo na zamku w Janowcu DWA BRZEGLI Festiwal Filmu i Sztuki **12:10** Miasto plynie reż.: Barbina Bruszczevska **12:40** Goodbye Rockefeller film reż.: Waldemar Szarek wyk.: Piotr Fronczewski Jolanta Fraszyńska **14:25** Powrót do ulubionych... Godzina szczeroci **15:35** Sława i chwala **16:45** Sztuka czytania **17:15** Sześć tygodni reż.: Marcin Janos Krawczyk **17:45-17:52** Oskar reż.: Leszek Drzewiński **17:55** Minuta ciszy **18:00** Wygrany film reż.: Wiesław Saniewski wyk.: Paweł Szajda Janusz Gajos **20:10** Kobra Amerykańska guma do żucia Pinky spektakl teatralny reż.: Józef Słowiński **21:55** Miasto ślepców reż.: Fernando Meireles wyk.: Julianne Moore Danny Glover **00:10** Urga reż.: Nikita Michalkow **02:20** Cinema komunista reż.: Milla Turajlic **03:25** Pasma kontemplacyjne **04:55** Zakończenie dnia

07:20 Był taki dzień **07:30** Miejsce z historią **07:55** Nieznana Białoruś **08:30** Czarnobylski szlak profesora Bondarzewskiego **09:00** Sława i chwala **10:00** Flesz historii **10:20** Kobiety Białego Domu **10:30** Igrzyska wojna bez broni **10:55** Zaproszenie Z Ziemi pod ziemię **11:20** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11:55** Pierwsza wojna światowa **12:55** Kolo historii Tak żyć warto było **13:45** Spór o historię Konflikt o Wileńszczyznę **14:20** Szerokie tory **14:55** Było nie minęło **15:30-16:05** Sensacje XX wieku **16:35** Cafe Historia **17:00** Sława i chwala **18:05** Kalendarium historyczne Człowiek który zginął pod Anko-
19:00 Dziennik telewizyjny **19:40** Pierwsza wojna światowa **20:30** Polska i świat z historią w tle **21:00** Było nie minęło **21:40-22:10** Sensacje XX wieku **22:40** Szerokie tory **23:10** Czarny serial **23:45** Ballada o lekkim zabarwieniu erotycznym **00:25** Soliści **01:10** Miejsce z historią Milanówek Mały Londyn **01:30** Pod obcym niebem **02:40** Opowieść o człowieku który wykonał 552% normy **03:15** Zakończenie dnia

PIĄTEK 18.07

07:20 Był taki dzień **07:25** Miejsce z historią Żyrardów Stolica Inu **07:50** Wielka Pięta Wielko-
polski reż.: Tadeusz Litowczyński **09:05** Panny i wdowy **10:00** Znak Orła **10:35** Kolo historii Tak
żyć warto było **11:25** Pierwsza wojna światowa **12:20** Gdynia była pierwsza reż.: Tadeusz Litow-
czyński **13:15** Zamek w Montresor **13:55** Dzika Polska **14:25** Szerokie tory **15:00** Flesz historii
15:25 Krakowskie oblicza kultury reż.: Andrzej B Czulda **16:25** Przelomowe dni **17:05** Gniewko
syn rybaka reż.: Bohdan Poręba wyk.: Jerzy Porębski Tadeusz Białoszczyński Ryszard Pietruski **18:10**
Znak Orła I **18:40** Ex Libris **19:00** Dziennik telewizyjny **19:50** Przeżył Afganistan reż.: Małgorzata
Imielska **21:00** Tajemnice Doliny Niliu 2 **21:40** Rok 1863 reż.: Przemysław Bednarczyk **22:55**
Polska i świat z historią w tle **23:40** Dom **01:20** Miejsce z historią Żyrardów Stolica Inu **01:35** Zagu-
biony żołnierz Hitlera reż.: Wolfgang Schoen **02:40** Zamek w Montresor **03:20** Zakończenie dnia

SOBOTA 19.07

07:20 Był taki dzień **07:30** Miejsce z historią Węgrów dumą Krasieńskich **07:50-08:25** Tajemnice
Watykanu **09:00** Gniewko syn rybaka reż.: Bohdan Poręba **10:05** Znak Orła **10:40** Krakowskie obli-
cza kultury reż.: Andrzej B Czulda **11:40** Zagubiony żołnierz Hitlera reż.: Wolfgang Schoen **12:45** Wisła
od źródła do ujścia **13:50** Wielka Gra **14:50** Zapomniana melodia reż.: Konrad Tom Jan Fetke **16:25**
Przelomowe dni **17:00** Gniewko syn rybaka reż.: Bohdan Poręba **18:05** Znak Orła **18:40** Kalendarium
historyczne Polska i świat z historią w tle Tragedia w Jicinie **19:05** Dziennik telewizyjny **19:50** Wilczy
szaniec **21:00** C K Dezerterzy II reż.: Janusz Majewski wyk.: Marek Kondrat Zoltan Bezderzy Wiktor Zbo-
rowski **22:15** Z archiwum IPN Cud Lubelski **22:45** Kronikarz czasu wojny reż.: Zdzisław Orzechowski
Maciej Kuszewski **23:35** Dom **01:10** Miejsce z historią Węgrów dumą Krasieńskich **01:30** Tata z za-
żelaznej kurtyny reż.: Krzysztof Rzączyński **02:35** Zaśpiewajmy to jeszcze raz **03:10** Zakończenie dnia

NIEDZIELA 20.07

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:20** Rozmowy w toku
08:00 Usta Usta serial **08:50** Francuskie miasteczko serial **09:45** Hela w opalach serial
10:10 Ukryta prawda **11:00** Ja to mam szczęście serial **11:30** 66 niezapomnianych chwil
showbiznesu **11:55** Kobieta na krańcu świata **12:20** Anna German serial **13:15** Diabeł wie
lepiej **14:00-14:15** Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop serial **15:05** Pomyśl na weekend program
15:30 W niewoli przeszłości **16:20** Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię serial **18:10** Ukryta prawda
serial **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Ja to mam
szczęście serial **20:30** Kuchenne rewolucje program **21:15** W lepszym świecie film reżyseria: Susanne Bier
23:10 Bezpieczeństwo wewnętrzne serial **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35**
Mityczne szlaki **02:30** W obcym ciele **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program
interwencyjny **03:50** Wawa non stop serial **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

06:00 Rozmowy w toku **06:40** Rozmowy w toku **07:20** Kobieta na krańcu świata program **07:40** Układ
Warszawski serial **08:30** Dzień dobry wakacje **10:55** Podano do stołu II serial **11:50** Maja w ogrodzie **12:15**
Co za tydzień **12:35** Będzie pan zadowolony program rozrywkowy **13:00** Kabaret Moralnego Niepokoju
Galaktikos program **15:05** Top wings program rozrywkowy **15:30** Mam talent program **16:45** Kobieta na
krańcu świata program **17:10** Ugotowani program **17:55** 66 niezapomnianych chwil showbiznesu program
18:20 Sablewskiej sposób na modę program **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga
program interwencyjny **20:00** Anna German serial **20:55** Matki za kratami program **21:20** Klub samobój-
ców film **22:55** Będzie pan zadowolony program **23:20** Akta oszustów **23:45** Trzy róże Ewy II **01:20**
Brygada antymafijna serial **02:15** Sekrety chirurgii program **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35**
Uwaga program interwencyjny **03:50** Klub samobójców film **05:25** Sablewskiej sposób na modę program

06:00-06:40 Rozmowy w toku **07:20** Co za tydzień **07:40** Ugotowani program **08:30** Dzień dobry wa-
kacje **10:55** Podano do stołu II serial **11:50** Anna German serial **12:45** Życie od nowa ludzkie gadanie
serial **13:40** Jazda czyli jak przetrwać na polskich drogach program **14:05** Kod szczęścia II serial **14:30**
Kod szczęścia II serial **14:55** Akta oszustów **15:20** X Factor program **16:25** Kuchenne rewolucje program
17:10 Rytm natury w Dolinie Baryczy **17:55** Legendy PRL program **18:20** SAMOCHÓD MARZEN: kup i
zrób program **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga program interwencyjny **20:00** Układ
Warszawski serial **20:45** Trzy róże Ewy II **22:20** Top wings program **22:45** Kuchenne rewolucje program
23:35 W lepszym świecie film reżyseria: Susanne Bier obsada: Mikael Persbrandt Trine Dyrholm Markus
Rygaard **01:30** Miasto Kobiet **02:15** Kuba Wojewódzki **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35**
Uwaga program interwencyjny **03:50** Trzy róże Ewy II **05:20** Uwaga program interwencyjny Pirat program

FOTO SMG Movie Ltd

ITVN: serial „Anna German”, 12 lipca o godz. 20.00

FOTO SMG Movie Ltd

ITVN: program „Kuchenne rewolucje”, 18 lipca, godz. 20.30

FOTO TVN

FOTO TVN

ITVN: serial „W obcym ciele”,
12 lipca, godz. 20.30

PONIEDZIAŁEK 21.07

07:30 Miejsce z historią Otwock miasto z klimatem **07:50** Święci i grzesznicy Historia papieżstwa reż.:
John Gilanders **09:00** Sława i chwala **10:05** Spór o historię Jurgiel **10:45** Zaproszenie Generaty
ten kanał budowały **11:10** Okrasa łamie przepisy **11:40** Czarna tulipany reż.: Maciej Wiśniewski Jan
Sosiński **12:40** Kłodzko w średniowieczu reż.: Marek Zygmunt **13:10** C K Dezerterzy II reż.: Janusz
Majewski **14:30** Z archiwum IPN Cud Lubelski **14:55** Było nie minęło **15:35-16:10** Sensacje XX
wieku **16:40** Flesz historii **17:00** Na kłopoty Bednarski reż.: Paweł Piłera **18:10** Kalendarium histo-
ryczne Niefachowy strzyżek **19:00** Dziennik telewizyjny **19:45** Pierwsza wojna światowa **20:35**
Flesz historii **21:00** Było nie minęło **21:40-22:10** Sensacje XX wieku **22:40** Podaj ogę czyli polski
socrealizm reż.: Andrzej Sapija **23:45** Wszyscy jesteście wymyślni reż.: Włodzimierz Krygier **00:55**
Miejsce z historią **01:20** Zapomniana melodia reż.: Konrad Tom Jan Fetke **02:55** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** Pomyśl na weekend program **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta
serial **08:50** Francuskie miasteczko **09:45** Hela w opalach serial **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja to mam
szczęście **11:30** Nowy Gadżet program **11:55** Automaniak program **12:35** Rytm natury w Dolinie Baryczy
13:15 Diabeł wie lepiej **14:00-14:15** Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop serial **15:05** SOS Uroda
15:30 W niewoli przeszłości **16:20** Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię serial **18:10** Ukryta prawda
19:00 Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Ja to mam szczęście
serial **20:30** W 11 Wydział Śledczy serial **21:00** X Factor **22:20** Brygada antymafijna **23:10** Miasto Kobiet
23:55 Doradca smaku program **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35** Mityczne
szlaki **02:30** W 11 Wydział Śledczy serial **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program
interwencyjny **03:50** Wawa non stop serial **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

WTOREK 22.07

07:25 Z kamerą po kraju **07:55** Święci i grzesznicy Historia papieżstwa **09:00** Na kłopoty Bednarski **10:05**
Flesz historii **10:20** Polska i świat z historią w tle Historia pewnego pomnika **10:40** Zaproszenie W Bramie
Bieszczadów **11:10** Makłowicz w podróży **11:40** Pierwsza wojna światowa **12:35** Krótki kurs historii
PZPR reż.: Aneta Chwalba **13:20** Pałac reż.: Tomasz Wołski **14:55** Było nie minęło **15:25-16:00** Sensacje
XX wieku **16:35** Bez komentarza **17:10** Na kłopoty Bednarski **18:15** Kalendarium historyczne Czeka-
łowska dynastia reż.: Jacek Butniewicz **19:05** Dziennik telewizyjny **19:45** Pierwsza wojna światowa **20:40**
Z archiwum IPN PKWN **21:15** Było nie minęło **21:50-22:20** Sensacje XX wieku **22:50** Prywatne niebo
film reż.: Janusz Kondratiuk wyk.: Henryk Bista Zofia Merle Andrzej Mroczek **00:20** Dziewczyni do wzięcia
reż.: Janusz Kondratiuk wyk.: Jan Mateusz Nowakowski Jan Stawarz **01:10** Z kamerą po kraju **01:30**
My szeregowi członkowie partii **02:15** Hydrozagadka reż.: Andrzej Kondratiuk **03:30** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta
serial **08:50** Francuskie miasteczko serial **09:45** Hela w opalach **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja to mam
szczęście **11:30** X Factor program **12:50** Legendy PRL program **13:15** Diabeł wie lepiej **14:00-
14:15** Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop serial **15:05** Zawody 24h program **15:30** W niewoli prze-
szłości **16:20** Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30**
Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Ja to mam szczęście serial **20:30** W 11
Wydział Śledczy serial **21:00** Sekrety chirurgii **21:45** Kuba Wojewódzki **22:30** Automaniak program **23:05**
Życie od nowa ludzkie gadanie serial **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35** Mitycz-
ne szlaki **02:30** W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program
interwencyjny **03:50** Wawa non stop **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

ŚRODA 23.07

07:30 Miejsce z historią **07:50** Święci i grzesznicy Historia papieżstwa **09:00** Na kłopoty Bednar-
ski **10:00** Polska i świat z historią w tle Odbicie Cyfry **10:20** Flesz historii **10:45** Dzika Polska **11:15**
Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11:45** Pierwsza wojna światowa **12:45** Po własnym pogrze-
bie reż.: Stanisław Jęryka wyk.: Anna Ciepiewska Andrzej Grabarczyk **14:10** Łęczyska życia reż.: Mi-
chał Nekanda Trepa **14:40** Było nie minęło **15:15-15:45** Sensacje XX wieku **16:15** Spór o historię
Jurgiel **17:00** Na kłopoty Bednarski **18:05** Kalendarium historyczne Betar reż.: Robert Kaczmarek
19:05 Dziennik telewizyjny **19:45** Pierwsza wojna światowa **20:35** Polska i świat z historią w tle Dia-
belski pomysł **21:00** Było nie minęło **21:35-22:10** Sensacje XX wieku **22:40** Riese Tajemnice wyku-
te w skale reż.: Wojciech Malinowski Maciej Kieres **23:50** Marie Springer to ja reż.: Hanna Kramarczuk
00:40 Miejsce z historią **01:05** Pułkownik Kwiatkowski reż.: Kazimierz Kutz **03:15** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta
serial **08:50** Francuskie miasteczko **09:45** Hela w opalach **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja to mam
szczęście **11:30** Mam talent **13:00** Odrobina Polski **13:15** Diabeł wie lepiej **14:00-14:15**
Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop **15:05** Nowy Gadżet program **15:30** W niewoli przeszłości
16:20 Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30**
Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Ja to mam szczęście **20:30** W 11
Wydział Śledczy serial **21:00** Mam talent program **22:05** Miasto Kobiet **22:50** Matki za kratami **23:15** Doradca
smaku **23:25** Rytm natury w Dolinie Baryczy **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35**
Mityczne szlaki **02:30** W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga
program interwencyjny **03:50** Wawa non stop **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię

CZWARTEK 24.07

07:30 Miejsce z historią **07:55** Święci i grzesznicy Historia papieżstwa **10:05** Kolo historii Studencki eter
10:40 Przyrodnicze opowieści Włodzimierza Puchalskiego **11:15** Makłowicz w podróży **11:50** Pierwsza
wojna światowa **12:40** Polska i świat z historią w tle Kolejne losy pewnej fabryki **13:05** Riese Tajemnice
wykute w skale reż.: Wojciech Malinowski Maciej Kieres **14:10** Marie Springer to ja reż.: Hanna Kramarczuk
15:00 Było nie minęło **15:35-16:05** Sensacje XX wieku **16:35** Polska i świat z historią w tle **17:00**
Na kłopoty Bednarski **18:10** Kalendarium historyczne Po całym ciele reż.: Grzegorz Królkiewicz **19:05**
Dziennik telewizyjny **19:45** Pierwsza wojna światowa **20:30** Nitro Mania reż.: Marek Maldis **21:00** Było
nie minęło **21:40-22:15** Sensacje XX wieku **22:50** Szerokie tory **23:30** Czarny serial Śmierć pod gru-
zami **24:00** Ballada o lekkim zabarwieniu erotycznym **00:35** Kuba Hawana reż.: Tadeusz Kraśko **01:20**
Miejsce z historią **01:40** Fredke uszczęśliwia świat reż.: Zbigniew Ziemiński **03:00** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:20** Rozmowy w toku **08:00** Usta Usta
serial **08:50** Francuskie miasteczko **09:45** Hela w opalach serial **10:10** Ukryta prawda serial **11:00** Ja
to mam szczęście serial **11:30** Mam talent **13:00** Odrobina Polski **13:15** Diabeł wie lepiej **14:00-14:15**
Serwis Pogodowy **14:20** Wawa non stop **15:05** Nowy Gadżet program **15:30** W niewoli przeszłości
16:20 Mityczne szlaki **17:15** Opowiedz mi historię serial **18:10** Ukryta prawda serial **19:00** Fakty **19:30**
Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga program interwencyjny **20:05** Ja to mam szczęście **20:30** W 11
Wydział Śledczy serial **21:00** Uwaga program interwencyjny **21:35** Ugotowani **22:20** Podano do stołu II serial
23:10 Podano do stołu II **00:05** W niewoli przeszłości **00:55** Rozmowy w toku **01:35** Mityczne szlaki
02:30 W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga program inter-
wencyjny **03:50** Wawa non stop serial **04:35-04:50** Serwis Pogodowy **04:55** Opowiedz mi historię serial

TYGODNIOWY HOROSKOP Z TAROTEM

BARAN 21.03.-20.04. SZÓSTKA BUŁAW

Masz dobrą passę. Twój cel zostanie osiągnięty. Możesz odetchnąć z ulgą i cieszyć się tym.

BYK 21.04.-21.05. ÓSEMKA BUŁAW

Po okresie zastoju zaczyna się ruch. Pojawiają się nowe kontakty, nowe możliwości, podróże.

BLIŹNIĘTA 22.05.-21.06. DWÓJKA DENARÓW

W swoich planach musisz brać pod uwagę uwarunkowania, w jakich żyjesz. Potrzebny Ci większy realizm.

RAK 22.06.-22.07. PUSTELNIK

Nie zmienisz otaczającej samotności, dystansu do ludzi, tego, że możesz liczyć na własne siły.

LEW 23.07.-23.08. PIĄTKA DENARÓW

Nie masz swobody działania. Konieczna jest oszczędność, przeczoność, skrupulatność i zdrowy rozsądek.

PANNA 24.08.-23.09. CZWÓRKA BUŁAW

Jesteś na najlepszej drodze do sukcesu! Będzie to sukces bardziej w oczach innych niż Twoich, w skrytości ducha.

WAGA 24.09.-23.10. SPRAWIEDLIWOŚĆ

Jeśli masz trudności, sprawdź kiedy i w czym popełniłeś błąd. Poświęć teraz czas na dokończenie spraw.

SKORPION 24.10.-23.11. DZIESIĄTKA BUŁAW

Musisz lawirować i skutecznie radzić sobie z problemami, aby w ogóle przetrwać. Potrzebny jest upór i cierpliwość.

STRZELEC 24.11.-22.12. TRÓJKA MIECZY

Sytuacja dojrzała do przebudowy, a nawet rewolucyjnych zmian. Nie ma miejsca na kompromisy.

KOZIOROŻEC 23.12.-20.01. CZWÓRKA MIECZY

Trzymaj się przyjętych zasad, własnych wcześniejszych ustaleń. Zachowuj się logicznie i konsekwentnie.

WODNIK 21.01.-19.02. ÓSEMKA DENARÓW

Lgniesz do spraw, które się włoką; masz nawyk zwlekania, odkładania na później, marudzenia.

RYBY 20.02.-20.03. SIÓDEMKĄ MIECZY

Przegadujesz, zagadujesz problem. Tracisz energię na mówienie. Para idzie w gwizdek, energia się rozprasza.

Wróżka Henry

tarot, runy, talizmany runiczne, numerologia, horoskopy partnerskie
tel. + 32 0496 41 22 40, e-mail: henryka.lorenc@wp.pl

Torcik malinowo-agrestowy

To ciasto jest pyszne, kremowe, delikatne, wprost rozplywa się w ustach. Słodki krem przełamany jest smakiem agrestu i malin. Idealny przepis na wakacje!

Składniki:

150 g kefiru	3 łyżki wody
150 g śmietany 18%	1/2 szklanki cukru
1,5 łyżeczki żelatyny	1 łyżka soku z cytryny
3 łyżki cukru	1 łyżeczka mąki ziemniaczanej
1 zielona galaretką	1 łyżka wody
250 g agrestu	300 g mascarpone
1,5 łyżeczki żelatyny	200 g malin
	100 g agrestu
	1 galaretką czerwoną

Przygotowanie:

Tortownicę o średnicy 18 cm smarujemy cienko warstwą masła i odstawiamy do lodówki. 1,5 łyżeczki żelatyny rozpuszczamy w minimalnej ilości wody i studzimy. Żelatynę należy wlewać letnią lub całkowicie wystudzoną, aby masa się nie zważyła. Do miski wlewamy kefir, śmietanę, dodajemy 3 łyżki cukru i całość chwilę miksujemy aż cukier się rozpuści. Następnie dodajemy rozpuszczoną żelatynę, mieszamy aż do połączenia, masę przelewamy do tortownicy i odstawiamy do lodówki do stężenia. W tym czasie galaretkę zieloną rozpuszczamy w 200 ml wody. Tężejącą galaretkę wykładamy na śmietanowo-kefirowy spód. Odstawiamy do lodówki do całkowitego stężenia. Agrest płuczemy i przekładamy do garnka. Dodajemy cukier i wstawiamy rondelk na mały gaz. Podgrzewamy go do momentu aż cukier całkowicie się rozpuści. Wówczas dodajemy sok z cytryny, mąkę ziemniaczaną rozpuszczoną w 1 łyżce wody i mieszamy. Rondelk zdejmujemy z ognia i agrest przecieramy przez sito. Dodajemy żelatynę (1,5 łyżeczki) rozpuszczoną w 3 łyżkach wody i mieszamy. Odstawiamy do lodówki do stężenia. Po tym czasie stężałą masę miksujemy z mascarpone i wykładamy na zieloną galaretkę. Gdy masa stężeje, układamy na niej maliny i agrest, i zalewamy tężejącą czerwoną galaretką rozpuszczoną w 200 ml wody. Ciasto podajemy mocno schłodzone. Smacznego!

Katarzyna Cukier

autorka bloga „Gotuj z Cukierniczką”
gotujzucukierniczką.blogspot.fr

PRENUMERATA
VECTOR POLONII

Wybierz rodzaj płatności!

Płatność czekiem bankowym, przelewem, osobiście w redakcji.

Dane do przelewu bankowego:

ROI DORE, 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Prenumerata Francja:

konto BNP Paribas
RIB: 30004 01849 00010069666 64

Prenumerata zagraniczna:

IBAN: FR76 3000 4018 4900 0100 6966 664
BIC: BNPAFRPPPOP

Kupon z czekiem wystawionym na ROI DORE prosimy kierować na adres redakcji:
ROI DORE - 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Obsługa abonentów:

09 62 62 77 86 / prenumerata@vectorpolonii.com

Imię i nazwisko

Zamawiam prenumeratę (roczną, półroczną)

Adres e-mail:

Wybierz okres prenumeraty!

Adres

Prenumerata promocyjna w cenie 1,25 € za pismo „Vector Polonii”. Można zamawiać prenumeratę roczną (65 €) i półroczną (32,50 €). Oferta obowiązuje od numeru 4/2014 „Vectora Polonii”

DAM PRACĘ**Na stanowisku: drukarz komputerowy**

(obsługa drukarek sublimacyjnych, solwentowych i laserowych)
kontakt: b.sanz@magicparis.fr

Praca dla osoby z doświadczeniem w zakresie obróbki metalu,

technik odlewniczych i lakierniczych.
kontakt: b.sanz@magicparis.fr

Poszukiwana osoba, która ma doświadczenie w szyciu pluszowych zabawek.

Szczegółowe informacje: b.sanz@magicparis.fr

WYNAJMĘ

Domek do wynajęcia. l'île d'Oleron Les Sables Vigniers dla 4 osób (500 m od plaży, piekarnia i pizzeria obok, kuchnia wyposażona z kuchenką, mikrofalówką, lodówką, zamrażalnikiem, pralka, TV, toaleta, prysznic, taras z grillem); wiele tras rowerowych;
maj 230 euro / tydzień, czerwiec 260 euro / tydzień sierpień - 450 euro / tydzień, wrzesień - 250 euro / tydzień

Informacje pod numerem telefonu:

06 68 92 90 22 i l.driessens@yahoo.fr

BUTIK ARTYSTYCZNY

Zapraszamy do nowo otwartego butiku przy 61, quai de la Tournelle w Paryżu!

W ofercie: pamiątki, książki (katalogi, albumy, przewodniki...), biżuteria, dzieła sztuki (rysunek, fotografia, grafika...), drobne obiekty artystyczne, pocztówki, plakaty i nie tylko...

SPRZEDAM**Pianino cyfrowe Korg SP 170S.**

Instrument w stanie bardzo dobrym, zakupiony rok temu w salonie, z gwarancją, cena: 300 euro
kontakt:
adres.tymczasowy@gmail.com

Bezpłatne lekcje języka polskiego

w ramach oferty nauczania w systemie „Education Nationale” dla dzieci i młodzieży.

Zajęcia organizowane są w szkołach francuskich na różnych poziomach językowych.

Szczegółowe informacje na portalu: www.vectorpolonii.com

kontakt: Joanna Zulauf, zulauf@free.fr

PSYCHOLOG

Beata KWASIEBORSKI

Konsultacje - Paryż X

tel. 06 13 82 20 89

Cennik ogłoszeń:

Ogłoszenia drobne do 10 słów – 8 €, każde kolejne słowo – 0,50 €.

Zniżka od trzeciej emisji ogłoszenia.

Ogłoszenia „dam pracę/szukam pracy” – bezpłatne

Prosimy o przesyłanie ogłoszeń na adres: redakcja@vectorpolonii.com

Reklama: cena w zależności od wielkości i ilości emisji.

Cennik w siedzibie Redakcji: 6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paryż.

Redakcja VP nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam.

Imię i nazwisko

Zamawiam prenumeratę (roczną, półroczną)

Adres e-mail:

Wybierz okres prenumeraty!

Adres

Wybierz rodzaj płatności!

Płatność czekiem bankowym, przelewem, osobiście w redakcji.

Dane do przelewu bankowego:

ROI DORE, 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Prenumerata Francja:

konto BNP Paribas

RIB: 33004 01849 00010069666 64

Prenumerata zagraniczna:

IBAN: FR76 3000 4018 4900 0100 6966 664

BIC: BNPAFRPPPOP

Kupon z czekiem wystawionym na ROI DORE

prosimy kierować na adres redakcji:

ROI DORE - 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Obsługa abonentów:

09 62 62 77 86 / prenumerata@vectorpolonii.com

Generał z brązu. Władysław Anders

Ślady Polaków przez potomków zaznaczane są odlewami z brązu. Ważnymi stają się zwłaszcza te, wytyczone przez wojenne szlaki świata. Włoska góra nad miastem Cassino była świadkiem wielkich poczynań, a teraz spowija ją oddech oddających cześć pamięci.

Zimne pomniki

Spoglądają wyniosłym wzrokiem, pełnym dumy z heroizmu, jakim odznaczał się przez wieki Naród. Powstające współcześnie pomniki bohaterów zaopatrywane są przez swych twórców w cały bagaż doświadczeń Polski i jej mieszkańców. Historia nie rozpieszczała nadwiślańskiego kraju, zatem te niesione doświadczenia bywają najczęściej tragicznymi wspomnieniami o utracie wolności.

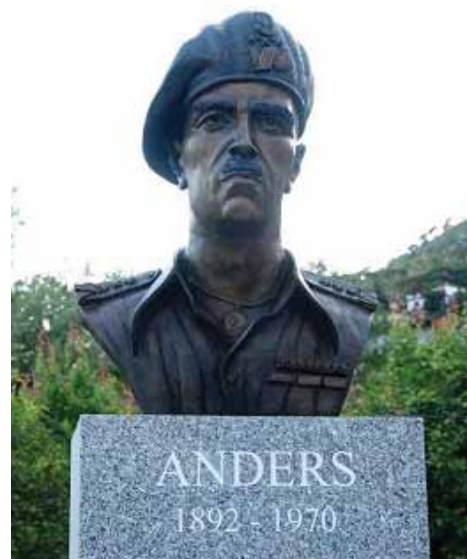
Bohaterów było wielu. W 2014 r. odsłonięto kolejny pomnik jednego z nich. Stał na włoskiej ziemi pełnej czerwonych maków, a jest popiersiem generała Władysława Andersa.

Szlakiem wojska

Władysław Anders, jak i jego trzej bracia, był zawodowym żołnierzem. Karierę zaczynał jako ochotnik armii rosyjskiej, a zakończył jako generał Wojska Polskiego. Studiował m.in. w paryskiej Wyższej Szkole Wojennej (École Supérieure de Guerre). W latach 20., w wolnej wówczas Polsce, był szefem sztabu generała Tadeusza Rozwadowskiego, a także komendantem Warszawy. Z wielkimi sukcesami uprawiał jeździectwo.

Po wybuchu II wojny światowej generał dowodził formacjami biorącymi udział w wielu bitwach i manewrach. Uczestniczył m.in. w ciężkich potyczkach w okolicach Mińska Mazowieckiego i Tomaszowa Lubelskiego. Wycofując się w stronę Węgier został ranny i wzięty do niewoli sowieckiej. Przechowywany w szpitalu, a potem w więzieniu we Lwowie, ostatecznie trafił na moskiewską Lubiankę. Z więzienia został zwolniony po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej. W 1941 r. stworzył i dowodził Polskimi Siłami Zbrojnymi w ZSRR. W ich szeregach wyprowadził z Rosji wielu polskich wojskowych, w tym także artystów oraz cywilów. „Armia Andersa” przeszła szlakiem przez Bliski Wschód, aż do Włoch (m.in. przez Irak, Palestynę, Monte Cassino, Ankonę). Zaznaczając swą obecność niezwykle bohaterскими czynami.

Andres uchodził za zacieklego przeciwnika poczynań polskiego rządu na emigracji. Nie cieszył się aprobatą jego przedstawicieli wszelkiego stopnia, którzy pisali w jego sprawie liczne nagany i nawoływania do posłuszeństwa. Ostro sprzeciwiał się wywołaniu powstania w Warszawie, uważając, że będzie to „nie tylko głupota, ale wyraźną zbrodnią”.

Odsłonięty we włoskim mieście Cassino pomnik gen. Władysława Andersa, autorstwa Andrzeja Pityńskiego, uwieczniony na fotografii Zygmunta Bielskiego

Po wojnie piastował funkcje polityczne, jak: następca Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zmarł na emigracji, w Londynie, w 1970 r.

Pamięci Generała

Jego imię noszą szkoły, ulice, drużyny harcerskie, formacje wojskowe. Popiersia spoglądają dumnie z różnych miejsc, choćby na przechodzących parkiem im. Jordana w Krakowie.

Obecnie pomnik Generała postawiono we włoskim mieście Cassino, nad którym piętrzy się nasiąknięta krwią polskich żołnierzy góra Monte Cassino. Inicjatorami przedsięwzięcia byli członkowie Okręgu 2. Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce. „Po długotrwałych staraniach...”, 17 maja 2014 r. odsłonięty i poświęcony został pomnik gen. Władysława Andersa – zwycięskiego dowódcy 2 Korpusu Polskiego, którego oddziały 70 lat temu, 18 maja 1944 roku zdobyły silnie broniony przez Niemców masyw górski rozciągający się od szczytów Monte Cassino po Monte Cairo, otwierając tym samym alianckim wojskom wolną drogę na Rzym – wspominając pomysłodawcy pomnika.

Autorem dzieła jest Andrzej Pityński. Jeden z najznakomitszych polskich artystów rzeźbiarzy. Ten, mieszkający i tworzący na emigracji w Stanach Zjednoczonych twórca, jest autorem wielu monumentów, w tym słynnego „Pomnika Katyńskiego”, który od 1991 r. wznosi się nad Hudson River w Jersey City w USA. Ponadto nazwisko Pityńskiego widnieje na „Pomniku Czynu Zbrojnego Polonii Amerykańskiej” w Warszawie, „Pomniku Partyzantów w Bostonie”, „Pomniku Jerzego Popiełuszki” w Trenton i wielu, wielu innych realizacjach. Ostatnio wykonane, wspomniane popiersie Andersa ustawione zostało na placu niedaleko Muzeum Historiale w Cassino. Sam projekt to nieco zmieniona wersja istniejącego już pomnika z cmentarza weteranów w Amerykańskiej Częstochowie (Doylestown, PA).

Moment odsłonięcia popiersia zatrzymany przez Zygmunta Bielskiego

Uczestnicy uroczystości odsłonięcia popiersia gen. Andersa w Cassino, sfotografowani przez Teofila Lachowicza z nowojorskiego Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej